

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

KISTAN PÅ HERRGÅRDSVINGEN

Sagor av Elsa Beskow

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND • STOCKHOLM

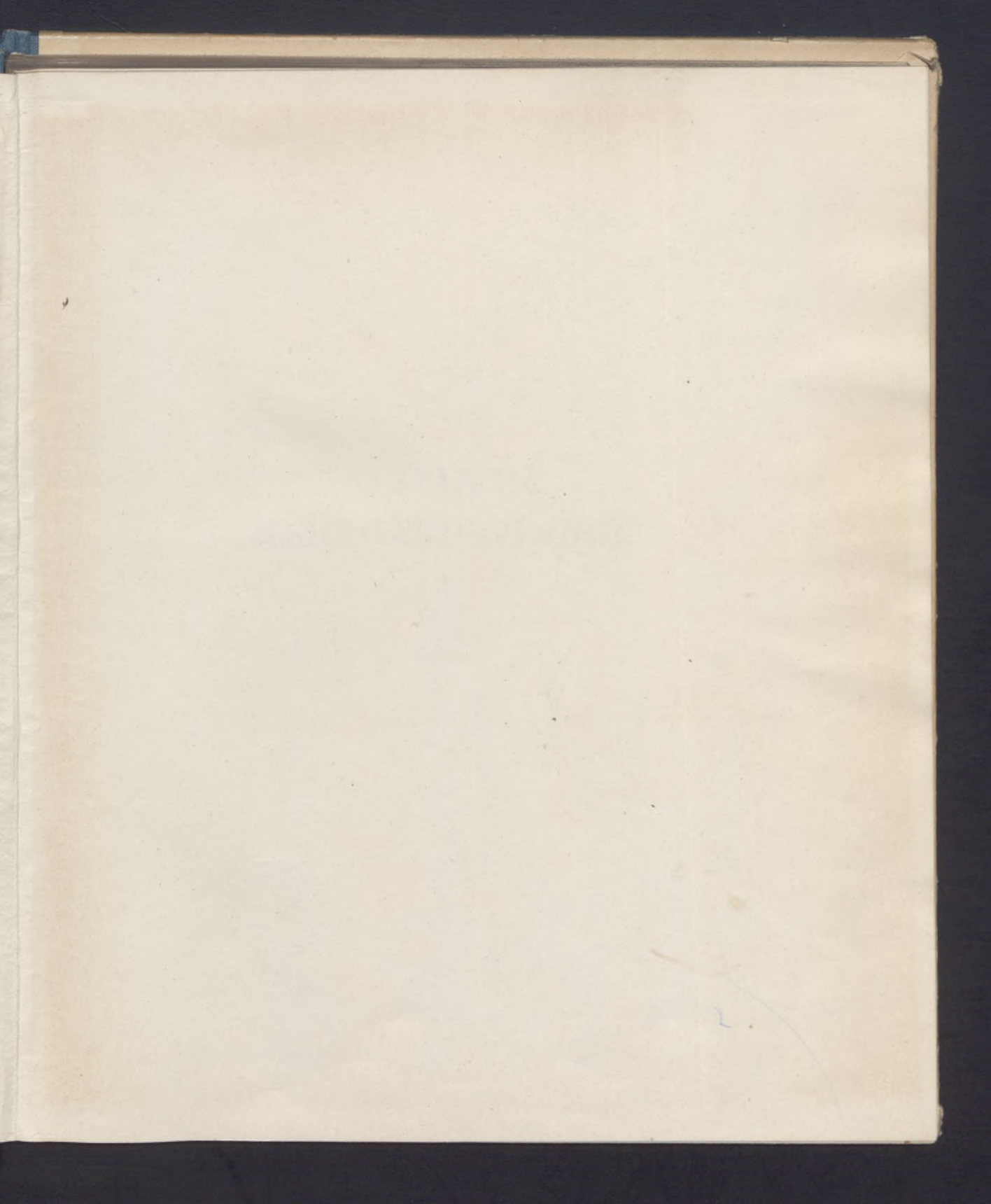
Allmänna Sektionen

Pedag.
Sv. Barnb.

So. ³⁰/₁₉₁₃

L. 50

NOTES

KISTAN PÅ
HERRGÅRDSVINDEN

E
F
C
.

KISTAN PÅ
HERRGÅRDSVINDEN

SAGOR

AV

ELSA BESKOW

STOCKHOLM
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

111

KISTAN PÅ
HERRGÅRDEN I
SÖDER

1926

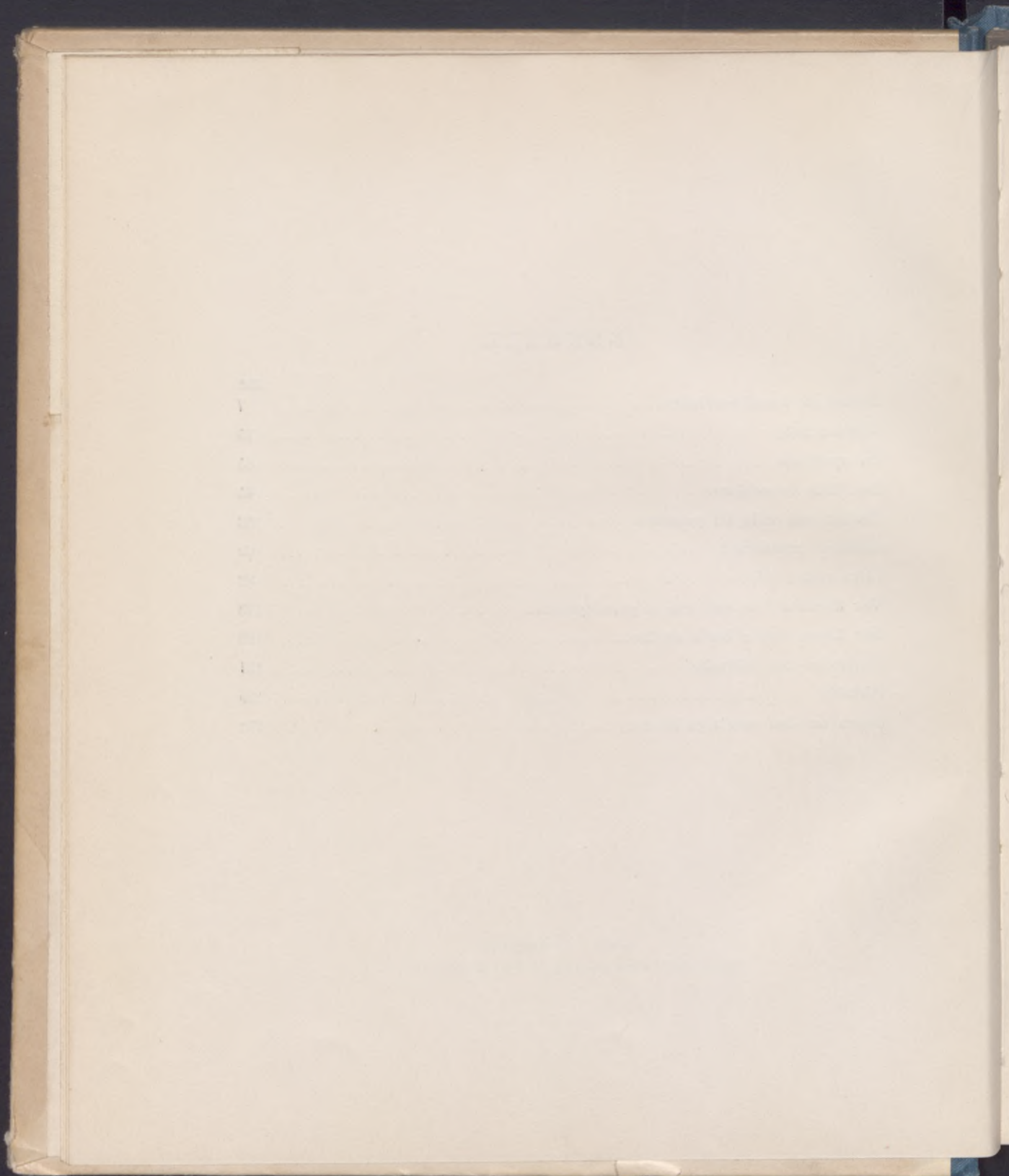

STOCKHOLM 1926
A.-B. HASSE W. TULLBERGS BOKTRYCKERI

INNEHÅLL.

	Sid.
Kistan på herrgårdsvinden.....	7
Vindskackeby	15
En aprilsaga	35
Den lilla rosenbönan	45
Trollet som ville bli prinsessa.....	53
Alltings grundorsak	69
Lilla rättan Pip.....	83
Var är mina fem små grå ullgarnsnystan?.....	113
När Lasse skulle börja skolan.....	123
Stortrollet och lilltrollet	131
Mick-Mi	139
Sagan om den vetgiriga hönan.....	153

KISTAN PÅ HERRGARDSVINDEN.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

En kväll när jag skulle somna, så kom jag att tänka på hur det skulle kännas att vara en möbel istället för en människa — du vet, att man kan ligga och tänka så där lustigt ibland. [Och då tänkte jag mig, att jag rätt som det var fick höra en mycket djup och högtidlig stämma säga: "Jag är ett sändebud från Stora Rådet, och jag vill meddela dig, att det blivit beslutat, att ni människor måste förvandlas till möbler minst ett år av ert liv. Nu är det din tur. Du får välja själv, vad slag du vill bli och var du skall stå!"

Och så tystnade rösten, och jag började välja.

Nu tänker du kanske, att det vore väl ingen konst att välja,] det

roligaste vore förstås att bli leksaksskåp. Men vet du, det vill jag verkligen inte bli, så som ni barn hanterat edra leksaker och slänger dem huller om buller. Det bleve just en skön röra i en!

Men ett trevligt barnkammARBord då, ett sånt där stort runt? Nej tack, du tror kanske det känns trevligt att bli sparkad på benen ideligen och bli fullklottrad med blyerts och nersmetad med knäck och kola och kanske karvad i med kniv både här och var. Nej, en barnkammarmöbel vore allt besvärlig att vara!

Tänk, om jag skulle bli salongssoffa istället, en fin soffa, klädd med siden! Då finge minsann inte barnen klänga och sparka på mig!

Men jag undrar ändå, om inte det bleve förfärligt enformigt att vara salongssoffa! Mest hela tiden finge man förstås stå med överdrag på sig, för att inte sidenet skulle ta skada. Och så, när det var främmande, och överdraget äntligen kom av, då satt där kanske en rad fruar i en och pratade om saker, som det inte var ett dugg roligt att lyssna på. Tänk om jag började gäspa, så att sidenet sprack, det vore väl ett spektakel!

[En riktigt mjuk säng då, det kanske vore bra?

Nej, då skulle man somna bums och inte vakna, förrän det var tid att bli människa igen, och hur skulle man då få veta något om hur det känns att vara möbel?]

Men en länstol, en sån där trevlig bekväm länstol, som man sitter i vid brasan efter middagen?

Ja, men det är allt något sömnigt med länstolar också. Då vore det kanske bättre att vara gungstol, fast man bleve kanske vimmelkantig i huvudet av gungningen, särskilt när barnen fick fatt i en.

Nej, ett skåp bleve jag hellre. Ett sånt där stort, snidat ekskåp, fullt med gammalt silver och vackert slipat glas. Det vore allt präktigt att vara! Fast litet bekymmersamt bleve det nog att stå och gömma på så många dyrbarheter jämt. Man bleve kanske nervös för var buckla i silvret eller spricka i glaset. Och så stode man kanske vaken om nätterna av rädsla för inbrottstjuvar.

Tänk, att jag inte kom på det förr, en bokhylla vill jag förstås bli! Inte en sån där bokhylla med trasiga skolböcker och sagböcker i en enda röra. Nej tack! En stor präktig bokhylla med långa rader väl inbundna böcker skall det vara! Där ska världens förnämsta diktares och tänkares och vetenskapsmäns verk stå. Det är väl en börda att vara stolt och lycklig över att få bära! Bättre kan väl en möbel inte ha det? Men ändå — tänk om det ser skrytsamt ut att ståta med så mycket lärda böcker, när man inte är lärd själv? Kanske jag borde låta någon *lärd* man, en professor eller något sådant, välja att bli bokhylla, tycker du inte det? Det blir kanske mera rättvist på det sättet.

Men vad i all världen ska jag då ta? Matskåp blir jag *inte* och inte serveringsbord heller, det säger jag genast ifrån! Kanske en gammal dalklocka, som säger: "tick tack" i sin vrå? Det vore väl hemtrevligt?

Ja, men *tänk* så besvärligt att vara tvungen hålla reda på tiden jämt! Alldeles säkert skulle jag dra mig efter litet emellan, och ibland skulle jag kanske skena iväg före. Och så bleve det trassel, och jag finge förstås skulden, både när människorna kom för tidigt och när de kom för sent till tåget!

Nej, då vore det bättre att vara chiffonier, en sån där antik

mahognichiffonier, du vet, med klaff att fälla ner och med en massa små lustiga lådor i. Kanske jag hade en lönnlåda också med någon stor hemlighet i, som ingen människa hade en aning om. Det vore väl spännande! Och husets alla viktiga papper skulle vara inlåsta i mig, både sparbanksböcker och annat. [Och barnen skulle förstås vara strängeligen förbjudna att röra vid min blanka yta eller fingra på mina lås. Kanske bleve de så rädda för mig till sist, att de gjorde en lång omväg förbi mig, för de hade kanske fått smäll på fingrarna ibland för min skull. Det skulle jag ändå inte tycka vara roligt! Och kanske den där hemligheten i lönnlådan skulle gnaga mitt samvete, för det vore kanske en hemlighet, som egentligen borde uppdagas, och vad skulle jag stackars möbel kunna göra åt den saken?] Nej, en sån där chiffonier passar nog bättre för en jurist att bli. Du vet, en jurist är en sån där lärd herre, som vet precis vad lagboken säger om allting.

Men nu äntligen vet jag *alldeles säkert*, vad jag vill bli! Jag vill bli en kista på vinden! En blåmålad kista med järnbeslag och med rosor och årtal målade i locket. Och jag skall stå på en stor, rymlig herrgårdsvind, inte på ett trångt vindskontor minsann, där möblerna stå staplade på varandra! Nej, en stor ljus vind ska det vara, fast med skumma vrår förstås här och var. Och så ska där finnas ett fönster, som jag kan se molnen och de stora träd-kronorna genom. Och det skall bo svalor under takfallet, som jag kan lyssna till, när de komma farande för att mata sina ungar.

Och fullt av lustiga saker ska jag ha i mig, sådant som man inte precis har någon användning för nu för tiden, men som man ändå inte vill kasta bort.

Somligt är något litet fel på, men det mesta är helt. Somligt är för småbarn och annat för stort folk, men alltsammans ser ut att vara minnen vid, och alltsammans går så bra att spinna sagor omkring.

Kanske har jag en gång varit sjömanskista och rest över böljorna långt bort till främmande länder och sett palmer och svarta, brokiga människor, och de minnena bli också till sagor.

Men nu står jag på min vind och lyssnar till svalungarnas pip och ser på molnen och de vajande trädkronorna, då rätt som det är vindsdörren slås upp och barnen storma upp för trappan. Jag hör, hur deras mor ropar efter dem: "Rör inte om i kistan vårds-löst, barn, utan ta upp en sak i sänder och lägg ner den ordentligt efter er!" Och barnen samlas omkring mig och ta upp sakerna och vända på dem och undra över dem, och alla äro lika intresserade från de största till de minsta.

Och under tiden berättar jag mina sagor helt tyst. Och de sitta och lyssna och bli så förunderligt stillsamma och glömma aldeles tiden, tills det rätt som det är ringer till middag där nere, och mor ropar i vindstrappan: "Men barn då, har ni varit däruppe på vinden hela tiden!"

Då resa barnen sig liksom motvilligt och lägga sakerna tillbaka i kistan. Och lillan ger mig kanske en avskedsklapp på det kuppiga locket.

Och så rutscha de utför vindstrappan och smälla igen dörren, och det blir tyst och ensamt igen på vinden.

Men jag har fått ännu fler sagor att drömma om, medan barnen rörde om bland mina minnen. Och jag står där och ser på sva-

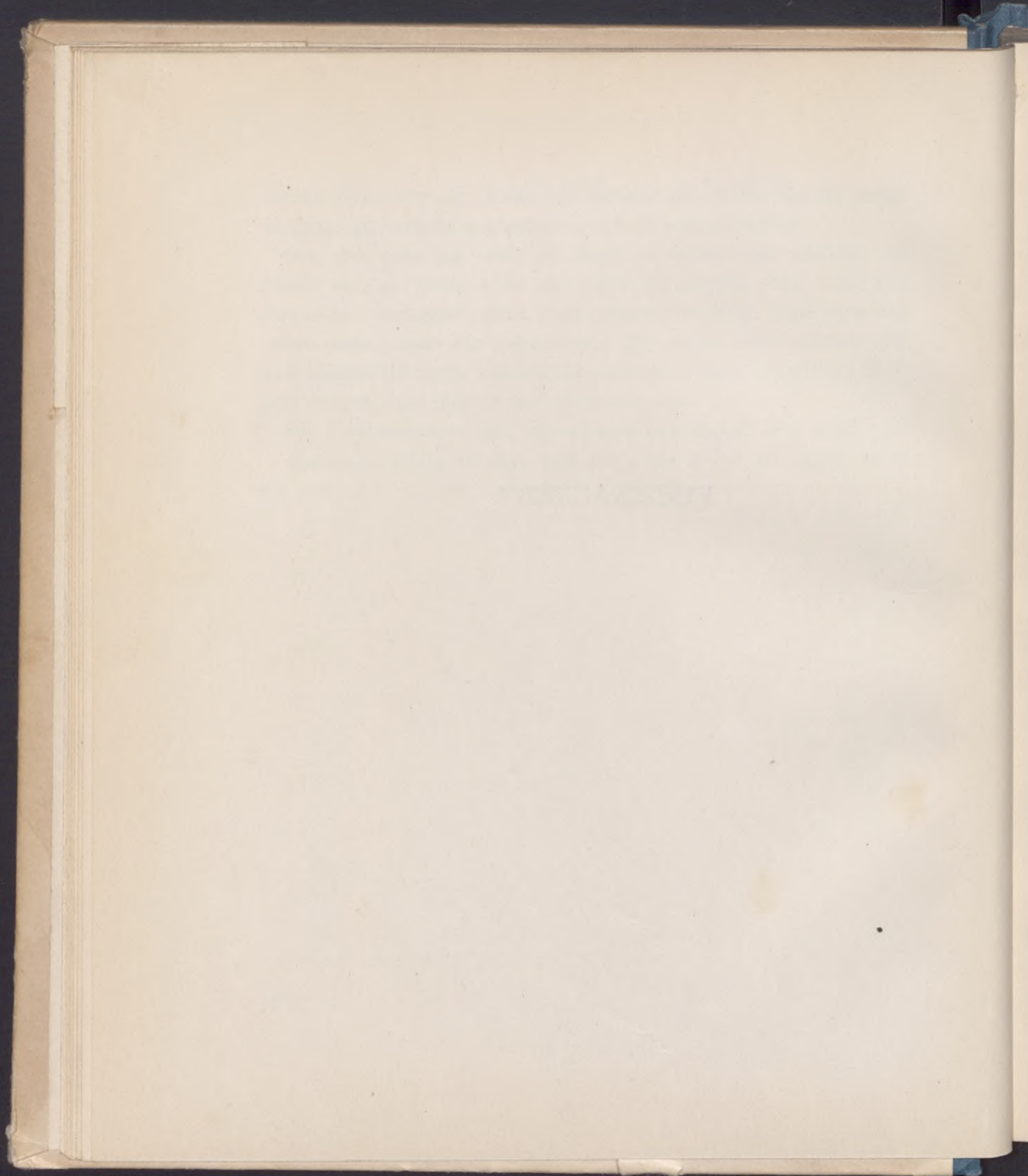
lornas flykt mot den klara blå himlen och tycker det är roligt att leva och vara en gammal kista på en herrgårdsvind.

Och just som jag tänkt så långt, så tycker jag plötsligt, att precis som en sådan kista ska en riktig sagbok vara. Där ska finnas om vartannat saker, som passar för riktigt små barn och saker, som passar för större. Där ska finnas både sådant, som kan komma till nytta, och sådant, som bara duger att roa sig med, och sådant, som inte är likt någonting alls.

Och i detsamma vet jag ju, vad min nya sagbok ska heta!

Men jag undrar mycket, vad för sorts möbel du skulle välja att bli?

VINDSKACKEBY.

Mor Anna i Backstugan stod en dag vid sin tvättbunke och gnodde kläderna, så såplöddret yrde högt upp på de bara armarna, då hon rätt som det var fick som ett trollskott i högra armen, och den blev stel och tung som bly.

"Jo, det här var trevligt! Och mitt i byken till!"

"Petter", ropade hon till sin pojke. "Spring åt Finn Lars och

be, att jag får låna lite av hans trollsalva till armen, för den är tung som en is och jag får den varken upp eller ner!"

Petter iväg. Det var rätt långt till Finn-Lars, och uppåt bar det hela vägen. När han äntligen var framme, stod stugan tom och tillbommad och ingen Lars syntes till, hur än Petter bultade och hojade.

Ja, då blir det väl ingen annan råd än att vända om tomhänt, tänkte Petter. Men nog är det väl genare väg hem, om jag sneddar tvärs emellan de båda bergknallarna istället för att gå runt omkring, tänkte han. Jag spar åtminstone en halvtimme på det sättet.

Men genvägar är ofta senvägar! Petter kom upp i det ena stenröset efter det andra, och till sist visste han varken ut eller in. Som han står där på toppen av ett röse och ser sig omkring för att bättre finna vägen, så får han plötsligt se något underligt nere i en dalklyfta.

Det var en by, som han aldrig sett förr. En liten by med grå hus och krokiga gator. Ju längre Petter stod och stirrade ner i den, desto underligare tyckte han den såg ut. Husen voro så sneda och vinda, och ingenting, varken fönster, dörrar eller tak, såg ut att sitta på rätt plats. Det var som om allting vore avigt och vrängt. Inte ens skorstenarna satt som de skulle.

Det var ett namn, som Petter plötsligt fick på läpparna, när han stod där. "Vindskackeby", sa han. Men var fick han nu det namnet ifrån? Åh, det var ju så den hette, trollbyn, som Finn-Lars fått sin salva från!" Nu kom Petter ihåg, att Finn-Lars berättat, hur han en gång på en av sina vandringar råkat på den byn. Det är bara från ett enda stenröse man kan se den, sade

Finn-Lars och det är en ren lyckträff, om man råkar på just det röset. Självt hade Finn-Lars aldrig mer lyckats hitta dit, hur han än försökt.

Hur var det nu han sa, att man skulle göra för att bli väl mottagen av trollen där nere? Han hade ju lärt Petter en vers om det.

Jo så här var den:

”Rocken krängd, i synen sot,
höger sko på vänster fot.”

Nå, lite sot var inte svårt att skaffa för den som hade både tändstickor och kork i fickan. Och det andra var också lätt gjort. Och så hasade Petter iväg utför slutningen rakt ner till Vindskackeby.

Sista biten utför gick med en viss fart, och Petter gjorde sitt inträde i Vindskackeby med att sätta sig en ordentlig rova. När han hämtat sig litet från den fick han syn på en sned, svarthårig trollpojke, som stod och grinade åt honom, så munnen gick ända bakom öronen.

”Goddag”, sa Petter, ”det är en bekväm väg ni har till Vindskackeby!”

”Vad ska du här å göra?” frågade trollpojken.

”Jag skulle köpa trollsalva åt mor mins arm”, sa Petter.

”Var är du ifrån för trollby?” frågade pojken.

”Det skulle liksom vara en hemlighet det”, sa Petter, för inte ville han precis tala om för pojken, att han inte var troll han också.

”Du är väl aldrig från Trolltryneby?” ropade gossen.

”Från vad för slag?” sa Petter häpen och tog sig om näsan.

”Hi hi, nu gick du i fällan!” ropade Trollpojken förtjust. ”Så

där gör alltid Trolltryneborna! Jag förstod väl genast jag, att du var Trolltryneprinsen, som vi väntat så länge. Följ med mig nu bara! Här må du tro, att det finns salvor och doktorer i långa banor, och alla är de i luven på varandra. Hit kommer alla världens troll för att bli botade från sina skavanker. Följ med bara, följ med bara!"

Och så drog trollpojken Petter med sig in i byn.

När de kom till början av den långa, krokiga gatan, satte pojken båda händerna för munnen som en lur och skrek så det skallade:

"Trolltryneprinsen är här, Trolltryneprinsen är här för att söka bot för mor sin!"

Och från alla de små vinda husen kommo troll skumpande. Små och sneda och fula voro de. Och de trängdes omkring Petter och ropade: "Bästa trollsalva för fulslag och trollskott och sura ben! Bästa piller mot klåda och magvärk!" Och de knuffade varandra och kappades om att stoppa sina burkar och pulverdosor i Petters fickor.

"Bry dig inte om det där rasket", sade trollpojken och drog Petter med sig. Sånt där är alldeles uråldrigt och förlegat nu i Vindskackeby. Nej bättre opp har vi allt! Ser du, där borta kommer just en av våra allra nyaste doktorer!"

"Är det någon slags struts?" frågade Petter häpen, för han fick se något underligt, som kom klivande på långa smala ben.

"Det är ett styltetroll", sa pojken. "Nu ska du få höra!"

Då såg Petter, att det var ett litet fult troll, som klev iväg på höga styltor.

"Är detta prinsen från Trolltryneby?" frågade trollet med högtidlig röst.

"Jo jo men", sa trollpojken. "Han är här för att söka bot för mor sin."

"Det gives ingen annan bot än att gå på styltor", sade trollet. "All sjukdom kommer nerifrån, från den smutsiga marken med all dess fukt och orenlighet. Allt ont skall försvinna, när alla troll lärt sig att gå på styltor!"

"Jag undrar, om mor kan lära sig det", sa Petter fundersamt och rev sig i huvudet.

"Det är aldrig för sent att lära", sade styltedoktorn. "Och du min unge prins måste börja genast. Följ med mig, så skall du genast få ett par styltor."

"Men jag är ju inte sjuk", sade Petter.

"Det blir du så säkert som aldrig det, om du inte lär dig konsten genast", sa trollet. "Följ med nu!"

Petter och trollpojken följde styltetrollet genom en av de sneda portarna in på en stor gård; och där fick Petter se något lustigt. Hela gården var full av troll, som klev omkring på styltor. Somliga voro nybörjare och vinglade hit och dit. Andra var så skickliga, att de till och med kunde dansa på sina styltor.

"Alla de här var så sjuka, så de visste inte till sig, innan de kom till mig", sa styltetrollet. "Men nu är de så friska så friska, så de vet inte till sig nu heller av bara glädje."

Petter och trollpojken fingo var sina par styltor. Och Petter klev omkring på sina så gott han kunde och tänkte på, att det nog var sannt det där, att man inte kunde bli våt om fötterna, om man

jämt gick på stylvor. Här i Vindskackeby kunde det i alla fall behövas, så lerigt och dant som här var.

"Men trollpojken röck Petter i rocken: "Kliv ner nu och ta stylvorna med dig, så ger vi oss iväg!" sa han. "Vi passar på medan gubben vänder ryggen till! Vi har inte varit hos alla trolldoktorer än. Du må tro, det finns att välja på!"

Ja, Petter tog sina stylvor under armen och följde efter trollpojken, som kilade ut på gatan igen och sedan om hörnet in i en annan gränd. "Ser du, därborta vid planket", sade trollpojken, "där sitter en av våra allra nyaste trolldoktorer med sina patienter. Ser du, så glada de se ut!"

Petter fick se en hel skara troll sitta i rad vid en husvägg. Alla hade de röda glasögon på, och alla logo de. Det allra rundaste och gladaste trollet, som satt i mitten, reste sig och gick emot Petter.

"Välkommen, käre Trolltryneprins", sa han. "Vi satt just och väntade på dig. Nu har du kommit till rätt person för att få bot för all sjukdom och allt elände i världen. Men se dig nu först omkring! Hur tycker du egentligen, att det ser ut här i Vindskackeby!"

Petter såg sig omkring.

"Nog är här bra grått och smutsigt", sa han.

Trollen nickade. "Jo jo", sa han, "så ser det ut för er andra troll, ni som ännu inte fått på er glasögonen. Men vänta bara, så ska du få se!" Och så satte han på Petter ett par stora röda glasögon.

"O, så grannt det blev!" ropade Petter.

Då skrattade glasögon trolldoktorn belåtet och alla de andra glasögon trollen skrattade med.

"Ja, nu ser du riktigt hur vackert och rosenrött allting är här i Vindskackeby", sa han. "All smuts blir till riktig grannlåt, bara man har den rätta synen på den. Och när ingenting ser grått och fult ut längre, då blir man så glad och belåten, att all sjukdom och allt elände försvinner i ett enda slag. Ser du så innerligt glada de ser ut alla de, som sitter där! Du kan inte tro, hur eländiga de var, då de kom hit!"

Petter såg på alla de skrattande trollen.

"Ja, det där är nog bra, det är tydligt det", sa han.

"Kom nu", sa trollpojken och räck Petter i ärmen. "Vi måste vidare!"

"Först måste du ha ett par glasögon med dig till mor din också", sa det snälla glasögon trollen. "Se här, det kostar ingenting, eftersom hon är kunglig, men glöm för all del inte att skicka intyg, att hon blivit *alldeles* frisk och botad av att begagna dem! Och ta inte av dig glasögonen på villkor, det är mycket, mycket farligt!"

Trollpojken hade redan dragit Petter med sig ett stycke.

"Stoppa glasögonen i fickan, så fort du kommit om nästa knut, sa han. "Annars bli de andra trolldoktorerna ilskna. De där röda glasögonen retar livet ur dem, ty de mister så många patienter genom dem! Men ser du där! Där kommer Skygglapptrollen. Det är också något riktigt nymodigt. Fast den som går i spetsen för dem är inte precis någon riktig doktor, bara något ditåt."

Nu fick Petter se en skara troll, som alla gingo med stora skyglappar vid ögonen.

"Trollet, som gick i spetsen, bar ett plakat på en stång och på det stod med stora bokstäver: "Trollhälsa och trollframgång i allt vad du företar."

Han stannade framför Petter och borrhade sina skarpa, gröna ögon i honom.

"Prins från Trolltryneby", sa han. "Det var en stor lycka för dig, att du träffade mig, för det är bara jag, som kan lära dig vägen till framgång och lycka. Se bara rakt fram, bara rakt fram mot målet! Att se åt sidan förvillar och skrämmer. Men den som använder mina skyggglappar, han låter sig varken skrämmas eller förvillas. Ett par skyggglappar kostar en halv gris, men du ska få ett par gratis, om du skaffar mig många kunder i Trolltryneby.

"Jag vet inte — —" började Petter, men Trollpojken stötte honom i sidan. "Låt honom hållas", viskade han, "annars blir han arg."

Och därför stod Petter beskedligt stilla och lät trollet binda skyggglapparna på sig.

Kanske det inte är så dumt det här ändå, tänkte Petter. Om man bara går sin väg rakt fram och varken ser åt höger eller vänster, så kan man nog komma långt här i världen.

"Glöm nu för all del inte att skicka intyg, att du haft stor framgång, sedan du började använda de här", sa skygglapptrollet. "Och så ska du tala om i Trolltryneby, att om ni skiekar fem väl-gödda grisar på en gång, så ska ni få hela tolv par skyggglappar. Det är ett riktigt löjligt pris, jag blir utfattig på det, men vad gör man inte för trollens framgång och lycka i världen?"

Trollpojken hade redan dragit iväg med Petter, så Petter kunde inte svara, och inte kunde han se sig tillbaka heller, för han hade ju skygglapparna på.

"Nu ska du få se det bästa av alltihop", sa trollpojken, "men ta för all del av dig skygglapparna, annars kan du inte se ordentligt. För ser du, nu kommer vi till hoppetrollen. Dem tänker jag gå till, när jag blir sjuk och skraltig en gång, för där blir man alldeles ung på nytt."

De var i slutet på den långa krokiga gatan nu, och där fanns ett plank med en port i. Petter hörde hur det dundrade och skrällde i takt därinnanför och ovanför porten läste han målat i stora slingrande bokstäver: "Ingen ålderdom mer, alla unga på nytt, kom till hoppetrollen!"

Trollpojken öppnade porten och drog Petter med sig. "Nåå, sa han, är det här inte skojigt?"

Jo, det måste Petter medge. Hela gården var full med troll, de flesta gamla och rynkiga, somliga trinda som bollar och andra magra som störrar, och alla snurrade de runt och vredo sig i takt. I mitten stod på en tunna hoppetrolldoktorn. Han hoppade i takt och skrek: "Höger, vänster, hopp, dunk, framåt, bakåt, bom!" Vid "dunk" slog en trollbyting med en klubba på trumman, vid "bom" slog en annan ihop ett par lock. Och alla de andra trollen vredo och vände sig och skuttade i takt med musiken.

Petter skrattade, så han måste sätta sig på marken. Men trollpojken ställde sig hastigt framför honom. "Du får inte skratta, så de ser det", sa han. "Det duger inte på villkor, för det här är ju

allvar, ramaste troll-allvar. Flera av de här trollen är många hundra år gamla, förstår du, och ser du inte hur pigga och unga de håller sig på det här sättet?"

I detsamma fick trolldoktorn se nykomlingarna, och han klev genast ner från tunnan, och lät sin gumma kliva upp istället och fortsätta, och så närmade han sig Petter, som skyndade sig att hosta, för att trollet inte skulle märka, att han skrattade.

"Det här är prinsen från Trolltryneby", sa trollpojken och slog ut med handen, "riktigt fint främmande minsann!"

"Det gläder mig, det gläder mig", sa trollet. "Nu har du gått rätt min unge prins. Kom hit, så börjar vi genast kuren: "Höger, vänster, hopp, dunk!"

"Men det är mor min, som är sjuk, inte jag", sa Petter.

"Betyder ingenting, du får lära henne sedan! Bäst att börja nu strax, för håller du i med den kuren, så blir du aldrig i livet skraltig eller gammal, och aldrig behöver du tänka på att dö."

"Det var värst", sa Petter. "Den konsten måste jag allt lära mig."

Och Petter till att vrida och vända sig och härma de andra så gott han kunde: "Höger, vänster, hopp, dunk, framåt, bakåt, bom."

Snart kunde han det riktigt galant, men han började bli litet vimmelkantig av allt dundrandet och skrällandet och snurrandet.

"Jag tror allt, att jag måste gå hem nu", sa han till trollpojken, som stått och sett beundrande på honom. För trollpojken hade också försökt, men han kunde inte få in rörelserna så fort som Petter.

Nu vimlade det omkring Petter av trolldoktorer.

"Ska du vända om hem redan?" sa trollpojken. "Det finns ju många fler doktorer kvar. Det finns "nysetrollet", som lär en nysa ut allt ont tidigt om morgnarna, och krycketrollet, som säger, att man ska gå med kryckor för att vila benen, och huvetrollet, som lär en stå på huvet en timme om dan för att dra blodet från fötterna, och svansetrollet — —"

"Nej, stopp nu", sa Petter, "nu har jag lärt alldeles nog, och nu måste jag hem och bota mor min."

"Kom då", sa trollpojken, och så gick de. Men Hoppetrolldoktorn kom springande efter dem.

"Glöm inte att skicka intyg, att Trolltrynedrottningen blivit frisk och ung på nytt av hoppandet", ropade han.

Det hörde skygglapptrollet och kom med stora steg däråt.

"Det är jag, som ska ha intyget", skrek han.

"Nej, men snälla trolltryneprins, nog förstår du, att det är ingenting annat än mina glasögon, som kan hjälpa", ropade glasögontrollet, som också kom springande.

"Ur vägen småkryp!" röt stylvetrollet och kom klivande med jättesteg. "Det är jag, som ska ha intygen!"

Nu vimlade det omkring Petter av trolldoktorer. Ett litet pillertroll satte krokben för stylvetdoktorn, så han ramlade pladask, och då blev det ett fasligt liv. Stylvetroll och hoppetroll och glasögonroll och skygglapptroll, och allt vad de hette, dunkade på varandra av hjärtans lust.

"Nu kilar jag iväg", sa Petter till trollpojken, som var vild av förtjusning och dunkade på alla han kom åt, han också.

Och så sprang Petter bortåt det berget, varifrån han åkt ner i

Vindskackeby. Men efter en stund kom trollpojken efter. "Du glömde dina styltor", skrek han. "Här är dom!"

"Inte kan jag bära styltorna med mig, när jag klättrar uppför det där branta berget", sa Petter.

"Klättrar du?" sa trollpojken häpen. "Har du glömt trollkvasten hemma?"

"Inte äger jag någon trollkvast", sa Petter.

"Har ni det så dåligt ställt i Trolltryneby?" sa pojken föraktfullt. "Då ville jag sannerligen inte vara troll där!" Du kan väl få låna min kvast då", sa han och vinkade ett tag, och i detsamma kom en kvast farande. "Sätt dig grensle och ta styltorna över axeln!"

"Men hur ska du få kvasten tillbaka?" sa Petter.

"Vet du inte, att den flyger tillbaka av sig själv?" sa trollpojken.

"Seså, sätt dig upp nu och säg vart du ska, så flyger kvasten dit!"

Petter satte sig grensle.

"Till Stenbackatorp", ropade han, och så höjde sig kvasten med honom.

Trollpojken stod därnere och hojtade: "Du sa' galet", skrek han, "du ska ju till Trolltryneby!"

Men Petter bara skrattade och vinkade farväl till trollpojken. Han var redan så högt uppe, att pojken inte kunde höra honom. Och efter en stund stod han på gärdet utanför Stenbackatorpet och såg kvasten ge sig tillbaka så fort, att det rök röda gnistor om den.

Petter tog upp glasögonen ur ena fickan och skygglapparna ur den andra och satte på sig. Och så klev han upp på sina styltor och kom makligt klivande in på gården, där mor redan hängt upp

sin tvätt och nu gick och tog upp potatis tillsammans med småflickorna.

"Vad i all sin dar är det där för åbäke?" sa mor, och Petters småsyster började gråta av förskräckelse.

"Det är bara jag", sa Petter och tog av sig glasögonen.

"Vad har du nu haft för spektakel för dig igen?" sa mor. "Kliv ner från stötterna, så man kan komma åt att ta dig i örat."

"Jo, det är just ett snällt sätt att ta emot den, som vågat sig ända ner till trollen för att hämta salva åt mor sin", sa Petter. "Hur skulle mor få bot för armen sin, om inte mor hade mig?"

"Armen?" sa mor. "Den är bra för länge sen. Tror du jag hade tid att vara sjuk så länge mitt i byken!"

"Det var ett spektakel", sa Petter, "och jag som varit hos så många trolldoktorer!"

"Du menar väl aldrig, att du varit hos själva trollen?" sa mor.

"Jovisst", sa Petter. Och där har jag lärt mig så mycket nyttigt, så mor kan aldrig tro. För var och en av trolldoktorerna har sitt särskilda knep, och alla har nog rätt var på sitt sätt. Kom nu mor och lär dig gå på styltor, så slipper du bli våt om fötterna och få snuva och hosta.

"Tokstolle", sa mor, "Försök att gå på styltor själv och ta upp potatis, så får du se hur det går!"

"Nej, det går förstås inte", sa Petter. Men vet mor, glasögon-trollet hade säkert rätt i alla fall. Sätt på sig de här glasögonen, så får mor se hur förunderligt grannt och rosenrött allting blir!"

"Hur skulle det gå att hålla allting rent från smuts och sot, tror du, om man ginge med såna där på näsan?" sa mor. "Hurdan tror

"Vad i all sin dar är det där för åbäke?" sa mor.

du tvätten skulle bli, om jag hade de där på mig, när jag tvättade?"

"Det tänkte jag inte på", sa Petter och rev sig i huvudet. "Men vet mor, *skyggglapparna* tror jag ändå är bra. För nog kommer man fortare framåt, om man inte tittar åt sidan, utan bara rakt fram, som den doktorn sa. Han sa, att man får framgång i sitt arbete på det sättet också, och det är väl bra?"

"Nå Petter?" sa mor. "Vilket har varit ditt arbete mest i sommar?"

"Mest har jag väl vallat kreaturen", sa Petter.

"Nå, hur ska du kunna se vart det bär iväg för kalvarna och de andra ungritterna, när du har skyggglappar på?" sa mor. "Det blir väl att vrida och vänta på dig ideligen det."

"Ja, du har nog rätt i det också, mor", sa Petter fundersamt. Men så kom han att tänka på hoppetrollen. "En sak kan jag i alla fall lära dig," sa han, "jag kan lära dig, hur du ska hålla dig ung för jämnan!"

"Se här", sa Petter till småsysterna, som stått och lyssnat med uppspärrade ögon. "Stina får slå med hammarn på baljan där, när jag säger 'dunk'. Och Kajsa får hämta sig ett par grytlock och slå ihop, när jag säger 'bom!'"

Och så började Petter vrida och vända på sig, under det han sjöng "höger, vänster, hopp, dunk, framåt, bakåt, bom!"

Mor Anna skrattade, så hon fick tårar i ögonen.

"Kära Petter", sa hon. "Det där gjorde gott ända ner i magen!"

"Ja, ser mor det!" sa Petter. "Börja nu då! Höger, vänster, hopp, dunk — —"

"Petter, din tosing", sa hans mor. "Tror du inte jag får röra armar och ben tillräckligt och vrida och vända på mig, jag som bäddar, sopar och skurar, som mjölkar, bakar och byker, som manglar, tjärnar och räfsar, som vrider kläder, tvättar fönster och tar upp potatis."

"Jovisst mor, jovisst", sa Petter.

"Har de aldrig något ordentligt arbete för sig hos trollen manne?" frågade mor.

"Nej, inte måtte de då skura och sopa åtminstone", sa Petter, "för allting såg då så svart och smutsigt ut där."

"Ja, ingen under då, att de behöver både styltor och skygglappar och rosenröda glasögon, så de kan slippa se eländet", sa mor. "Vet du, det är nog det, som är skillnaden på troll och människor. Trollen försöker slinka undan både arbete och andra besvärligheter genom alla möjliga knep, och ju latare och smutsigare de blir, desto flera skavanker får de förstås, och desto fler knep finner de på. Men vi människor, vi knogar på så gott vi kan och försöker hålla smuts och orenlighet ifrån oss, och det mår vi i längden bättre av."

"Men jag har i alla fall fått en massa medikamentburkar och pillerdosor med hem till mor", sa Petter och började langa upp dem ur fickan.

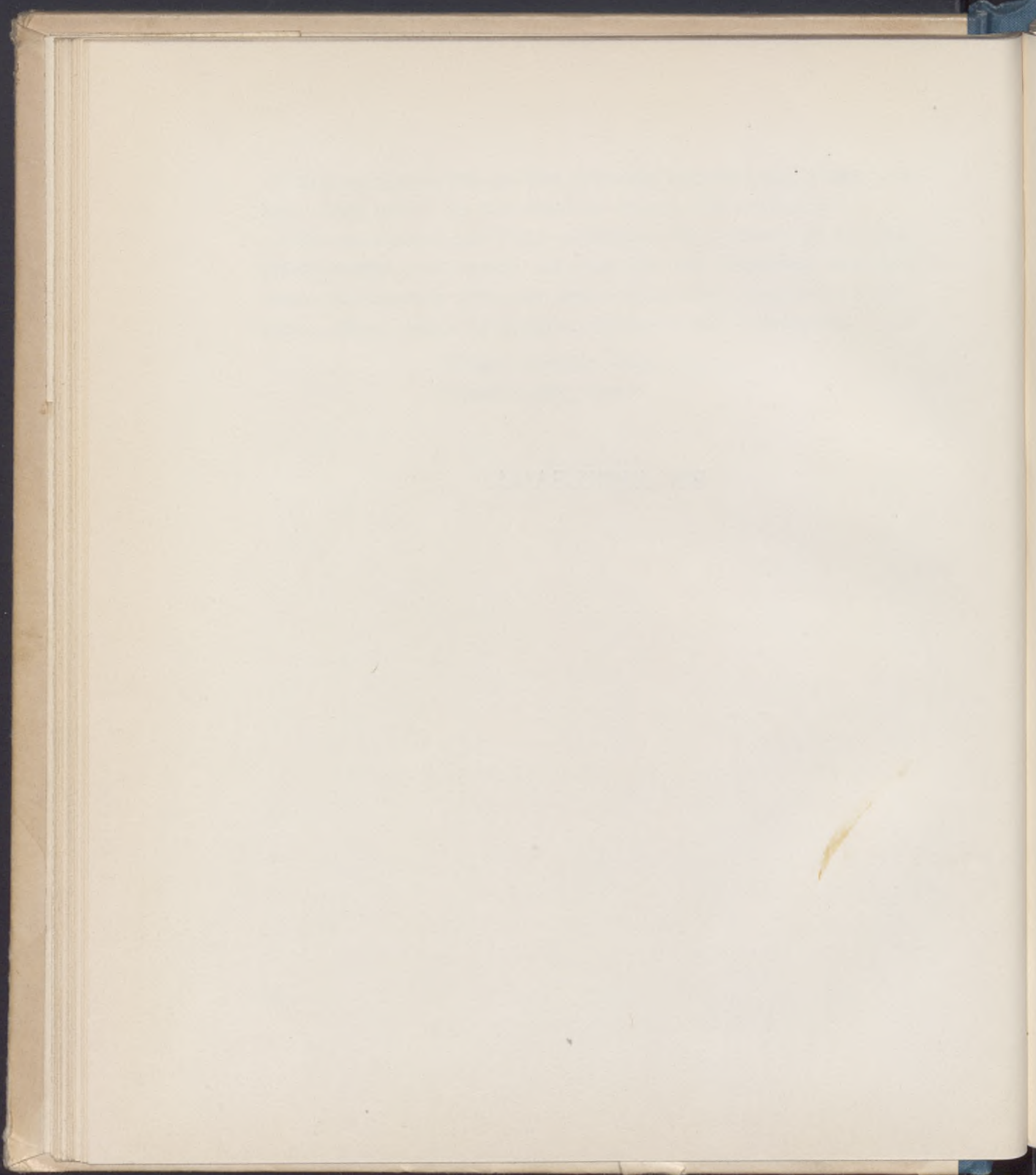
"Nå det där ser rejälare ut", sa mor. "Det ser precis ut som riktig apoteksmedicin, för man kan då rakt inte läsa vad som står utanpå. Det där kan nog bli bra att ta till, om kreaturen blir sjuka!" Och så ställde mor upp burkarna i hörnskåpet.

”Men nu ska du väl ha litet ordentlig folkmat i dig, Petter”, sa hon. ”Jag tycker det kan behövas ovanpå allt trolltyget.”

Och om en stund satt Petter så belåten och mumsade på en tunnbrödssmörgås och tyckte att både den och filmjölken smakade bättre än någonsin förr och under tiden hörde han hur småflickorna sjöng, medan de slängde potatisen i takt i korgarna.

”Höger, vänster, hopp, dunk,
framåt, bakåt, bom!”

EN APRILSAGA.

Hurra, nu är jag här!" ropade April och satte med ett språng över diket.

"April är här", sjöng lärkan och steg som en pil mot skyn.

"Välkommen April!" skrattade solen och tittade över molnkanten.

"Vad det var väl att du kom, April", sade de små tussilagoblommorna. "Du kan inte tro, hur sträng Mars har varit mot oss!"

"Har han?" sa April. "Nå, ni är väl ena små sjåp också!"

"Vi är väl inte sjåpiga, vi som har vågat oss fram så långt före de andra! Men han har varit så kall, så kall. Titta, vi har blivit alldeles fjälliga på benen av kyla!"

"Stackars små ben", sa April. "Men var har ni blåsipporna?"

"De kröp ner under lövtäcket igen, för de blev så rädda för Mars."

"Hallå, blåsippor, våren är här!"

"Är det *riktigt* säkert April?" frågade blåsipporna. "Narrar du oss inte nu?"

"Inte", sa April, "ni känner väl hur solen värmer. Fram med er nu både stora och små, både vita och blå!"

"Vi törs inte komma fram på länge än, "sa vitsipporna. "Vi fryser *så* om fötterna!"

"Kälen är nog inte ur jorden än", sa April, "men det ska vi väl råda bot på. Hitåt fru Moln med din vattentunna!"

"Här ser du mig, April", sa Fru Moln, "vad vill du mig?"

"En riktigt ordentlig dusch, så kälen går ur jorden!" ropade April.

"Ska ske", sa Fru Moln och strilade på av hjärtans lust.

"Fy, vad du är stygg, April, varför skulle du locka fram oss!" jämrade sig blåsipporna. "Nu blir ju våra klänningar alldeles våta!"

"De torkar snart i solen", sa April. "Se där tittar fru Sol fram igen!"

Och solen sken och glittrade i alla regndropparna.

"Det känns verkligen riktigt skönt om fötterna efter duschen",

sa blåsiporna. "Tänk om vi rent av skulle våga dra av oss ytterkängorna!"

"Ja, raska på bara", sa April och svängde sig över gärdesgården.

Han ville se efter, vad det var som drog så kallt därinifrån skogen.

"Nej, men ser man på, ligger du där din sölmåns?" ropade han.

Ty i en bergskreva låg något tjockt och vitt. Det var kung Vinters äldsta dräng, som låg och sov där med sin dunpåse i famn. Gubben hade tydligen somnat och råkat ramla av lasset, då de voro på väg upp mot nordpolen.

April tog ett strå och kittlade honom i näsan.

"Hallå, kung Vinter är här!" skrek han i örat på gubben.

"Oj, oj, oj, ropade gubben förskräckt och rusade yrvaken upp och stjälppte upp och ner på sin dunsäck, så dunen rykte åt alla håll.

"Vart tog April vägen?" jämrade sig blommorna. "Hjälp, hjälp, det snöar! Vintern har kommit tillbaka!"

"April, april, jag kan narra er vad jag vill!" sjöng April. Han stod mitt i backen och skrattade.

"Vad gör du nu för dumheter igen, April?" log solen och tittade nyfiket bakom molnkanten. Hon råkade skina rakt i ögonen på den yrvakna snögubben och han började genast nysa.

"Ursäkta hennes nåd", sa han till solen. "Men jag förstår inte, jag vill bara ta till lipen, när hennes nåd ser så vänligt på mig. Var snäll och gå bakom molnet igen!"

"Det är du, som ska ge dig iväg", ropade April, "du är duktigt på efterkälken, kung Vinter är redan vid nordpolen."

Oj, oj, oj, ropade gubben igen, och så gav han sig iväg så det sa "plask, plask", efter honom.

"Äntligen!" sa vitsipporna. "Törs man verkligen börja lita på dig nu, April?" Och så rätade de på sig och började långsamt veckla ut sina vita klänningar.

"Ja, skynda på och kryp fram nu allesamman!" sa April. "Raska på vårlökar och svalört och violer! Fasligt vad det går långsamt för er! Om ni hinner fram ordentligt, tills jag kommer tillbaka, så lovar jag att berätta något lustigt för er!"

Och så tog April ett skutt över det vattenfyllda diket och försvann.

Nu fick blommorna bråttom. "Skynda er, skynda er", ropade de till varandra, "vi måste vara färdiga tills April kommer igen!"

Och snart lyste det vitt och blått och gult och violett i backen. Där sutto vitsippor och blåsippor och malört och vårlök och gökört och violer, och alla voro de lika förväntansfulla.

Och rätt som det var stod April där igen. "Ser man på!" sade han. "Så ska det se ut i en vårbacke! Men Fru Björk kunde gärna kosta på sig litet grönt!"

"Ånej", sa björken, "jag tror man dröjer, jag känner dig allt, April!"

"Vad nu?" sa April. "Jag tror du säger alldeles som gamla Tant Albertina!"

"Vad säger hon?" ropade blommorna. "Snälla April, du lovade oss en saga!"

"Ja, ni ska få en aldeles splitter ny sannsaga", sa April. "Ni ska få höra hur det gick till när Tant Albertina skulle på namnsdagskalas."

"Berätta, snälla April!" ropade blommorna. "Kan inte fåglarna hålla sig tysta, så att vi hör bättre!"

April gav till en vissling och i detsamma kommo småfåglarna flygande.

"Håll er tysta nu i tio minuter, så ska jag berätta för er om Tant Albertina och bror min", sa April. "Ser ni, Tant Albertina är lika rädd för att bli förkyld, som somliga andra är här ute i backen, och därför hade hon både muff och galoscher och paraply och skinnkrage, när hon gick till Tant Mariana på kafferep. Och en regnkappa hade hon utanpå sin rutiga vinterulster. 'Bäst att ta på sig allt man har', sade hon, 'för April kan man inte lita på.'

Det skulle hon inte ha sagt, för nu var det ju klart, att jag bad solen gassa riktigt ordentligt på Tant Albertina och värma henne en smula.

'Puh, en sån värme', sa hon och så knäppte hon upp skinnkragen och regnkappan.

Men det hjälpte inte mycket, ty allt värre gassade solen och allt tyngre kändes det att gå.

Tant Albertina stannade rådvill och pustade en gång till, och så fick hon syn på mig. Det var just utanför kryddkramhandeln, och Tant Albertina, som ser litet dåligt, trodde att jag var kryddkrämarens Pelle.

'Hör du, min gosse lille', sa hon, 'vill du vara snäll och bära hem de här sakerna åt mig!'

Och så drog Tant Albertina av sig regnkappan och räckte mig den och muffen och skinnkragen och paraplyn.

'Ska jag ta galoscherna också?' frågade jag.

'Ja, vet du, jag brukar visserligen aldrig gå utan galoscher så här års, ty April kan man aldrig lita på', sa Tant Albertina, 'men det är ju en sådan värme nu och di glappar så i torkan, så det känns som bly på fötterna.'

Och så fick jag galoscherna också.

'Jag ska be bror min ta hand om det här', sa jag, 'för jag måste på annat håll.'

Och så fortsatte Tant Albertina, och jag visslade på bror min, Kalle Blåst, ni vet, och han bar alltsammans i ett huj hem till Tant Albertinas gård. Men innan Tant Albertina hunnit till nästa gat-hörn, så började det ösregna, så hon kom nog våt fram till kafferepet. Kan jag hjälpa det!"

"Ja, det är som jag säger, du borde ha risbastu", sa björken. "Blev Tant Albertina förkyld sen?"

"Inte", sa April, "hon hade ju sin tjocka ulster, och förresten blev hon så förtretad när hon kom hem, så hon blev alldeles varm."

"Vad hade du då ställt till för spratt?" kvittrade småfåglarna.

"Ingenting", sa April. "Det var bror mins fel. Ni vet ju hur slarvig han är? Istället för att bära in hennes kläder ordentligt i förstugan, så hade han hängt dem litet varstans utanför. Muffen låg på taket, regnkappan hängde i kastanjetrådet på gården, skinnkragen på klädstreet, paraplyn satt ut- och invänd på telegrafstolpen, och galoscherna stod mitt i rännstenen. Undra på att Tant Albertina blev förtretad!"

Tant Albertina stannade rådvill och pustade en gång till, och så fick hon syn på April.

"Jo, du skulle ha du, som ger dig till att lura gammalt folk på det viset", sade björken.

"Berätta mer, April", ropade blommorna. Det är så lustigt att höra hur du narrar människorna. Oss blommor kan du inte narra. Vi känner dig för väl!"

April fick plötsligt en sorgsen min. "Ja, vet ni", sade han, "jag har egentligen en sorglig nyhet att berätta. Maj har förkyllt sig, så hon kommer inte hit i vår!"

"Kommer inte Maj?" ropade blommorna förtvivlade. "Ack, så ledsamt, vad ska vi då ta oss till!"

"Ni har ju mig", sa April.

"Ack, inte kan *du* ersätta Maj", suckade blommorna. Hon är så blid och mild, henne kan man riktigt lita på. Du är ju bara en ostyrig pojke. Ack, vad ska vi ta oss till utan Maj!"

"April april, jag kan narra er vad jag vill", ropade April, och borta var han.

Men mitt i backen stod Maj och log med håret lysande i solen. Björken var den första som såg henne.

"Nej, är det du, Maj?" sade hon och blev så glad, att alla bladknopparna plötsligt sprungit ut, och hon stod där prydd med tusende ljusgröna guldstänk.

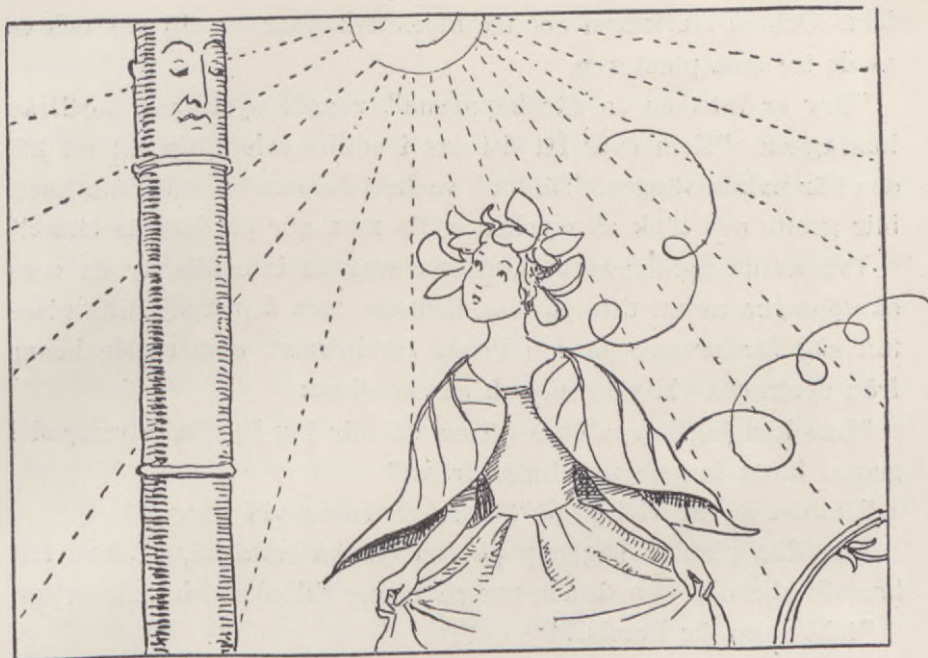
"Välkommen, välkommen", kvittrade småfåglarna.

"Är maj här?" sade gullvivorna, "då törs vi också komma fram."

"Kära, kära maj, vad det var väl att du kom", sa sipporna. "Du kan inte tro hur bråkig April har varit, och så han narrat oss!"

DEN LILLA ROSENBÖNAN.

THE END OF THE WORLD

Det var en gång några små nyuppkomna klängväxter, som glädde sig så mycket åt solen och regnet och den vackra gröna världen. De flesta av dem växte tätt intill husväggen, men tre växte för sig själva på en rabatt ett stycke därifrån.

”Det är snart på tiden, att ni får er var sitt stöd”, sa trädgårdsmästaren en dag till de små i rabatten.

”Inte behövs det”, svarade de, ”vi kan gott reda oss utan!”

”Nej, det kan ni inte”, sade trädgårdsmästaren, ”en ranka måste alltid ha stöd. Här ska ni få er var sin ståtlig fästman”, skämtade

han. Och så stack han ner tre blomsterkäppar, en till var och en av de tre små plantorna.

"Bry er inte om de där käpparna", ropade systrarna bortifrån husväggen. "Kom över hit till oss i stället och hjälp till att klä den här nakna väggen. Tänk så vackert det ska bli, när hela huset blir grönt och tänk så mycken nytta man gör på det här sättet!"

Två av de nyförlovade plantorna svarade inte alls, ty de voro så upptagna av att titta på sina fästmän, men den tredje lilla plantan såg fundersamt på den breda sandplanen, som skilde henne från systrarna vid väggen, och så sade hon:

"Inte kan jag krypa över till er, då blir jag ju söndertrampad i gruset långt innan jag hinner fram!"

"Ja, det tänkte vi inte på", sade systrarna vid väggen.

Den lilla plantan såg upp på den blanka raka kätten hon fått bredvid sig, och han tittade ner på henne tillbaka och sade artigt:

"Mitt namn är Bambu!"

"Rosenböna", sa hon blygt och neg.

Och så teg de båda två.

"Är det inte roligt, att det är vår?" sa rosenbönan, för något skulle hon ju tala om.

"Kan inte skylla", sa Bambu, "jag är van vid ett helt annat klimat."

"Ja, men det känns väl ändå härligt, när allt inom en vill slå ut i blad och knopp!" sa rosenbönan.

"Sånt där har jag för länge sedan kommit ifrån", sa Bambu.

"Kommer inte Herr Bambu att få knoppar och blad då som de andra träden?" frågade rosenbönan häpen.

"Sådant får min blivande lilla fru styra om", svarade Bambu artigt.

"Men, Herr Bambu har väl en *rot* i alla fall?"

"Rot?" sa Bambu högdraget. "Vad skulle jag med den till?"

"Ja, men då kan ju inte Herr Bambu växa och bli högre!" sa rosenbönan.

"Det behövs väl inte, jag är minsann ståtlig nog ändå", sa Bambu stramt.

"Jaså", sa rosenbönan och suckade.

"Är det inte tid på att vi förlovar oss nu?" sa Bambu, "dina båda systrar har redan fäst sig vid mina bröder. Vi kommer att bli ett vackert par vi båda, bara du virar dig om mig!"

"Ja, men när jag hunnit till toppen på dig, vart ska jag sen ta vägen, eftersom du inte växer vidare?" frågade rosenbönan.

"Nu är du dum", sa Bambu förargad. "Jag är minsann hög nog för dig. Skynda dig nu och fäst dig vid mig! Det är din enda utväg, annars får du krypa på magen hela ditt liv, och det är så lagom roligt!"

Den lilla klängväxten svarade inte. Hon stod och såg på syst-rarna, som voro i full färd med att klänga sig fast vid sina stöd. Men hon hade inte alls lust att göra likadant.

"Den här lilla bönan tycks inte vilja fästa sig vid sitt stöd", sa trädgårdsmästarn, när han gick förbi där några dagar senare. "Det är så gott jag binder henne!"

Och så stack han handen i fickan efter en bastbit, men där fanns ingen, och så fick det vara tills nästa gång.

Det riktigt ryste i den lilla rosenbönan, ty en klängväxt avskyr

att bli bunden, hon vill fästa sig själv. Vad ska hon annars med sina klängen till?

"Du hörde vad trädgårdsmästarn sa. Det är bäst du raskar på nu!" sa Bambu.

Han var stött på rosenbönan, och det var ju inte underligt, så blank och rak och ståtlig, som han var, och utlänning till, att då bli ratad av en liten rosenböna!

Han brydde sig inte om att se på henne utan stod och stirrade förnämt upp i det blå. Och därför märkte han inte hur rosenbönan kröp in under den stora krusbärsbusken, som skilde henne från lönnen ett stycke därifrån. Det var mörkt och fuktigt under de släpande grenarna, men den lilla rosenbönan strävade ivrigt framåt, för nu visste hon äntligen vad hon ville.

"Vart tog hon vägen?" sa en av systrarna plötsligt, ty mitt i sina bröllopsbestyr kunde de inte låta bli att då och då kasta en blick på sin istadiga syster.

"Vad nu?" sa Bambu förtretad, när han upptäckte, att fästmon krupit sin kos. "Nå, det var då också ett sätt! Jag ska be trädgårdsmästarn, att han placerar mig någonstans, där man bättre uppskattar mina förtjänster!"

Men den lilla rosenbönan kröp och kröp, och rätt som det var så var hon framme vid lönnen.

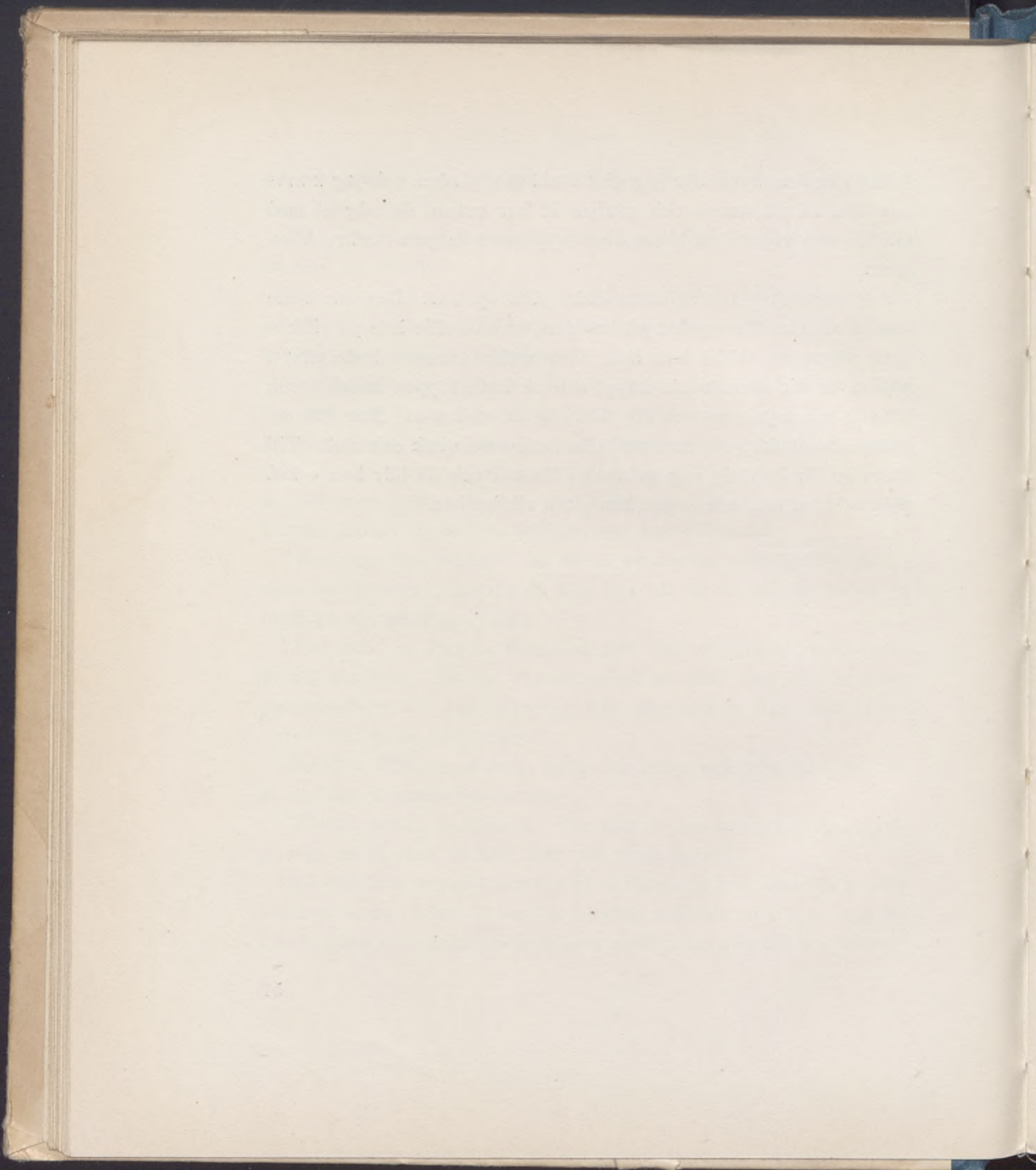
"Välkommen!" sa lönnen. "Nu ska vi ha trevligt ihop vi två, nu ska du få växa så högt upp mot skyn du vill."

- Och den lilla rosenbönan var så lycklig, då hon klängde upp för lönnens stam. Lönnen var ju levande alldeles som hon, och de kunde växa och grönska ihop hela sommaren och hösten igenom.

Jag såg dem nyss, när jag gick förbi trädgården, och jag kunde inte låta bli att stanna och glädjas åt hur grannt det såg ut med alla de små rosenröda blommorna upp emot de gula vackra höstlöven.

Jag såg också rosenbönans båda gifta systrar. Den ena hade lagt ut alldeles för mycket på bredden, ty hon ville inte på villkor växa högre än stödet hon fått. Den andra däremot hade växt i höjden en bit ovanför sin käpp, och så hade toppen knäckts och hängde och vajade av och an. Det såg så oroligt ut. Men den ensamma bambukäppen, han stod där fortfarande rak och stolt. Till nästa år får han sig nog en annan fästmö, och då blir han också nöjd och belåten, och sagan kan sluta riktigt bra.

TROLLET SOM VILLE BLI PRINSESSA.

ASSEMBLY OF BISHOPS TOLLIER

Det var en gång en kung, som ville gifta bort sin son. Men alla prinsessorerna i grannländerna voro bortlovade åt andra håll, så det fanns ingen kvar åt den här prinsen. Därför tänkte kungen, att det blev väl ingen annan råd än att prinsen fick till gemål en flicka ur sitt eget land.

"Vem vill du helst ha?" frågade han prinsen.

"Hur skall jag kunna veta det?" sa prinsen.

Det var nere på croquetplanen de stodo och talade om saken,

och prinsen var ivrig att komma till slut på samtalet, för spelet var just som mest spännande.

"Kanske du vill, att jag ska välja åt dig?" frågade kungen.

"Hurra! Nu missade han!" ropade prinsen och svängde sin klubba, för i detsamma slog en av motspelarna miste.

"Hör du, nu måste du höra på mig!" sade kungen och tog prinsen i rockuppslaget. "Vilka egenskaper sätter du högst hos din blivande gemål?"

"Hon måste kunna lämna mig ifred, när jag spelar krocket", sa prinsen och vred otåligt på sig.

"Alltså, tålmod", sa den gamle kungen eftersinnande, och så tog han upp sin anteckningsbok och skrev: "Den blivande prinsessans främsta egenskap bör vara tålmod."

Och så stoppade han anteckningsboken i fickan och gick in till drottningen, ty prinsen hade kastat sig in i spelet igen, så av honom kunde han inte få vidare besked.

"Min kära vän", sa kungen till drottningen, "nu har jag hört av vår son, att tålmod är den dygd han skattar högst hos kvinnan, säg mig nu du vilka övriga egenskaper du anser att vår sons blivande gemål bör ha."

"Hon bör ovillkorligen ha ett vackert utseende", sa drottningen, annars kanske deras barn blir fula, och det vore väl bra ledamt.

"Ja, det har du rätt i", sa kungen och tog upp sin anteckningsbok igen, "det hade jag sannerligen aldrig kommit att tänka på."

Och så skrev han: "Hon bör ovillkorligen ha ett vackert utseende."

"Hur stor förmögenhet tycker du hon bör ha?" tänkte kungen fråga drottningen, men han hejdade sig, ty han såg, att drottningen satt med tårar i ögonen och betraktade ett litet medaljongporträtt av prinsen som barn.

"Ljusa lockar är väl det sötaste som finns på små barn?" sa drottningen.

Då skämdes kungen att tala om pengar och gick i stället tyst på tå ut ur rummet för att rådgöra med sin gamla rikskanslär, som var en mycket klok man och kungens bästa vän.

"Ja, nog bör hon ha förmögenhet", sa rikskanslärn, "hon bör ha minst två påsar guld i hemgift."

Kungen tog upp sin anteckningsbok och skrev: "minst två påsar guld i hemgift."

"Men vad som är det allra viktigaste", sa rikskanslärn, "det är att hon är rik på dygder. En kvinnas främsta prydnad är ju dock hennes dygder."

"Det var bra sagt!" sa den gamle kungen, och så skrev han:

"Hennes främsta prydnad må utgöras av hennes dygder."

Och så stoppade han boken i fickan och skakade hand med den gamle rikskanslärn.

En tid efteråt lät kungen kungöra från alla predikstolar, att den unge prinsen önskade välja sig en gemål bland landets unga döttrar. Därför inbjödos alla unga flickor till en stor mottagning vid hovet. De, som infunno sig, måste dock kunna uppfylla följande villkor:

- 1) De måste besitta stort tålamod.
- 2) Ett mycket vackert utseende.
- 3) Minst två påsar guld i hemgift.

4) Vara rikligen försedda med de dygder, som utgöra kvinnans främsta prydnad.

Man kan förstå, att flickorna i landet blevo intresserade av den kungörelsen. Särskilt fjärde punkten funderade de mycket på vad den kunde betyda, och de började ivrigt öva sig i allehanda dygder. Det vill säga, de flickorna som hade två påsar guld i hemgift, för de andra lönade det sig ju inte. Främst arbetade de på att öva sig i tålmod, eftersom den saken stod först i programmet. Alla små pussle- och tålmodsspel gick åt som smör, och affärsmännen, som handlade med sådant, gnuggade händerna av belåtenhet. Aldrig hade väl flickorna där i landet varit så änglalikt tåliga som under denna tid, då de förberedde sig till den stora mottagningen vid hovet, ty allesamman ville de ju så gärna bli prinsessor.

Den som allra ivrigast längtade att få bli prinsessa var dock bergtrollets dotter. Ty, kan du tänka dig, ända in i trollberget hade ryktet gått om denna sak!

Rik var hon ju tillräckligt. Hon kunde gärna få det tiodubbla i hemgift, sade hennes pappa. Och vacker var hon, ur trollsynpunkt, med granna gröngnistrande ögon, stor röd mun, där de vassa tänderna lyste, och den mjukaste bruna ludna fäll. Men ur människosynpunkt var det ej vackert med den ludna fällen, det visste hon. Troll vet dock alltid råd, och så tog hon en påse guld och gick bort till deras allra skickligaste trollkonstnär.

”Det här guldet ska du få, om du gör mig det vackraste människofodral, som du kan finna på!” sa hon.

När trollkonstnären såg guldet lyste hans ögon, och han lovade göra sitt allra bästa. Och efter en tid hade han fodralet färdigt.

"Du får inte vrida och vända för mycket på dig så här i början, för då kan limningen gå upp!" sa trollkonstnären till flickan, sedan hon fått fodralet på sig. "Och så får du hålla ögonen nedslagna, så det inte märks, att de äro gröna, ty andra ögon kan jag ej ge dig, då skulle du ju inte kunna se."

Flickan stod och betraktade sig i spegeln, och hon riktigt häpnade över vad hon såg. Aldrig i sitt liv hade hon sett något så vackert! De gyllne lockarna flöto som smält guld över hennes axlar ända långt ner över midjan, hyn var skär och vit som rosenblad, näsan förnämt rak, och munnen som ett körsbär. Jo, det var något till prinsessa! Det var ju alldeles klart att prinsen bums på fläcken skulle välja henne, tänkte trollflickan.

Men så kom hon ihåg, att det var ett par villkor till.

"Det var sannt", sa hon, "jag skulle ha någon sorts prydnad också att sätta på mig!"

"Ska det vara safirer och smaragder eller kanske pärlor och diamanter?" frågade trollkonstnären.

"Nej, så hette dom inte", sa trollflickan, "dygder tror jag dom hette, är det en sorts pärlor det?"

"Dygden kan jag inte skaffa dig", sa trollkonstnären, "sånt kan man inte trolla fram, det måste man skaffa sig på annat sätt, men det tar årtal."

"Tror du jag har tid att vänta i årtal?" sa trollflickan otåligt. "Under tiden kan ju prinsen gifta sig tio gånger om. Nej, du måste tala om för mig var jag genast *ögonblickligen* ska kunna få tag i några dygder!"

"Det viktigaste av allt, som den nya prinsessan skulle ha, var

visst *tålamod*", sa trollkonstnären försmädligt. "Det tycks du inte ha mycket av!"

"*Har inte jag tålamod?*" sa trollflickan, jag som kan hålla på att retas med min katt många timmar i sträck. I går nöp jag den i svansen ideligen, ideligen hela dagen, bara för att öva mig i *tålamod!*"

"Sånt kallar bara trollen *tålamod*", sa trollkonstnären, "människotålamod är av en helt annan art."

"Nå, så lär mig den sorten nu genast, ögonblickligen, på minuten!" ropade trollflickan och stampade med foten.

"Akta dig, limningen kan gå upp!" sa trollkonstnären.

"Du ska få en lika stor påse guld, som du fick för det här fodralet, om du hjälper mig", sa trollflickan.

"Nå ja", sa trollkarlen, "nog kan jag tala om för dig hur de där dygderna odlas. Strax bortom jordens gräns åt öster till ligger en stor trädgård, det är Tidens trädgård, där driver han upp en hel massa dygder, både små och stora. Du kan ju ge dig av dit och försöka din lycka, men inte för jag tror du får något för det. Gubben Tid, han är inte så lätt att lura, han inte."

"Pytt, man är väl inte trollflicka för inte", sa flickan. Och så satte hon sig grensle över sin trollkvast och flög bort till jordens yttersta gräns, åt öster till. Trädgårdsporten stod på glänt, och hon listade sig in. Där gick gubben Tid och pysslade om sina växter, som stodo i långa rader så långt ögat kunde se.

Flickan smög sig sakta fram till honom, och så lade hon huvudet på sned och sade med en röst len och mild som honung:

"*Snälla trädgårdsmäster, låt mig få köpa några dygder!*"

Gubben vände sig tvärt mot henne och såg på henne över glasögonen.

"Hur kom du hit?" frågade han. "Här brukar aldrig människofot trampa!"

Dörren stod på glänt", sa trollflickan. Hon stod där med huvudet på sned och ögonlocken sänkta och såg så söt och beskedlig ut, att gubbens hjärta veknade.

"Dygder finns inte till salu, de måste odlas på platsen", sa han. "Är det frön du vill ha?"

"Nej, jag skulle bara behöva några få prydnadsdygder", sa flickan med bedjande röst.

"*Prydnadsdygder?*" sa Tiden och visste knappt, om han skulle bli ond eller skratta, så tokigt som det lät. Antingen är flickan mycket dum, tänkte han, eller också är hon oskyldig som ett nyfött barn.

"Hör på min lilla vän", sa han, "dygderna är inga prydnadsväxter, så mycket du vet det!"

"Är de inte?" sa flickan. "Vad ska man då med dom att göra?"

Nej, det här var det okunnigaste människobarn, som gubben Tid någonsin råkat! Han var tvungen att ge henne en liten lektion i växtlära!

Kom med mig, så ska du få se var dygderna växer", sa han, och så förde han flickan bort till en annan del av trädgården.

Det första trollflickan såg var långa rader av en låg, grön kantväxt, som det tycktes finnas oändliga massor av.

"Vad heter det där gröna, som det finns så förskräckligt mycket av?" frågade flickan.

"Den heter tålamod, *Patiencia Vulgaris* på latin", sade gubben. "Den plantan kan man inte ha för mycket av."

"Tålamod!" ropade trollflickan. "Snälla, rara, goa Mäster, efter det finns så mycket av den sorten, så kan jag väl få plocka mig en kvast."

"Nej, det går inte för sig", sade gubben barskt. "Men du kan möjligen förvärva dig några frön, om du rensar den här längsta rabatten åt mig."

"Var växer de andra dygdeblomstren?" frågade flickan.

"Jo, här ska du se", sa gubben, "här står de i långa, täta rader. Ser du, *Virtus*-arterna kan man gärna så tätt, dess bättre trivs de. Och fet jord bör de inte ha, utan mager och stenig, så blir rötterna hårdigare. Kom ihåg det, när du börjar odla dem!"

"Inte tar de sig just något vidare ut", sa trollflickan.

"Tar sig ut?" sa gubben förtretad. "Hur många gånger skall jag säga dig, att det här inte är prydnadsväxter, de odlas för *fruktens* skull. Men ändå så kan man knappast se något vackrare än några av de där blommorna. Och känner du inte en sådan frisk fin doft, som utgår från dem? Känn på den utsökta doften från lilla *Modestia t. ex.* och se på den milda blå färgen på *Clementia*, godhet kallas den också. Känner du inte, att den har en svag mandeldoft?"

Trollflickan låtsades lukta, men hon kunde förstås inte känna någon doft, eftersom hon hade fodral på näsan.

"Den där blomman då", sa hon och pekade på en djupröd blomma alldeles bredvid *Clementia*, "den kan man väl i alla fall ha till prydnadsblomma?"

Trollflickan stod där med huvudet på sned och ögonen sänkta och såg så söt och beskedlig ut, att gubbens hjärta veknade.

”Den blomman heter Caritas”, det betyder barmhärtighet, och den är en av de allra vackraste Virtusarterna”, sade Mäster Tid.

”Men kom ihåg”, lade han till med sträng röst och såg så barskt på trollflickan att hon skyndade sig sänka ögonen: ”*Varken Caritas* eller någon annan av Virtusarterna får man använda att pryda sig med, fast det nog tyvärr finns de som försöker det. De vissna genast, om de brytas, och man går miste både om frukt och frön.”

Trollflickan stod och försökte behärska sin otålighet. Hon vågade inte möta gubben Tids ögon, utan sneglade åt annat håll, och så fick hon syn på några större praktblommor ett stycke därifrån, som hon bra gärna ville komma åt att bryta, bara gubben Tid vände ryggen till.

”De där blommorna där borta då”, ropade hon. ”Oj, vad granna de är, vad heter de?”

”De hör inte till Virtus-arterna, de kallas talanger”, sa gubben Tid. Men de finns minsann inte till salu, de heller, de måste odlas med mycken stor omsorg, om det ska bli något med dem, och fröna är rätt så sällsynta. — Men där ska du se, här är en sorts virtusarter, som ligger alldeles på gränsen till de där blommorna du tycker så mycket om. Det vore kanske något för dig, för de är mycket tacksamma att odla. De kallas husliga dygder, och de sprider minsann mer glädje omkring sig än man kan tro vid första påseende.”

Men nu hade trollflickans otålighet nått kokpunkten.

”Isch”, fräste hon, ”jag är väl ingen kökspiga heller, som ska pryda mig med kruskål och potatisblom. Jag vill ha något som tar sig bra ut mot mitt hår och min hy!”

Då mörknade gubben Tids ansikte. "Är du så urbota dum, så du inte har förstått ett ord av vad jag sagt?" frågade han med vred röst. "Ut med dig ur min trädgård!"

Trollflickan skyndade sig att ändra sätt och blev nu så mild och menlös igen.

"Snälla, snälla Mäster", sa hon så lent och låtsade vara nära att gråta. "Förlåt mig, att jag är så rysligt dum! Kan jag inte få ligga och rensa den där rabatten, som Mäster lovade mig nyss!"

Gubben Tid såg på flickan och veknade. Hans ögon hade blivit mindre skarpa på gamla dar, så han upptäckte inte förklädnaden.

"Nåja, sa han. börja rensa då, men gör det varligt, ryck inte upp någon planta i onödan!"

Och så lade han händerna på ryggen och vandrade bort till en annan del av trädgården. Han var lite disträ, gubben Tid, och snart hade han alldeles glömt flickan, som låg nerhukad i tålamodsrabatten.

Men det var just det trollflickan räknat ut. Försiktigt smög hon fram ur sin nedhukade ställning, rafsade hastigt till sig några av de vackraste dygdeblomstren, som hon virade till en krans och tryckte ner på huvudet, stack en stor knippa tålamodsblomster i bältet och tog några tysta skutt bort till de granna praktblomstren, som hon fått sådan lust på. Hon bröt några av de största och satte dem baktill i bältet, av gammal vana, ty troll pryda alltid först och främst svansen. Sedan bar det iväg lika tyst ut genom grinden, och så gränsle över kvasten hemåt.

Ah, vad hon var glad, att hon lyckats lura gubben Tid så grundligt!

Ett sorl av beundran gick genom kungssalen, när den främmande undersköna flickan trädde in. Till och med prinsen, som var utled vid att se på alla de unga flickorna, som stodo ordnade i kö, till och med prinsen häpnade.

Han satt just och lekte med sin hunds halsband, och troligen hade han inte tittat upp, om inte hunden rest på sig och morrat. Ty hundar ha finare väderkorn än människor.

"För ut hunden", sa prinsen till sin lakej, och sen satte han sig att stirra på den främmande. Nej, maken hade han aldrig sett! Det var ju som om madonnan från det lilla slottskapellet livs levande hade vandrat in i salen. Lika orörligt vackert var hennes ansikte, lika långt och gyllene var hennes hår, och ögonen höll hon nedslagna på samma sätt. Hurudan färg var det männe på de där ögonen? undrade prinsen.

"Se hur mildhet och godhet stråla från hennes panna, och se hur obeskrivligt tålig hon ser ut", sade drottningen till kungen. "Med henne skulle säkert vår prins bli lycklig."

"Jag undrar, om hon har den lagstadgade hemgiften", viskade kungen till sin rikskanslär. Och den gamle rikskanslärn gick för säkerhets skull ut till slottsvaktmästarn, som satt vid portvaktluckan och antecknade och gav nummer att gå in i tur och ordning.

"Hon hade det tiodubbla", viskade rikskanslärn till kungen, då han kom tillbaka.

Då vinkade kungen åt den vackra flickan att komma närmare. Hon behövde inte stå i kö som de andra.

Trollflickans hjärta svällde av stolthet, när hon gick fram till tronen. Hon höll fortfarande ögonen nedslagna, ty hon hade inte

glömt trollkarlens varning, men just som hon gick förbi prinsen kunde hon inte låta bli att ge honom en blick. Hon var förstås nyfiken på sin blivande man.

Prinsen satt med öppen mun och kippade efter andan, ty den blicken gick honom ända ner i magen. Hade hon *sådana* ögon madonnan? Han hade nästan kunnat svära på, att de voro grön-gnistrande som kattögon.

Han stirrade ihärdigt på henne, i hopp att få se henne slå upp ögonen en gång till.

"Ser du så förälskad vår lille prins redan är", viskade drottningen till kungen. "Han släpper henne ju inte med blicken!"

Och så började kungen och drottningen samtala så vänligt och nedlåtande med den vackra flickan, medan allas blickar voro fästa vid dem.

Jag ska säga, att trollflickan njöt. Nu må tro, de äro avundsjuka på mig, tänkte hon. Jag undrar, om de riktigt kan se alla mina prydnadsblomster. Och så började hon vrida och vända på sig för att praktblommorna där bak också skulle synas och sticka i ögonen.

Men det skulle hon inte ha gjort, för rätt som det var, så gick limningen upp.

Prinsen var den första som såg det.

"Hon spricker!" skrek han.

"Hon spricker, hon spricker!" ropade alla förfärade, ty de sågo något ludet brunt titta fram under den rosenröda huden.

Då blev trollflickan rasande. Hon slet upp sin krans av tålamodsblomster och slängde i ansiktet på prinsen, och så tog hon

några långa skutt ut ur salen. I förbifarten navsade hon dock åt sig en näve av den kungliga konfekten, som stod i guldkålar på bordet, ty *någon* valuta tyckte hon hon skulle ha av det hela.

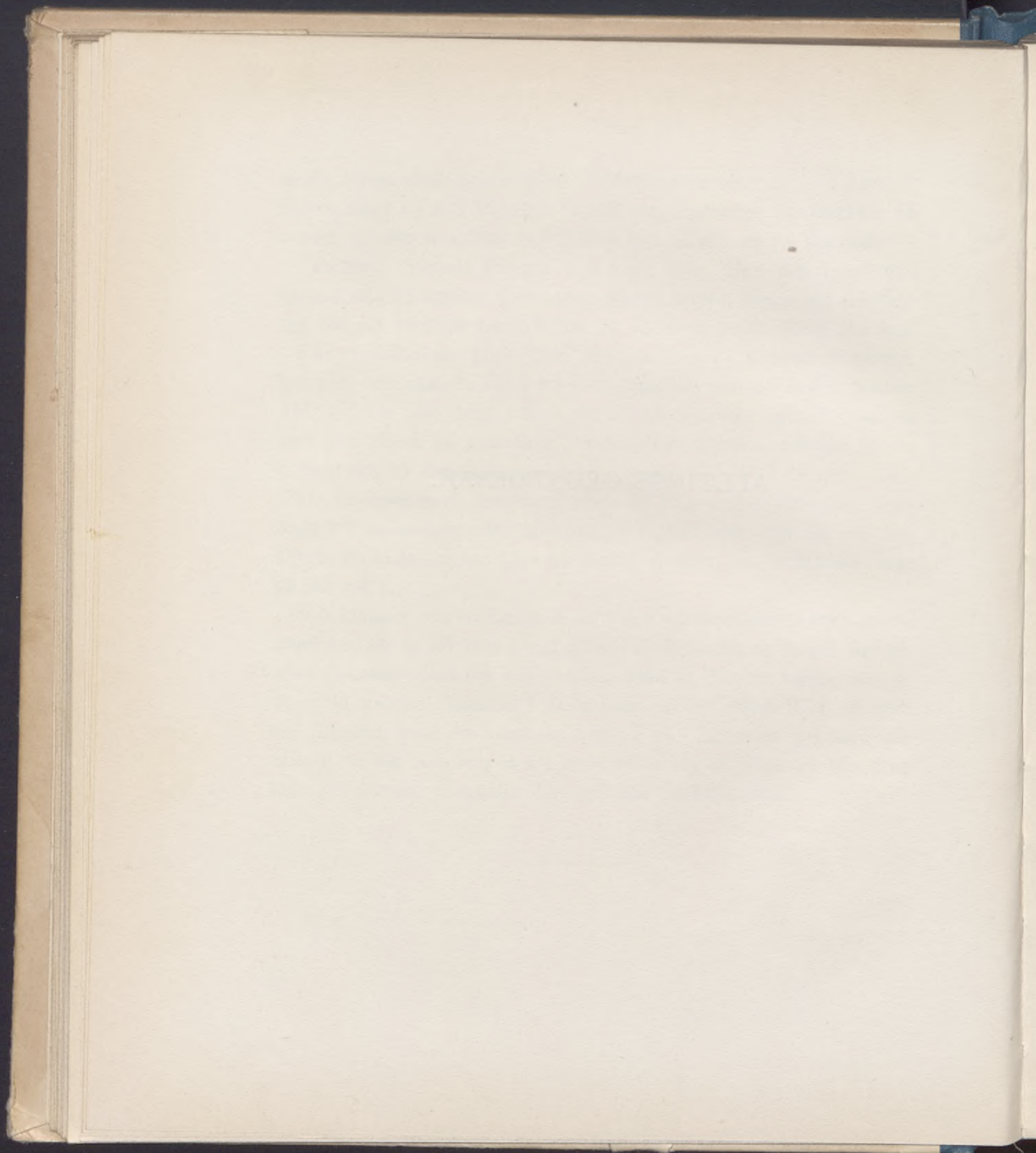
"Ta fatt!" ropade kungen med matt röst. Han satt lamslagen liksom alla de andra. Och innan någon hunnit sansa sig tillräckligt för att förfölja trollflickan, så var hon redan långt sin kos.

När trollflickan kom hem, slängde hon av sig det retsamma fodralet och kastade sig i ett vilt slagsmål med de andra trollen. Aldrig hade hon bitit och klöst så av hjärtans grund, men så blev hon också så grundligt genombultad tillbaka, att den värsta ilskan gick ur henne.

De stackars små dygdeblomstren, de lågo under tiden och vissnade på landsvägen, där trollflickan tappat dem, och det var bra skada, de hade kunnat bära så vackra frukter, om de fått stå kvar på sin rot.

Och kungen och drottningen, de blevo så uppskakade över denna nändelse, att de alldeles slogo giftermålsplanerna ur hågen för sin sons räkning. Och det var prinsen glad åt, för nu kunde han ju få spela krocket dagarna i ända utan att bli störd. Och så gick det till slut, som det vanligen brukar gå. Eftersom prinsen inte ville göra sig besvär med att själv välja sig en brud, så blev han inte gift förrän på gamla dar med sin hushållerska.

ALLTINGS GRUNDORSAK.

Det var en gång två grannkungar, som voro bröder. Den ena kungen, han hade lycka i allt vad han företog sig, men den andra hade ständig otur. I den ena kungens land voro människorna glada och belåtna och allt gick väl i lås, men i den andras land var det en ständig missbelåtenhet. Och samma olikhet rådde vid de båda hoven. Festligheterna vid det ena hovet blevo så lyckade att det talades om dem lång tid efteråt, men vid det andra var det alltid något mankemang, som förstörde feststämningen, om inte annat så blev soppan vidbränd. Kungen och drottningen i det landet blevo till sist så nervösa över sin ständiga otur, att de knappt vågade ställa till några fester alls. Och *måste* de nödvändigt ha

någon större tillställning, så låg drottningen till sängs med våta kompresser om huvudet två dagar före och åtta dagar efter var fest.

En gång skickade den stackars otur-kungen sin lärdaste professor bort till grannlandet för att ta reda på orsaken till att allting lyckades så mycket bättre där än hos honom. Det var en mycket lärd man, den gamle professorn, och han hade till sin specialitet att ta reda på alltings grundorsak. Han hade skrivit många stora och tunglästa böcker om den saken.

Den gamle professorn gav sig genast iväg till grannlandet, och han blev mycket väl mottagen av kungen där, som lyssnade vänligt, medan professorn framlade sitt ärende i många väl valda ord.

När professorn slutat, så skrattade kungen och klappade honom på axeln. "Gå till drottningen", sa han, "gå till drottningen, min gubbe lilla! Inte är det min förtjänst, att allt går så bra i lås. Nej, hade jag inte min drottning, så skulle jag stå mig slätt. Det är hon som råder mig i både stort och smått, i både vått och torrt. Tack vare henne är det ingen konst alls att regera!"

Då gick den gamle professorn till drottningen och frågade henne med många bugningar, hur det kunde komma sig, att hon var en så högst förträfflig drottning.

"Ack", sa drottningen och log, "inte är jag något märkvärdigt. Nej, nu ska jag tala om hemligheten för professorn, det är helt enkelt så, att jag har en alldeles utomordentlig *oldfru*. Allting tänker hon på, och allting styr hon med, och tack vare henne får jag tid över att ägna mig åt kungen. Jag kan inte säga hur tacksam jag är mot min snälla oldfru!"

Då gick den gamle professorn för att söka upp oldfrun, som var en mycket ståtlig dam. Hon stod just och inspekterade det kungliga linneskåpet, medan hon övervakade de två små prinsessornas läxläsning och de tio hovtärnornas sömnad.

"Trådrätt, mina vänner, annars blir det att sprätta upp!", sade hon till tärnorna just som professorn tittade in. Och professorn fick genast stor respekt för henne och tänkte att av henne skulle han nog få veta orsaken till att allting gick så bra där i landet.

Men när han framfört sitt ärende, så skakade hon bara på huvudet.

"Jag vet, att hennes majestät har en alldeles för hög tanke om mig", sade hon, "men vart skulle jag komma, om inte vår *utomordentliga* hovmästare fanns. Det kan komma en order från drottningen, att en fest för femhundra personer måste arrangeras till nästa dag, eller att två hundra resande skolbarn ögonblickligen skola trakteras med instrumentmusik och kaffe med dopp. Allting styr han med prompt och fermt. Det är nästan, som om han kunde trolla. — Se så, mina små prinsessor, nu ska ni fortsätta att läsa."

När professorn äntligen fick tag på hovmästarn, stod denne på en ställning i stora festsalen och hjälpte lakejerna sätta upp girlander och flaggor, ty det skulle bli en fest på kvällen till den lärde professors ära. Han hade mycket bråttom, hovmästarn, och hade munnen full av nubb, men han gav sig ändå tid att artigt lyssna till vad professorn sade.

När professorn slutat slog han dock från sig med båda händerna och plockade nubben ur mun.

"Misstag, herr professorn, misstag", sade han, "jag skulle inte

kunna reda mig på minsta vis, om jag inte hade vår förträffliga kock. Herr överkock, säger jag, supé i kväll för tvåhundra femtio personer, extra fint, sju varma rätter och sjutton kalla! Skall ske, säger han bara, och inte en missnöjd min. Nej, se maken till kock finns inte!"

Överkocken var just i färd med att tillreda en extra fin majonäs, när den gamle professorn sökte upp honom, men han upphörde med sitt arbete och lyssnade uppmärksamt på vad den lärde professorn sade.

"Tala inte om mig", sade överkocken och runkade på huvudet. Om inte överköksan funnes, så stode jag där vackert! Det är alldeles märkvärdigt, vad den människan hinner med! Och så glad och trevlig, som hon är, och en sån respekt hon har med sig! Hela kökspersonalen lyder henne ju som en enda man. Nej, hade jag inte henne, så skulle jag rakt inte stå ut!" Och så började kocken vispa igen.

Den gamle professorn öppnade försiktigt dörren till köket. Där var det liv och rörelse. Där vändes stora stekar på spett, där bakades och maldes och vispades. Vid den största spiseln stod överköksan, ivrig och röd.

"Ursäkta, att jag stör", sade den gamle professorn, och så lade han fram sitt ärende för den förvånade överköksan.

När han slutat brast hon i skratt.

"Nej, kära hjärtanes", sade hon, "det här är ju rakt på tok! Precis som om jag skulle vara något så märkvärdigt! Nej, herr professorn, jag vet allt en annan, som är grunden till, att allting

Kalle var inte så lätt att få fatt på, ty han var ju på språng jämt.

går så pass bra i lås som det gör här i köket, det är allt Kalle det. Hade jag inte Kalle, så kunde jag inte reda mig på villkor!"

"Kalle", sa professorn, "vem är Kalle?"

"Det är min egen springpojke", sa överköksan. "Har herr professorn nånsin sett en springpojke som *springer*? Det gör min Kalle. Han sätter iväg som en pil. 'Kalle', ropar jag, 'efterrätten ska in om fem minuter, och det fattas vanilj till såsen!' Kalle iväg, och antingen herr professorn tror mig eller inte, så är han tillbaka på tre röda minuter, fast det är minst tio minuters väg till butiken. Ja, hade jag inte Kalle, så vore jag rent rådlös!"

"Alltså Kalle", sade den gamle professorn fundersamt och vandrade iväg för att uppsöka Kalle. Men Kalle var inte så lätt att få fatt på, ty han var ju på språng jämt.

Till slut fick dock professorn tag i hans rocksnibb, så Kalle måste stå stilla en stund.

"Äsch", sa Kalle och vred på sig, "inte är jag något märkvärdigt inte, fast nog är här ett fasligt jobb jämt. Jag ska säga professorn, att hade jag inte gamla mormorsgumman, så skulle jag stå mig slätt. Det är hon, som håller humöret uppe på en och muntrar upp en i alla väder. Och det är hon, som lärt mig, hur man ska bära sig åt för att lyckas i sitt arbete. Så vill professorn veta något om *den* saken, så blir det allt bäst att fråga gamla mormorsgumman!" Och så slet Kalle sig lös och lade på språng för att ta igen den förlorade tiden.

"Vad heter mormor?" ropade professorn, men Kalle hade redan försvunnit bakom hörnet, och där stod professorn ensam på vägen, utan att veta vare sig ut eller in.

Men just då kom den kungliga gåspigan vandrande med alla gässen framför sig i en lång rad.

"Vet du var Kalles mormor bor?" frågade professorn.

"Ja, gamla halta Sara, hon bor ju där borta i den lilla grå stugan vid vägen", sa flickan.

Och så gick professorn bort till halta Saras stuga, medan han lyfte på båda rockskörten, ty det hade regnat, så vägarna voro en enda lervälling.

Inne i gamla Saras stuga såg riktigt hemtrevligt ut, fast det nog märktes, att hon hade smått om det. Gamla Sara själv satt i en stol vid fönstret och stickade på en strumpa.

"Ursäkta, att jag inte stiger upp", sa hon till professorn, "det är så löjligt med mitt ena ben, att det rakt inte vill bära mig längre!"

"Det är väl svårt att reda sig då för gumman?" sa professorn.

"Nej, visst inte", sa gamla Sara och log, "jag har ju min Kalle, som hjälper mig både morgnar och kvällar."

"Ja, det var just Kalle, som skickade mig hit", sa professorn. "Jag ska tala om för lilla gumman, att jag är en mycket lärd man, som letar ut grundorsaken till allt som sker. Därför ska hon nu vara snäll och tänka noga efter och svara samvetsgrannt på min fråga. Vad är det för hemlig visdom, som hon lär Kalle?"

Mor Sara sköt upp glasögonen och stirrade häpen på professorn. "Nej, aldrig har jag hört maken", sa hon. "Inte har jag lärt Kalle någon hemlig visdom. Det enda jag präntat i honom är, att han ska vara glad och hjälpsam jämt och göra sin plikt, så långt i hans förmåga står."

"Ja, men Kalle sa, att ni håller humöret uppe så bra på honom", sa professorn. "Hur kan ni göra det, fast ni sitter fattig och ensam och lam i ena benet. Tänk nu riktigt noga efter!"

Gamla Sara tänkte efter en stund, och sen började hon skratta så skälmaktigt. "Inte behöver jag tänka efter så länge för att veta vem jag har att tacka för den saken", sa hon. "Det är allt min lilla Karin det."

"Karin?" sa professorn. "Är det en dotter?"

"Nej, det är ju min lilla pulla, vet jag", sa mor Sara, "min egen lilla pulla, som ligger därborta. Hör inte professorn hur hon skrockar? Nu har hon värpt ett ägg igen, min egen gullehöna!"

I detsamma fick professorn se en liten spräcklig höna komma framklivande ur hörnet, ljudligt skrockande. Mor Sara kastade några brödsmlor åt henne, och hon flaxade upp på armstödet till mor Saras stol och slog med vingarna och såg så innerligt belåten ut, medan mor Sara strök henne över ryggen.

"Det är allt ett ovanligt klokt utseende på den hönan", sade professorn.

"Klokt, ja", sa mor Sara, "det vill jag lova, att min Karin är klok! Hon är en riktig predikan för mig, ska jag säga professorn, så snäll och förnöjsam, som hon är, och så plikttrogen och flitig med att värpa. För var dag lägger hon ett ägg, och så kommer hon så glad och berättar vad hon gjort, alldeles som professorn såg nyss. Och glad och lustig är hon på alla sätt, och munter och sällskaplig. Ja, det är säkert, hade jag inte henne, så vore det svårt att hålla humöret uppe både på mig och Kalle!"

"Således tycks vi nu ha kommit till själva urgrunden", sade pro-

fessorn, "och den heter i det här fallet hönan Karin. Törs jag fråga, om hönan är till salu?"

"Nej, inte på villkor", sa mor Sara, "kan professorn tänka sig det!"

Ja, nu var ju professorn färdig med sin undersökning, men innan han reste hem, var han med på festen, som hölls till hans ära, och en så genomrolig fest tyckte han inte han varit med om förr, men så hade han också ett gott samvete, eftersom han uträttat sitt ärende så bra.

När han kom hem till sitt eget land igen och redogjorde för sin forskningsfärd, så blevo allt både kungen och drottningen mycket häpna över att hela hemligheten med att allt lyckades så bra i det andra landet bestod i, att de hade en så underbar höna där.

"Den hönan måste vi skaffa oss", sa kungen, och så skickade han sin allra slugaste kammartjänare för att köpa hönan och gav honom tjugo dukater i guld att betala henne med.

Det tyckte kammartjänaren var alldeles för högt pris för en höna, så han bjöd bara fem riksdaler för den. Men mor Sara ville inte på *något vis* höra talas om att sälja sin Karin, hur än kammartjänaren bjöd och trugade. Till sist tröt honom tålmodet alldeles. Han grep den kacklande hönan och stoppade in henne i en korg och slängde tio riksdaler till den förfärade Mor Sara, som ju inte kunde resa sig och försvara sin skatt, och så på dörren med honom och hönan.

Nästa morgon då kungen skulle rådgöra med drottningen om en viktig regeringsangelägenhet, märkte han plötsligt, att hon inte hörde på, utan såg djupt bedrövad ut.

"Hur är det, min vän?" sa kungen. "Har du tandvärk?"

"Ack nej, sa drottningen, "det är bara en så bedrövlig händelse som inträffat."

"Hur så?" sa kungen.

"Jo, jag hörde nyss av min oldfru, att en fattig liten gumma alldes här i närheten blivit bestulen på sin enda höna", sa drottningen.

"Den saken måste undersökas", sa kungen, och så gick han till oldfrun.

"Jag fick höra den sorgliga händelsen av hovmästarn", sa oldfrun. "Han var så upprörd, att han glömde ge order om flaggning, fast det är hennes majestät drottningens namnsdag."

Kungen lät kalla hovmästarn. "Ja, det är en mycket sorglig historia", sa hovmästaren. "Jag hörde den av den präktige överkocken, som annars aldrig brukar tappa koncepterna, men han blev så altererad, att frukosten blev en hel kvart försenad."

"Bed överkocken komma", sade kungen.

"Att något sådant kan hända i vårt genomhederliga land", sade kocken och skakade bekymrad på huvudet. Jag hörde historien av min snälla överköksa, som var så ledsen, att tårarna trillade i ett kör. Märkte inte Ers Majestät, att gröten var ovanligt salt i morgse?"

Nu gick kungen själv ut i köket till överköksan, för han visste, att hon inte ville gå in i slottsrummen utan att klä om sig i sin bästa klänning, och det hade han inte tid att vänta på.

Hon stod alldes rödögd och skalade potatis. "Ack, Ers Majestät, det är ju Kalles mormor, som de gjort så mot, den rara gumman, som Kalle håller så mycket av. Nog är det förfärligt, att det finns så elaka människor! Kalle är sig inte lik. Han som brukar

sätta av som en pil, han går med hängande huvud och släpande ben. Där kan Ers Majestät själv se!"

"Hör du Kalle", sa kungen. "Visa mig vägen till mormors stuga, så ska vi hjälpa henne få igen sin höna!"

Då kom det liv i Kalle, och iväg bar det till Mor Saras stuga med sådan fart, att kungen nätt och jämnt orkade följa med.

Men nu måste vi ta rätt på hur lilla hönan Karin hade det under tiden.

När den elaka kammartjänaren gått ett stycke med sin korg, så kom han till ett värdshus, och som han var rätt törstig, så gick han in där för att få sig ett glas. Korgen med hönan ställde han i förstugan. Det blev rätt många glas han tog sig därinne, för han hade ju mycket pengar över på affären med hönan, och så gjorde han bekanskap med några andra karlar och bjöd dem över lag.

Under tiden sparkade och kacklade hönan Karin i korgen, för hon ville nödvändigt ut. Det hörde gästgivarens lilla fyraåriga tös, och hon blev nyfiken på vad som fanns i korgen och gick fram och pillade upp locket.

Upp flaxade hönan, ut genom dörren och bort över vägen, och den lilla flickan blev så förskräckt, att hon satte sig pladask. Men sen sprang hon och gömde sig i trädgården, för hon förstod, att hon gjort något galet.

Och hönan sprang kacklande landsvägen fram till mor Saras stuga och in genom dörren och bort i vrån och värpte ett ägg, och sedan var hon framme och skrockade mera belåtet än någonsin, medan mor Sara satt i sin stol och skrattade och grät om vartannat.

Och det höll de på med just som kungen och Kalle kom. Och

Kalle blev så glad, när han fick se hönan, att han tog ett högt skutt. Men kungen satte sig ner och pratade en lång stund med mor Sara, och sen sa han till Kalle:

"Det var riktigt bra att hönan försvann ett slag, för på det här sättet har jag lärt känna mor Sara, och den lilla gumman tänker jag ofta gå och hälsa på!"

"Ja, sen gick det förstås bra i fortsättningen också där i landet. Men i det andra landet gick det fortfarande dåligt, trots att de där också fått en höna som hette Karin. För den sluga kammartjären, han ville förstås inte komma tomtänt hem, utan han köpte en annan brunspräcklig höna och låtsades som om hon var den rätta.

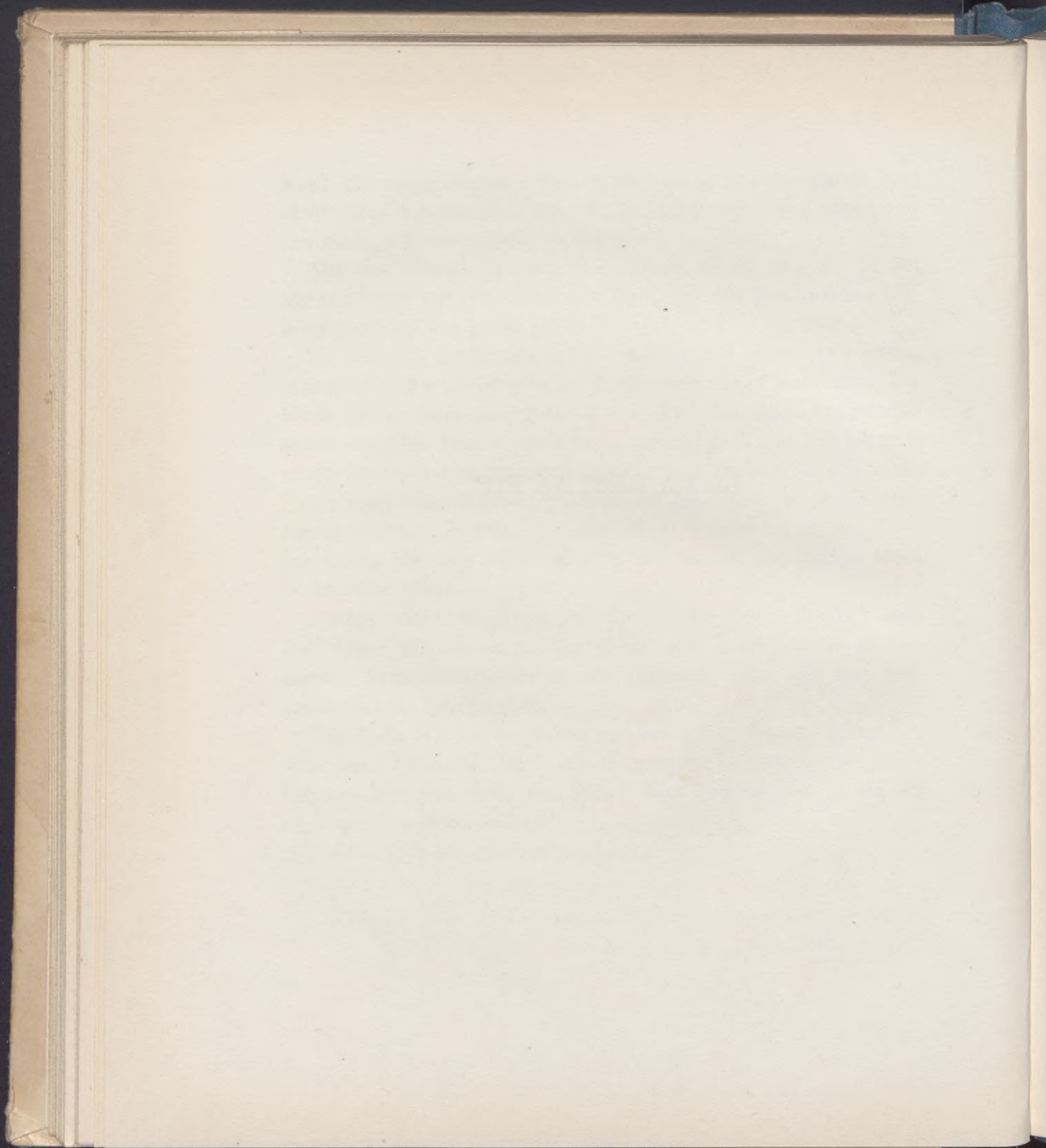
Och den hönan fick bo i guldbur och äta rostat ris på silverfat. Aldrig någonsin har väl en höna blivit så fjäsad, som hon blev, och därför blev hon också så stinn och lat, att hon varken iddes kackla eller värpa.

"Det var allt bara skrock det där talet om hönan Karin", sade drottningen till kungen en dag då allt gått mera bakvänt än någonsin. Detta råkade den gamle professorn höra, och han lade genast pannan i djupa veck.

"Törhända inte hönan Karin var den *allra* djupaste grunden", sade han. "Kanske finns det en grundorsak, som ligger ännu djupare. Men vad skall man göra? Man kan väl inte ge sig till att fråga ut en höna heller?"

Och det hade han förstås rätt i.

LILLA RATTAN PIP.

Det var en gång en gosse, som inte hade någon pappa och inte någon mamma och ingen farfar eller farmor eller mormor eller faster eller någon alls i hela vida världen, som brydde sig om honom, mer än en liten råtta som hette Pip. Gossen hette Michael, men han kallades bara Michel, och han bodde i ett stort hus, som kallades "gammelhuset", därför att det fanns bara gammalt folk där. Det var gamla betjänter och kuskar och stallknektar, som haft tjänst på herrgården hos den gamle greven och hos hans far och farfar, men som nu inte orkade göra tjänst längre, och så fick de bo i det stora huset, och där hade de det bekvämt och bra på alla sätt, men de hade ingenting att göra, och därför blevo de litet

gnatiga av sig. Många krämpor hade de också, och det bättrade just inte på humöret. Därför hade Michel inte så roligt bland dem, ensamt barn, som han var.

Hur han kommit till gammalhuset visste han inte, men så länge han mindes hade han bott där. Först bodde han hos gamla Kajsa, som vaktade porten, men sedan hon dog fick han bo i en liten skrubbe på vinden.

Han fick tidigt börja göra nytta för sig, bära vatten och ved och springa ärenden åt alla de gamla. Och hur han bjöd till att vara till lags, så fick han snubbor. Hans öron blevo både stora och röda av alla nyp de fick och märken efter käpprapp hade han nog också litet varstans, ty alla de gamla herrgårdsbetjänterna och stallknektarna hade satt sig i sinnet, att de skulle uppfostra Michel riktigt grundligt, och det gjorde de efter bästa förmåga.

En kväll, när Michel var nere i källaren för att hämta ved, fick han höra ett ynkligt pip i en vrå, och när han såg efter varifrån det kom, fick han se, att en liten råttan satt instängd i råttfällan. Den lilla råttan lade huvudet på sned och såg så bedjande på Michel med sina kloka ögon, att han inte kunde låta bli att öppna för henne.

Råttan kilade glad i väg, men Michel fick en duktig örfil av gamle vedhuggar-Lars, som i detsamma kom ner i källaren och såg Michels tilltag. Två hela dagar var Michels kind svullen, men han ångrade ändå inte vad han hade gjort, ty den lilla råttan hade sett så vänligt på honom, när han släppte ut henne, vänligare än någon förut sett på Michel.

Några dagar efteråt stod Michel och högg ved i källaren. Han

skulle klyva några kvistiga kubbar, och det ville inte alls gå. Till sist blev han så missmodig, att han slängde yxan och satte sig på huggkubben och grät.

"Stackare mig", sa han.

"Ensam går jag bland vresiga gubbar
och arbeta får jag med kvistiga kubbar."

"Pip, pip", sa det ur vrån, och fram kilade den lilla råttan och satte sig framför Michel och tittade så vänligt på honom.

"Välkommen lilla Pip", sa Michel och tog upp några bröds-
smulor ur fickan och räckte henne, och lilla Pip kom genast fram
och åt dem ur Michels hand.

Sen sprang hon bort till den kvistiga kubben, som Michel för-
gäves försökt klyva, och hon gånade så kvickt, kvickt med sina
små tänder kring de värsta kvistarna.

Michel kunde inte annat än skratta, för nog var väl hans yxa
vassare än råttans små tänder, tänkte han. Men när han tog itu
med kubben igen, så gick det som en dans att klyva den.

"Ser du, så stark jag är!" sa Michel till lilla Pip, och den lilla
råttan lade huvudet på sned och såg beundrande upp på honom.

Sen dess kom hon alltid och hälsade på Michel, när han var
nere i vedkällaren, och de blev så goda vänner.

En dag blev det stor uppståndelse i gammelhuset, ty en guld-
dosa försvann för den allra förnämsta av de gamla betjänarna,
han som var överstyre för de andra och kallades Mäster Peder.
Det var en guldsmedsdosa med monogram på locket och den var
en skänk av gamle grevens far till mäster Peder. Det blev ett sö-
kande överallt, men ingenstans fanns dosan, och då trodde alla,

att Michel tagit den. Det hjälpte inte alls, att Michel sa, att han var oskyldig.

”Det vet man väl, att alla pojkar äro begivna på rackartyg”, sa de gamla betjänterna, som ju inte hade några egna barn och inte längre mindes hur det var att vara barn. Och så stängdes Michel in i sin vindsskrubb, och där skulle han sitta, tills han bekände var han gömt dosan.

Stackars Michel! Hungrig och ledsen låg han i sin säng framemot morgonen och kunde inte sova.

”Stackare mig, som ingen vän har i hela vida världen!” suckade han.

Då fick han höra ett knaprande i väggen. Det knaprade ivrigare och ivrigare, och rätt som det var stack lilla Pip in huvudet genom ett hål och såg så vänligt på Michel med sina kloka ögon.

”Kära lilla Pip, jag glömde ju, att jag har dig till vän”, sa Michel.

Men den lilla råttan kilade ut igen. Efter en stund hörde Michel ett hasande på utsidan av dörren och rätt som det var klingade nyckeln till mot golvet därutanför. En stund efteråt kom nyckeln in genom råtthålet, och efter kom lilla Pip, som släpade den fram mot dörren.

Michel fick kvickt på sig kläderna och öppnade dörren och följde efter lilla Pip utför trapporna. Alla människorna i huset sovo, men det var nästan ljust. Lilla Pip kilade in i en stor sal på nedra botten, som användes till festsal, och där sprang hon bort till en stor, bukig byrå och försvann mellan den och väggen. När Michel lade sig ner för att se efter vart lilla Pip tagit vägen,

fick han se något gult blänka bakom byrån. Det var gulddosan inkilad mellan byrån och väggen. Troligen hade herr Peder haft den med sig på sista namnsdagskalaset för att skryta en smula, och så hade han lagt den från sig på den gamla byrån.

Michel tänkte ta den, men den lilla råttan satte sig i vägen och såg så ängsligt på honom.

"Du har rätt, Pip", sa Michel, "om jag nu toge den, så skulle ju alla tro, att jag hade stulit den. Du är allt mycket klokare än jag."

Och så sprang lilla råttan före och Michel efter uppför trappan, och Michel kröp så glad ner i sängen och somnade så gott, för nu visste han ju var dosan fanns.

Nästa morgon, när Michel vaknade, trodde han först, att alltsammans var en dröm, och han låg just och tänkte på sin dröm, då Mäster Peder kom in med sträng min och käpp i hand och efter honom de andra betjänterna i en lång rad.

"Nu är det bäst man bekänner, och det genast ändå, sa Mäster Peder och hötte med käppen.

"Jag har ju redan sagt, att jag inte tagit gulddosan", sa Michel, men jag hade en så underlig dröm i natt, jag tyckte, att jag såg gulddosan inkilad bakom den stora bukiga byrån i festsalen."

"Gå ner ni och se efter", sa Mäster Peder, och de andra betjänterna gingo genast ner och kommo efter en stund tillbaka mycket förvånade med gulddosan. Och så slapp Michel stryk den gången, tack vare lilla Pip.

Men Mäster Peder gick och funderade på, att det kanske var Michel ändå, som hade tagit gulddosan och sedan gömt den bakom

byrån, ty dörren till Michels rum hade ju varit olåst på morgonen, fast Mäster Peder vridit om nyckeln dubbla slag kvällen förut. Han var nog en rackarpojke den där Michel ändå, tänkte Mäster Peder. Därför, när en tid efteråt en silversked försvann, så fick Michel skulden igen.

"Nu får vi se, om du kan finna silverskeden", sa Mäster Peder. "Men den här gången ska vi stänga bättre till om dig!"

Och så satte han dubbla järnriglar på utsidan av Michels dörr.

Michel satt bedrövad på sängkanten och tittade på månen, som lika sorgmodigt tittade på honom tillbaka.

"Stackare mig", sa Michel", alldeles ensam är jag utan en enda vän."

"Pip, pip", sa det i detsamma, och in kom lilla Pip genom hålet i väggen.

"Åh, tänk att jag glömde dig!" sa Michel. "Du är ju min bästa vän, men den här gången kan du nog inte hjälpa mig ändå."

Råttan satt och tittade en stund på Michel så fundersamt med huvudet på sned, och sen kilade hon ut och kom rätt som det var tillbaka med ett långt rep, som hon halade och drog genom rått-hålet in i rummet. Michel hjälpte henne dra in det, och sedan klättrade lilla Pip upp i fönstret och började picka på rutan.

Då förstod Michel. Han öppnade fönstret och gjorde fast repet vid fönsterposten, och genast hasade den lilla råttan utför repet ner till marken, och Michel var inte sen att följa efter. Råttan kilade bort till bakgården och upp i soptunnan, där han krefsade bland potatisskal och kaffesump, tills silverskeden blänkta fram

Mäster Peder kom in med sträng min och käpp i hand och efter honom
de andra betjänterna i en lång rad.

i månskenet. Michel blev något till glad. Han tackade lilla Pip, och så klättrade han upp för repet och kröp ner i sin säng och somnade så gott. Men repet gömde han under huvudgården.

När herr Peder följande morgon kom med kappen i hand in till Michel, så sade Michel, att han under natten tyckt sig se skeden blänka i soptunnan. Då blev Tilda, den gamla hushållerskan, mycket förtörnad. Aldrig i livet kunde det hända där i huset, att silverskedar hälldes i soporna, sade hon. Men när skeden hittades där, så var det ju inte mer att säga om saken. Michel hade varit inlåst med dubbla riglar, så han hade inte kommit åt att lägga dit skeden. Gamla Tilda gav köksan skulden för slarvet och Michel gav hon en saffranskringla. Och Michel delade kringlan med lilla Pip och var så glad, att han hade en sådan vän i världen som lilla Pip.

Emellertid berättade gamla Tilda vitt och brett om den underliga pojken hemma i gammalhuset, som drömde så märkvärdiga sann-drömmar, och ryktet spred sig ända till det grevliga slottet och kom till slut till gamle grevens öron. Han hade sista tiden varit bekymrad över att en hel del saker försvunnit spårlöst ur de grevliga rummen, och därför skickade han bud till gammalhuset, att Michel skulle komma till slottet och uppfostras till betjäntgosse.

Jag ska säga, att alla de gamla betjänterna och stallknektarna började excersera med Michel, när de fick höra, att han skulle till grevens. "Kom ihåg Michel, din drummel, att så här ska du stå, och så här ska du gå, och så här ska du hälsa", lät det i ett kör de sista dagarna. Och Michels öron blevo dubbelt så röda som förut och hans blåmärken blev fler än vanligt, men han var

inte ledsen ändå, för han började förstå, att de alla i grunden ville hans bästa.

Och så bar det iväg för Michel i splitter nya kläder. Det hade han aldrig haft förr, han hade alltid fått gå i de gamla betjänernas avlagda kläder, som Tilda tråcklat om en smula. I fickan hade han lilla Pip, det var allt vad han tog med från det gamla hemmet.

Det var mycket nytt för Michel att lära på det grevliga slottet. Det första han fick ta itu med var skoborstningen, och det var minsann inte en så lätt sak, för skorna måste gnidas, tills de voro blanka som spegelglas.

Lilla Pip hade också mycket att lära, för hon måste lära sig hitta i alla råtthål och skrymslen i hela slottet. De grevliga råttorna voro allt litet förnäma mot henne till en början, men lilla Pip var ju så kvick och behändig och kunde så många lustiga historier från gammelhuset, att snart var hon god vän med varenda grevlig råtta från källaren till vinden. Men Michel glömde hon inte för det. Hon bodde i ett hål innanför tapeten i hans lilla kammar, som låg på loftet i slöjdstugan. För var morgon väckte hon honom genom att kila upp på hans huvudkudde och sticka sin nos mot hans näsa, och för var kväll sällskapade de en liten stund med varandra, innan Michel kröp till kojs.

Det som Michel hälst ville göra av allt, det var att lära sig snickra. Alla sina lediga stunder stod han inne i slöjdstugan och såg hur mästern och hans gesäller arbetade, och ibland hände det, att han fick låna några verktyg och försöka sig på egen hand. Då var han något till glad. Men det blev inte långa stunder, ty Michel skulle ju vara allas passopp, och det var ett ständigt ropande på honom.

När Michel varit en tid på slottet blev han en dag uppkallad till själva gammelgreven. Han hade hjärtat i halsgropen, när han steg in genom dörren, ty han mindes alla de gamla betjänternas förmaningar om hur han skulle gå och stå och bocka, och det snurrade nästan runt i huvudet på honom.

Men gamle greven satt så stilla och blid i sin länstol och såg inte alls så farlig ut, som Michel tänkt sig. Han såg då inte alls så morsk och förnäm ut som Mäster Peder, tänkte Michel.

Gamle greven skickade bort betjänten, och så vinkade han Michel närmare.

"Hör du, min gosse, sa han, du drömmer ju sanndrömmar?"

"Neej", sa Michel.

"Jo, var det inte du, som skaffade rätt på både gulddosan och silverskeden i gammelhuset?"

"Joo", sa Michel.

"Nå, där ser du", sa greven.

"Det var en liten råtta, som visade mig var sakerna fanns", sa Michel.

"Jaha, javisst ja", sa greven. Men det var ju på natten den där råttan kom?"

"Jaa", sa Michel.

"Ja, ser du, sådant kallar man drömmar", sa greven, "och nu vill jag gärna, att du tar reda på, vart alla de saker tagit vägen, som försvunnit härifrån sista månaden."

"Vad är det för saker?" frågade Michel.

"Jo, först kom mitt cigarretui av guld bort, och sen en gammal

silverpokal och en kråsnål och ett skospänne med briljanter och ett silverskrin, ja, sen minns jag inte mer.”

”Det var mycket det där”, sa Michel.

”Jo jo”, sa greven, ”därför vill jag också, att du ska skaffa alltsammans till rätta. Låt nu se, vad du duger till!”

Och så vinkade greven med handen, att Michel skulle gå, och Michel, som mindes vad stallknektarna lärt honom, gjorde honnör och helt om och marscherade så raskt på dörren, att han törnade mot grevens betjänt, som stod och lyssnade på andra sidan. Betjänten tittade inte så värst vänligt på Michel, men det märkte inte Michel, han var så ivrig att komma hem till sig för att rådgöra med lilla Pip. Pip hörde mycket noga på vad Michel berättade för henne, och sen gav hon sig iväg för att tala med de andra råttorna.

Ett par dagar senare väcktes Michel frampå natten av den lilla råttan, som puffade mot hans pannan med sin lilla nos. Han sprang hastigt upp och fick på sig kläderna och följde efter lilla Pip över gården och in i slottet genom en bakdörr, som stod olåst. Uppför alla trapporna bar det ända upp på den skumma vinden. Där kilade råttan bort till en vrå, där en gammal järnbeslagen kista stod bakom allt möjligt bråte. Kistan var låst, men ett stort hål var gnaget i det murkna träet, och när Michel körde in handen i hålet fick han genast känna ett blankt, kallt föremål, som han drog ut för att se närmare på, och han såg då, att det var ett cigarretui av guld. Michel fortsatte känna med handen och förstod, att där var tydligen alla de stulna sakerna. Han stack tillbaka etuiet igen, och vände sig om för att tacka lilla Pip. Då såg han många par rättögon nyfiket blänka bakom lilla Pip, och han förstod, att hon

hade många hjälpare. Michel kom lyckligt ner från vinden och kröp i säng, nöjd och belåten. Och nästa morgon kammade han sin lugg särskilt noga och borstade sina kläder och vandrade upp till greven för att berätta vad han sett på vinden.

Det blev stor häpnad, när alla de stulna sakerna återfunnos på vinden. Greven klappade Michel på kinden och frågade vad han ville ha i belöning, och Michel bad genast att få gå i snickarlära, i stället för att uppfostras till betjänt. Och det fick han till sin stora glädje. Hädanefter fick han hålla på hela dagarna i slöjdstugan, och både mäster och gesällerna kappades om att lära honom yrket grundligt, ty det hade greven sagt till om.

Men vem tjuven var, det blev inte uppdagat, trots alla förhör. Alla i slottet grubblade förgäves på den saken, och de bad Michel drömma om hur tjuven såg ut, men det kunde han inte, svarade han.

Michel var så lycklig i sitt arbete. Numera kände han sig inte så ensam i världen, ty både mäster och gesällerna voro vänliga mot honom, och hans örsnibbar behövde inte alltid vara röda nu som förut, när han uppfostrades i gammalhuset. Och så hade greven en liten sondotter, som hette Rose-Marie, som ofta kom in i slöjdstugan för att se på hur Michel arbetade. Michel slöjdade små näpna saker åt henne: hus och kvarnar och dockmöbler, och den lilla flickan tyckte så mycket om Michel och tyckte, att han var den skickligaste människa i hela världen, En gång lät Michel henne göra bekantskap med lilla Pip, och då blev hon utom sig av förtjusning. Något så näpet och lustigt som lilla Pip hade hon aldrig sett.

Grevens lilla sondotter Rose-Marie kom ofta in i slöjdstugan för att se på, när Michel arbetade.

Ja, Michel var så lycklig som aldrig förr och tyckte, att alla människor voro snälla. Men det fanns en människa i slottet, som ville Michel ont, och det var tjuven, som gömt sakerna på vinden. Han hade tagit plats på slottet för att komma åt att stjäla, och han hade tänkt köpa sig ett hus för pengarna, bara han fick de där stulna sakerna sålda. Nu funderade han ut ett sätt att hämnas på Michel och på samma gång få honom därifrån. En dag, när han borstade grevens byxor, hittade han grevens guldstickade pung i fickan. Den tog han och gjorde sig ett ärende in i slöjdstugan, där Michel stod i skjortärmarna och hyvlade. Över en stol hängde Michels rock, och i fickan på den stack den elake betjänten pungen. Sedan smög han ut, utan att någon märkt vad han gjort, ty Michel var ensam i slöjdstugan.

En stund efteråt saknade greven sin pung och lät kalla sin kammartjänare. Den elake betjänten sade då, att han haft en egendomlig dröm samma natt. Han hade sett grevens guldstickade pung i Michels ficka.

”Det var nog ingen sanndröm”, sade greven. Men han skickade ändå och lät undersöka Michels fickor, och se där fanns pungen!

Då blev greven mycket ledsen, för han hade trott så gott om Michel. Rättvisan måste i alla fall ha sin gång, sade han, och så lät han sätta Michel i tornet på vatten och bröd.

Den elake betjänten var så belåten. Nu skulle han passa på och stjäla, medan Michel satt i kurrän. Samma natt smög han sig in i stora salen, där grevens silversaker voro förvarade i stora skåp. Han tog upp sin nyckelknippa och låste upp dörren till ett av skåpen och tog ut en stor vacker silverskål, men i detsamma sprang

en liten råtta över handen på honom, och han tappade i förskräckelsen skålen, så att den sa duns mot golvet. Betjanten hals över huvud därifrån, och det var nätt och jämt, att han hann undan, innan nattvakten, som hört dunsen, kom dit. Nyckelknippan satt fast i skåpdörren, och det blev sträng rannsaking nästa morgon om vilken, som var ägare till nycklarna, men det var förstås ingen, som ville erkänna sig vara det.

Då skickade greven bud till Michel, att om han kunde drömma om vem nyckelknippan tillhörde, så skulle han få komma ut ur fängelset.

Michel satt länge och talade till Pip den kvällen. "Nu får du och dina vänner hjälpa mig", sa han. "Istället för den pungen tjuven lade i min ficka, ska han få möss i alla sina egna fickor. Vill du lova mig det?"

Ja, lilla Pip nickade flera gånger med sitt kloka lilla huvud, och sen sprang hon iväg för att tala med sina vänner.

Nästa dag skickade gamle greven bud för att fråga Michel, om han drömt något. Det var grevens egen lilla sondotter Rose Marie, som gick med budet, och hon grät, när hon såg Michel sitta i det mörka källarrummet.

Gråt inte nu, sa Michel, utan säg bara så här till din farfar: Michael hälsar att 'mannen med råttorna är den skyldige'."

Den lille grevedottern torkade sina tårar och upprepade Michels ord, tills hon kunde dem utantill, och så sprang hon till sin farfar med budet.

"Det var besynnerligt", sa greven, "sa han verkligen så?"

I detsamma kom betjanten in med chokladbrickan, ty gamle

greven drack alltid choklad på sängen, och just som han satte ned brickan framför greven, sprang en liten mus ut ur hans ficka och kilade tvärs över sidentäcket.

"Ta fast!" skrek greven. Men i detsamma kom han att tänka på Michels ord och tittade skarpt på betjänten, som stod alldeles blek och stirrade efter råttan. Och se, ur alla betjäntens fickor kilade små möss, först ur västfickorna och båda rockfickorna, och sedan ur bakfickorna och byxfickorna. Betjänten stod som lamslagen, men när han plötsligt kände en råtta på halsen gav han till ett skrik och störtade därifrån.

Men greven ringde på vakten och sade till, att betjänten skulle gripas och förhöras.

Ja, sedan var det ingen annan råd för betjänten än att bekänna, ty han var så uppskrämd av alla råttorna, att han inte visste till sig. Och han erkände också, att det var han, som lade pungen i Michels ficka.

Och Michel kom ut ur fängelset och blev mera hedrad, än han någonsin varit förut, ty gammelgreven ville på allt sätt visa Michel, att han litade på honom. Och Michel fick lära sig läsa och skriva för grevens kaplan, det var minsann inte alla, som fick lära sig det den tiden. Och greven ville också, att Michel skulle lära sig latin för att bli en riktigt kunnig man. Och Michel blev snart så skicklig, att han kunde hjälpa Rose Marie med hennes läxor, därför blevo de ännu bättre vänner än förut. Men lilla Pip glömde han inte för det. Var kväll, innan Michel lade sig, sällskapade de en stund med varandra, och lilla Pip var då så glad och lustig och hade tusen påhitt för sig.

Och så gick ett par år tills gamle greven rätt som det var dog. Då kom Rose Maries far hem från utlandet för att överta gården. Han tyckte inte om, att hans lilla dotter sällskapade så mycket med Michel, som bara var ett hittebarn, därför förbjöd han henne alldeles att vistas nere i slöjdstugan. Lilla Rose Marie grät och sa, att när hon blev stor tänkte hon gifta sig med Michel. Det blev hennes far inte blidare av att höra, och han funderade på hur han skulle kunna bli av med Michel, utan att bryta mot gamle grevens vilja. För gamle greven hade sagt, att Michel skulle stanna på herrgården och få sin uppfostran där, tills han var fyllda sju-ton år.

En dag hade unga greven främmande långväga ifrån. När gästerna sutto och skålade med varandra och småpratade framåt nattsidan, så kom tjuverierna i herrgården på tal och därmed Michels sanndrömmar. En av gästerna var kammarjunkare vid hovet, och han berättade sedan historien, när han kommit hem. På det sättet fick drottningen höra talas om Michel.

Och en dag, när Michel stod i slöjdstugan och snidade ett skåp och undrade hur det kom sig, att lilla Rose Marie aldrig tittade in till honom nu mera, så fick han bud, att han genast skulle komma till greven. Han blev förvånad, ty unge greven brukade aldrig skicka efter honom, och ännu mer förvånad blev han, då greven sade, att drottningen sänt bud efter honom och bett honom komma till hovet.

Ja, så packade han då sin ränsel och tog lilla Pip i fickan och drog åstad, men nog tyckte han det var tomt att lämna gården, och nog tyckte han det var tråkigt att ej få ta farväl av lilla Rose Marie.

Drottningen tog så vänligt emot Michel. Men blek och sorgsen såg hon ut, tyckte Michel. Och så tyckte han, att hon var lik någon, han visste inte vem, någon som han sett i drömmen. Hon sade genast till Michel, att hon hört, att han var sanndrömmare, och nu ville hon, att han skulle försöka drömma var hennes son, som blivit bortrövad för många år sedan, tagit vägen.

Michel svarade, att han inte alls var sanndrömmare, han hade bara en liten råtta, som hjälpte honom, men då log drottningen och sade, att det var nog alldeles samma sak.

"Ser du, jag har fått nytt hopp om att få igen min gosse, sedan jag fick höra talas om dina drömmar", sa drottningen. "Nu måste du försöka hjälpa mig."

Michel fick ett vackert litet rum att sova i och en så mjuk, skön säng, men han hade ändå svårt att somna. Han berättade för lilla Pip allt vad drottningen sagt, och hon såg så fundersam på honom med sina kloka ögon. Sen sprang hon sin väg för att göra bekantskap med de andra råttorna i slottet, ty genom dem kunde hon få veta en hel del, tänkte hon. Och det dröjde inte länge förrän hon var på god fot med dem alla, så lustig och trevlig som hon var.

Flera kvällar årad frågade Michel lilla Pip, om hon fått veta något, men hon skakade bara på sitt lilla huvud. Michel tyckte det var ledsamt, ty drottningen såg emellanåt på honom med så längtande och spörjande ögon, att det riktigt skar honom i hjärtat. Om jag kunde hitta prinsen ändå, tänkte Michel. Stackars lille prins, han känner sig kanske lika ensam i världen, som jag gjorde, innan jag träffade Pip!

En natt, i dagningen, när Michel låg och sov, väcktes han av, att lilla Pip stötte sin nos mot hans kind. Michel klev genast ur sängen och följde den lilla råttan genom flera korridorer och upp för ett par trappor tills de kom till en dörr, som hon puffade på med nosen. Michel öppnade dörren och steg in i ett rum, som tydligen inte varit använt på länge, ty det låg damm över stolar och bord. Det måste ha använts till barnkammare, ty där fanns lek-saker av olika slag, och i ena hörnet stod en liten säng. Michel blev underlig till mods, när han såg den sängen. Var hade han sett den förr? Och gunghästen och mattan och de blommiga ta-peterna? Han måste ha sett alltsammans förut i drömmen.

Medan Michel stod och såg sig omkring helt förvirrad satt lilla Pip stilla och betraktade honom.

"Varför visar du mig det här rummet, Pip?" frågade Michel.

Pip satt fortfarande orörlig och såg på honom.

"Ska vi gå vidare nu, Pip? Det var ju prinsen vi skulle söka rätt på?" sa Michel.

Då sprang lilla Pip ut igen ur rummet, och Michel följde henne hack i häl, och rätt som det var stod han igen i sitt eget sov-rum, och lilla Pip försvann i sitt håll.

Då lade Michel sig, och han var så trött, att han somnade så fort han fick huvudet på kudden.

Nästa morgon undrade han, om inte det hela varit en dröm.

"Har du drömt något ännu, Michel?" frågade drottningen när han mötte henne, och hon såg så längtande på honom.

"Nog har jag drömt i natt", sa Michel, "men det är knappast något att berätta."

"Åjo, berätta", bad drottningen.

Då berättade Michel om rummet han sett, och han beskrev möblerna och leksakerna och den lilla sängen.

"Det är min gosses rum, Michel", sade drottningen och tårarna strömmade utför hennes kinder. "Det har stått orört allt sedan han blev bortstulen för tolv år sedan. Kom, Michel, så ska vi gå dit tillsammans". Och Michel följde drottningen och stod åter i samma rum, som råttan fört honom till.

Drottningen drog isär gardinerna och slog upp fönstren, så att sol och frisk luft strömmade in i rummet. Ack så väl Michel kände igen alltsammans! Där i bordet skulle visst finnas en låda. Ja visst, där fanns den ju! Och gunghästen skulle ha ett svart och ett brunt öga. Men hur i all världen kunde han veta det?

"Är det samma rum, Michel?" frågade drottningen.

Michel kunde bara nicka.

"Ack, käre Michel, då kommer du nog att drömma vidare och ta rätt på min gosse", sade drottningen. Kanske det går bättre för dig, om vi flytta din säng hit in?"

Och så lät drottningen flytta in Michels säng i prinsens kammare, ty i den lilla sängen kunde Michel ju inte få rum att ligga.

Varenda dag kom drottningen in till Michel, sedan han flyttat till prinsrummet, och hon satt då alltid och berättade om sin lilla prins, ty hon hoppades att på det sättet få Michel att drömma vidare på sin dröm. Hon berättade, att prinsen, när han var nära tre år gammal, en varm dag legat och sovit middag på balkongen utanför sitt rum. Hans sköterska hade också ett ögonblick slumrat in i sin länstol, och när hon vaknade var prinsens bädd tom.

Ett tatarsällskap hade just strukit omkring i trakten, och man trodde, att någon bland dem stulit prinsen. Men fast man lät an- hålla alla tattare och sökte igenom deras läger, kunde man ej finna ett spår av den lilla ljusa, finhylta prinsen bland deras svart- muskiga ungar. I flera år hade man sökt förgäves, och till sist hade man alldeles uppgivit letandet. Men drottningen hade ej nå- gonsin släppt hoppet att finna igen sin prins, och nu hade hon fått nytt hopp genom Michel. Michel hörde på, och hans tårar runno, när han tänkte på, att den lille prinsen och hans mor blivit skilda åt på detta sätt. Han önskade av hela sitt hjärta, att han kunde finna prinsen.

"Hur såg prinsen ut?" frågade han.

"Ack, han var det vackraste barn man kunde se", sade drott- ningen, "hy som rosenblad, ögon som blå stjärnor och de lenaste guldgula lockar."

Michel tittade sig i spegeln, när drottningen gått. "Det vore allt roligt att ha hy som rosenblad och ögon som blå stjärnor", sa han till Pip och suckade, men Pip tittade så lustigt på honom, precis som om hon gjorde en smula narr av honom.

I ett rum i en vrå av slottet bodde prinsens gamla sköterska. Hon hade blivit folkskygg sedan den dagen, då prinsen försvann, och nu satt hon mest för sig själv och spann eller läste i bibeln. En dag visade lilla Pip Michel vägen till hennes rum, och sedan dess gick han ofta dit för att få henne att berätta om prinsen. Ibland fick han inte ett ord ur henne, men ibland berättade hon av sig själv alla möjliga smådrag ur prinsens liv.

"Hade prinsen inte något födelsemärke?" frågade Michel.

"Nej, men ett litet ärr hade han strax ovanför armbågen, sade den gamla sköterskan. Det fick han en gång, när han lekte med sin valp, och valpen hade inte bättre förstånd än att bita till. Han var så obeskrivligt kär i djur, den lille prinsen, liten som han var. Han hade nog blivit en god härskare, om han fått leva!" Och så suckade den gamla sköterskan.

"Hette valpen Ruff?" frågade Michel.

Sköterskan bara nickade, men nu var hon så försjunken i sina dystra tankar, så Michel fick inte ett ord ur henne vidare.

Michel satte sig på sin sängkant och funderade, och han märkte knappt, att lilla Pip satt på bordet och betraktade honom med sina kloka ögon.

Hur kunde jag veta, att valpen hette Ruff? tänkte Michel och hur kunde jag se för mig hur han såg ut, när han bet till?

Michel skakade på huvudet och suckade, för alltsammans var så obegripligt. Och så bestämde han sig för att gå och lägga sig, istället för att sitta och grubbla i onödan, ty det var långt lidet på kvällen.

Som han drog av sig skjortan, så rusade lilla Pip upp på hans arm och körde nosen mot en fläck över hans armbåge; och nu måste ju Michel se ett litet ärr, antingen han ville eller ej.

"Varför gör du så, Pip?" sa Michel. "Tycker du verkligen, att jag kan vara prinsen, jag med min sträva lugg och fräknar på näsan och grova händer? Och inte har jag blå stjärnor till ögon heller!"

Råttan svarade inte. Hon satt bara och såg så ihärdigt på Michel med sina kloka ögon, att han till slut tittade bort. För han

förstod nog, att Pip tyckte, att han borde gå genast till drottningen och säga, att han var prinsen, och det tyckte han var alldeles omöjligt att göra, förrän han hade riktigt säkra bevis för, att han var det.

Men tidigt nästa morgon gav Michel sig iväg med Pip i fickan bort till gammelhuset för att ta rätt på, hur det gick till, när han kom dit.

Han blev mycket vänligt mottagen av alla de gamla. De hade ju hört, att han skött sig väl hos gammelgreven, och nu gävo de honom många förmaningar och råd, hur han borde göra för att också komma på god fot med unga greven. Att han blivit sänd till hovet hade de gamla betjänterna ingen aning om, ty det hade unga greven hållit hemligt.

De gick på och pratade så ivrigt med Michel, alla på en gång, så han hade svårt att komma fram med sitt ärende. Nu får jag snart ett nyp i örat, tänkte Michel, när de blevo som ivrigast, men det var ingen som tänkte på att ta honom i örat nu längre, sedan han varit så högt betrodd hos gammelgreven.

Till sist gick Michel ut i köket till gamla Tilda och frågade henne, om hon mindes, hur det gick till, när portvaktar-Kajsa först tog hand om honom.

”Ja, du är gammal nog att få höra det nu”, sa Tilda. ”Se saken är den, att vi inte velat tala om för dig förr, att du egentligen är ett tattarbarn. Det var en regnig dag, som två stora vagnar med tattare åkte här förbi, och när Kajsa gick ut på vägen för att se efter dem, så hittade hon ett smutsigt bylte mitt i leran. Det var du det! Hon till att hojta och skrika efter dem, men de åkte i fullt

trav och hörde inte ett dyft. Du grät först, men när Kajsa fått in dig i värmen och gett dig litet mat, så somnade du så gott. Hon trodde, att tattarkvinnan, som var mor din, skulle komma tillbaka och hämta dig, men hon hördes aldrig av, och så fick du stanna tills vidare, ty gamla Kajsa trivdes bra med dig, och gammelgreven, som vi talade med om saken, tyckte, att du likaväl kunde bli där du var, så kunde vi få nytta av dig i gammelhuset med vedhuggning och sånt, när du växte upp."

"Hände inte det där vid samma tid som prinsen kom bort?" frågade Michel.

"Jo, det minns jag särskilt", sa Sara, "för det var ju ett sånt frågande efter alla hittebarn den tiden. Men att du inte var prinsen, det kunde då en enögd ko se, så svart som du var. Prinsen var ju vit och ljuslockig som en liten engel.

"Men jag är ju inte mörk nu", sa Michel.

"Nej, svärtan gick märkvärdigt fort av dig", sa Tilda. "Jag minns hur Kajsa förundrade sig över, att det nya håret undan för undan blev ljust, allt efter som det växte till. Men det händer ju alltsomoftast."

"Hade jag mörk *hy* också?"

"Ja, nog minns jag, att du såg svart ut, men hur mycket som var smuts vet jag verkligen inte, för gamla Kajsa var just inte för tvättning och sådant. Jag minns, hur jag sa till henne, att hon åtminstone borde tvätta dig till var helg."

"Jag undrar, om det kan finnas kvar bland Kajsas saker något plagg, som jag hade på mig när hon hittade mig", sade Michel.

"Vad du gör, så rota inte i Kajsas gamla bylten, som ligger kvar

däruppe på vinden", sa Tilda. "Där är så mycket mal och smörja, så vi tänker bränna dem endera dagen."

Michel behövde minsann inte sova i vindsskrubben den här gången i gammalhuset. Nej, i gästrummet fick han ligga i en säng med mjuka bolstrar. Men tidigt i soluppgången väcktes han av lilla Pip, som hämtade honom med sig upp på vinden. Ty lilla Pip hade använt hela natten till att snoka igenom Kajsas gamla bylten på vinden, och nu ville hon visa Michel vad hon funnit. Och Michels hjärta slog hårt, när han höll i sin hand ett litet bylte med trasiga barnkläder, omlindat med ett band, på vilket Kajsa präntat med ojämna bokstäver: "Michels tattarkläder".

När Michel nästa dag kom vandrande tillbaka till kungsgården med det lilla byltet i ryggsäcken, skickade drottningen genast bud på honom.

"Var har du varit, Michel?" frågade hon.

"Jag har varit borta för att söka rätt på prinsen", sa Michel.

"Nå, har du funnit något?" frågade hon.

"Bara det här", sa Michel och räckte fram det lilla byltet utan att våga se på drottningen.

Drottningen tog förvånad emot byltet och öppnade det långsamt, men så gav hon till ett rop, ty längst inne i byltet, innanför de grova tattarkläderna, låg en liten broderad skjorta av finaste linne, en skjorta, som hon själv sytt.

Hon tryckte det lilla plagget mot sitt hjärta och hennes tårar strömmade.

"Michel, Michel", ropade hon, "säg mig var du fann detta? Är han död min lilla ljuslockiga prins?"

”Nej, han lever”, sa Michel, och han kunde knappt få fram orden. ”Han lever nog, men han är inte alls någon liten ljuslockig prins nu längre, han är lång och ful med stora öron och fräknar på näsan, och därför är det nog bäst, att han går.”

Och så vände Michel tvärt och sprang ut därifrån och ut ur slottet, för han tyckte det var alldeles omöjligt att tala om för drottningen, att han var prinsen. Han tyckte hon måste bli så snopen och ledsen då.

Drottningen satt med skjortan i famn och stirrade häpen efter Michel. Då kände hon, att något mjukt och fuktigt rörde vid hennes hand, och hon såg en liten råtta, som betraktade henne med ängsliga ögon. Råttan drog i bandet, som varit om klädbyltet, och nu först läste drottningen vad som stod på bandet. Och *äntligen* förstod hon och började springa efter Michel genom hela slottet och ut i parken. Aldrig hade man sett en drottning springa så förr!

Och vakten utanför trodde, att Michel gjort något fuffens och skyndade sig att gripa honom. Men när drottningen hann dit, tog hon bara Michel i famn och kunde inte släppa honom på mycket länge, och hon sa gång på gång: ”Kära gossen min, du är ännu vackrare nu än när du var liten!” Men det var förstås överdrift av drottningen.

Och kungen blev lika glad som drottningen åt att få igen sin son, och det blev stora högtidligheter och glädjefester överallt i landet. I gammalhuset blev det kanske ännu större uppståndelse än någon annanstans. Litet ängsliga voro allt de gamla betjänterna, när de tänkte på alla käpprapp och alla nyp i örat, som de givit Michel. Men när Michel själv kom åkande i guldkaross för

att visa kungen och drottningen sitt gamla hem, och han sa, att han förstod, att de i grunden menat honom väl med sina nyp och slängar, då blevo alla de gamla betjänterna och stallknektarna så innerligt belåtna, och de påstodo alltid sedan, att det var *deras* förtjänst, att Michel blev en så duglig och präktig prins, som han blev.

Och när Michel efter några år gifte sig med Rose Marie, då stod glädjen riktigt högt i tak i gammalhuset, ty de voro alla så stolta över, att en sondotter till deras greve blev prinsessa.

Och lilla råttan Pip höll troget ihop med Michel till hans bröllopsdag. Då försvann hon plötsligt, kanske därför, att hon tyckte, att nu behövde Michel henne inte längre, så nu kunde hon ge sig ut på nya äventyr.

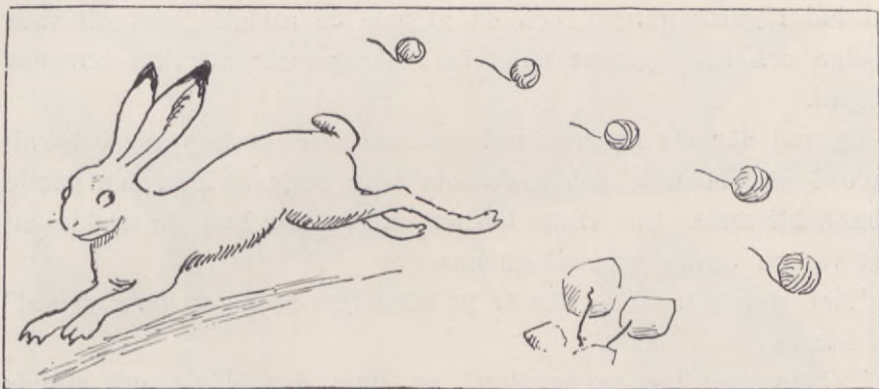
Men Michels och Rose Maries barn, de trodde alltid, att lilla Pip inte varit en riktig råtta, utan en ängel, som tagit den skepnaden för att ställa allt till rätta för Michel.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

VAR ÄR MINA FEM SMA GRA ULLGARNS-
NYSTAN?

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Det var en gång en hustru, som hade fem små barn, så strax efter varandra i ålder, att de sågo nästan lika små ut alla fem. Hon var en så duktig mamma. Hon klippte sina får och kardade ullen och spann garn av den, och så stickade hon tröjor och mössor och strumpor och vantar åt sina barn av det grå garnet, så de blevo alldeles grå och ulliga från topp till tå. Och varmt och skönt hade de, där de tumlade om i snön som små tomtébissar.

Alldeles nära stugan var en stor skog och i den ville inte mamman att hennes barn skulle leka, för där bodde en stygg häxa. Därför skulle de hålla sig nära stugan och åka kälke i backen neråt stora landsvägen. De fick inte alls klättra över gärdesgården in i den stora skogen, sa deras mamma.

Men en gång, när barnen var ute och lekte, fick de se, att det var

ett hål i gärdesgården, och då glömde de alldeles bort att vara lydiga och kröp genom hålet in i skogen för att titta hur där såg ut.

Oj, vad där var mycket snö! Och rätt som de hoppade och rullade i snödrivorna och hade som allra roligast kom den gamla häxan klivande. Inte visste barnen, att det var hon, de trodde, att det var en vanlig gammal gumma.

"Nej, men titta, titta, där är ju mina fem små grå garnnystan!" sa häxan.

"Vi är inte dina garnnystan", sa Mats, den äldsta, och ställde sig med händerna i sidan. "Vi är bara mors barn!"

Då gav sig häxan till att skratta.

"Jo visst är ni mina garnnystan", sa hon, "visst är ni mina garnnystan, se bara!"

Och så petade hon på dem med sin gamla stav, och genast förvandlades de till fem små grå garnnystan, och så tog hon upp dem och stoppade dem i sin påse och gick hem.

När hon kom hem till sin stuga knöt hon upp påsen och lade alla fem garnnystana på bordet. Men då skulle man sett på garnnystana. De till att hoppa och rulla åt alla håll ner från bordet och utåt golvet, för de ville förstås allesamman komma hem till mor. Häxan, hon satt på en stol och bara skrattade.

Häxan hade en grå kissemissa, och han började genast jaga garnnystana. Det blev en lek och en jakt över bord och bänkar, medan häxan slog sig på knäna och skrattade. Men när de hållit på så en stund stoppade hon nystana i påsen igen och knöt väl till, och där fick de ligga stilla i mörkret.

"Jo visst är ni mina garnnystan", sa häxan.

Nu tyckte häxan, att hon hittat på något riktigt bra att roa sig med, så nästa morgon, innan hon gick ut, tog hon fram de små nystana igen och lät katten jaga dem, och hon skrattade, så hon måste hålla sig för magen. Men de stackars nystana var så lagom glada. De var så rädda för kattens vissa tassar, så de for iväg som snurror över golvet.

Till slut hade då häxan fått sitt lystmäte, och så stoppade hon nystana i påsen igen och lade dem på bordet. Men den här gången glömde hon knyta till påsen ordentligt, och hon glömde också att stänga dörren efter sig, för hon fick så brått ut. Det var några korpar och kråkor i skogen, som kraxade och förde ett sådant liv, att häxan nödvändigt måste dit och se vad som stod på.

De små nystana rullade försiktigt ut ur påsen och hoppade ner på golvet. Som väl var hade häxans gamla grå kissemissa somnat i sin vrå. Hon var väl trött efter allt rasandet. Och dörren stod på glänt! De små nystana rullade hastigt över golvet och ut genom dörren och sedan i en virvlande fart genom skogen för att komma hem till mors stuga. Det gick så fort, så fort, så du kan inte tänka dig!

Först mötte de en hare. Han blev så rädd, att han tvärstannade och slog en kullerbytta baklänges. Han tyckte precis, att det var fem gevärskulor, som kom susande över snön. Men när han inte hörde någon knall, så skuttade han darrande vidare.

Sen mötte de en räv. Han trodde att det var fem små grå råttor, som kom kilande med svansarna efter sig, och han skyndade att lägga ifrån sig orrhönan, som han bar i mun, för han tänkte jaga

rättorna. Men när han skulle till att jaga dem, så var de redan försvunna.

Sen mötte de en gumma, som gick och sköt en kälke. Hon tyckte alldeles, att det var fem små grå kissemissar, som sprang i en rad genom skogen, och hon ställde sig att ropa: "Kiss, kiss, kiss!" Men innan hon visste ordet av, så var de sin kos.

Och de små nystana rullade vidare kvickt, kvickt, och rätt som det var, så rullade de genom hålet i gärdesgården ut ur skogen, och då blev de förvandlade till barn igen, för utanför skogen räckte inte häxans trollmakt. Och så traskade de in i stugan till mor.

"Var i all världen har ni varit så länge?" sa mor. "Egentligen skulle ni nu stå i skamvrån allesammans, eftersom ni varit olydiga och gått in i skogen utan lov."

Men barnen bad mor så snällt om förlåtelse och sa, att de aldrig skulle göra så mer. Och då förlät mor dem och lät dem slippa skamvrån för den gången.

"Snälla, snälla mor", bad Mats, som var den förståndigaste av barnen. "Låt oss få varsin grå garnhärva, så vi kan nysta oss var sitt nystan, innan häxan kommer!"

Och de fick varsin garnhärva och började att nysta så fort de hann, och de hade just sina nystan färdiga, när häxan bultade på dörren. Då lade de nystana på bordet och kröp hastigt under sängen, alla fem.

Häxan var så ond, så ond. Så snart hon kommit hem och sett att nystana var försvunna, hade hon givit sig iväg för att leta rätt på dem.

Först mötte hon en hare.

"Har du sett mina fem små grå garnnystan?" brummade häxan.

"Nej, inte garnnystan", sa haren, "bara fem gevärskulor, som kom susande, och jag blev så rädd, så rädd, så aldrig i mitt liv har jag blivit så rädd!"

"Vartåt for de?" röt häxan.

"Ditåt, ditåt!" sa haren, men han var ännu så yr av skrämsel, att han pekade alldeles galet.

Och häxan pulsade iväg genom snön åt det hållet haren pekade, men hon kom bara upp i snår och bråte, och inte ett spår syntes av några nystan.

Då vände hon om, och nu var hon något till ilsken.

Så mötte hon räven med orrhönan i mun.

"Har du sett till mina fem små grå garnnystan?" röt häxan.

"Inte såg jag garnnystana", sa räven, "men fem små möss kilade nyss över snön!"

"Åt vilket håll?" skrek häxan.

"Ditåt!" sa räven och pekade åt motsatt håll, för det hade han då satt sig i sinnet, att inte skulle häxan få de där mössen, som han tänkte jaga själv.

Nu bar det iväg för häxan igen åt galet håll, och till sist råkade hon upp i kärr och träsk och måste vända utan att ha sett ett spår av nystana.

Nu var hon så ond, att det riktigt sprakade om henne, och rätt som det var, så mötte hon gumman med kälken.

"Har du sett mina fem små, grå garnnystan?" skrek häxan.

"Inte såg jag garnnystan", svarade den vänliga lilla gumman.

”Men fem små, söta, grå kissemissar sprang här nyss genom skogen.”

”Vart tog de vägen?” röt häxan.

”Nog tyckte jag de sprang dit neråt vägen, åt den grå stugan till”, sa gumman.

Och häxan iväg över gärdesgården, och så var hon borta vid stugan och bultade på. Inte visste hon, att det var barnens mor, som bodde där i stugan, och inte tänkte hon väl heller på att nystana blivit förvandlade till barn igen, när de kommit ut ur trollskogen. Hon var bara så ond, så ond, att hon dunkade på dörren av all sin kraft.

”Vad står på?” sa mor och öppnade dörren.

”Har du sett mina fem små, grå garnnystan?” ropade häxan, och så stack hon in sin långa näsa och tittade åt alla håll.

”Är det möjligen de här?” sa mor och räckte fram de fem grå ullgarnsnystana.

”Ja, dom är det, dom är det!” sa häxan och räckte fram sina långa, knotiga fingrar för att gripa nystana.

”Ja, du ska få dem på ett villkor”, sa mor och höll nystana på ryggen. ”Du ska säga: När jag får mitt, så må du behålla ditt!”

”Det kan jag väl säga!” fräste häxan förtretad. ”När jag får mitt, så må du gärna behålla ditt”, brummade hon, och så sträckte hon ut händerna och fick nystana och stoppade dem i sin påse och begav sig raka vägen hem till sin stuga.

Och barnen, de kröpo fram under sängen och var så glada, att de dansade runt, runt kring sin snälla mamma.

Men när häxan kom hem, så tog hon genast nystana ur påsen och lade dem på bordet. "Seså, hoppa nu!" sade hon. För hon längtade riktigt att få sig en skrattstund ovanpå all ilska.

Men nystana, de låg där de låg.

"Hör ni inte, att ni ska hoppa!" skrek häxan och puffade till dem, så de ramlade i golvet. Och där stannade de.

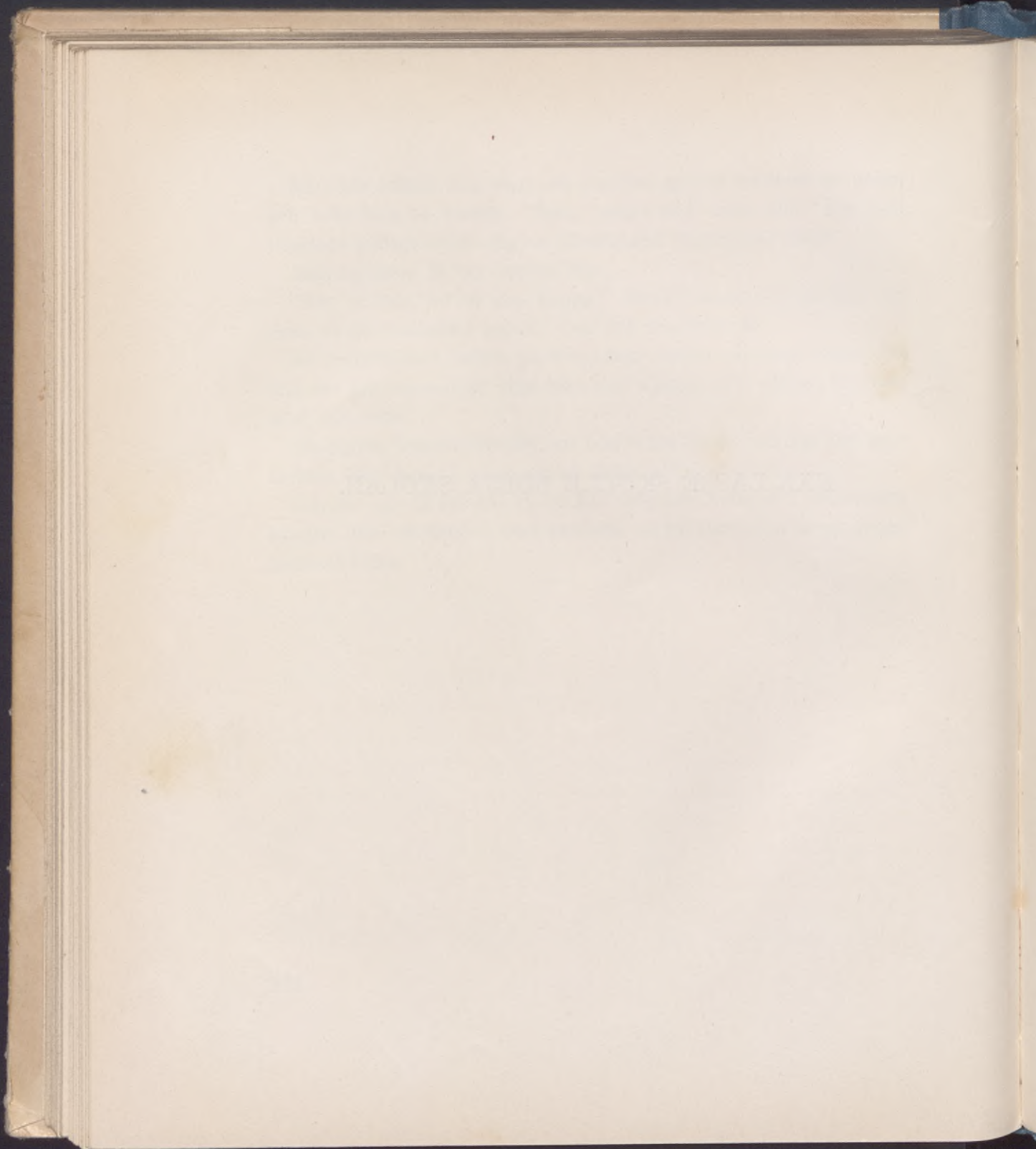
Då tussade hon katten på dem, men katten tröttnade snart, för hon var för gammal att vilja leka med nystan, som varken hoppade eller snurrade.

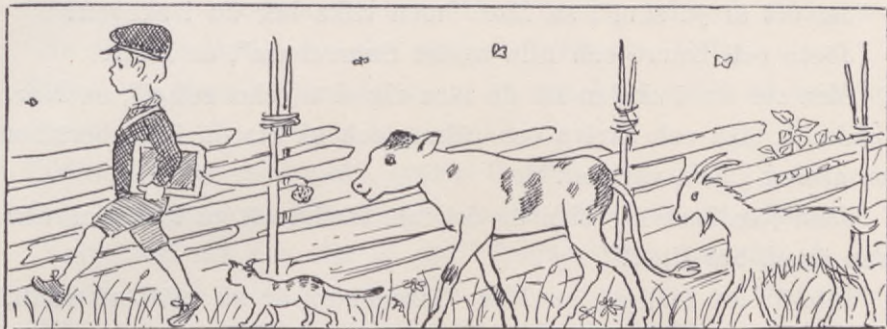
Då begrep häxan plötsligt, att hon blivit lurad, och vid den upptäckten blev hon så utom sig av ilska, att hon sprack.

Och det var då för väl, ty nu kan vem som helst gå i den vackra skogen, utan att behöva vara rädd för att bli förtrollad av en stygg, gammal häxa.

NÄR LASSE SKULLE BÖRJA SKOLAN.

"Nu ska du börja skolan, Lasse", sa Mor en dag. "Här ska du få se vad du ska få!"

Och så visade hon Lasse en fin, ny bok och ett pennskrin och en griffeltavla med svamp och en skolväska och en ny mössa med skärm. Och Lasse blev så glad åt alla sakerna, särskilt åt griffeltavlan och mössan med skärm. Men han tyckte det var alldeles onödigt att gå i skolan. De där sakerna kunde han lika väl använda hemma, sa han.

"Men tänk så roligt det blir att få så många kamrater", sa Mor.

"Jag behöver inga fler kamrater än jag har", sa Lasse, "jag har ju tre här hemma och tre i skogen."

"Vilka då?" sa Mor.

"Det vet väl Mor", sa Lasse. "Här hemma har jag ju Sara och Botvid och Gullan."

Sara, det var katten, och Botvid var kalven, och Gullan var den nya killingen.

"Ja, det är ju sant", sa Mor, "men vilka har du i skogen?"

"Jösse och Kurre och lilla trollet Snurrebuss", sa Lasse.

"Men ser du, i skolan får du lära dig så mycket roligt", sa Mor, "både att läsa och skriva och räkna, och så får du höra berättas om allting i hela världen!"

"Jaså", sa Lasse. "Men är det inte farligt att gå i skolan, när man är så här liten?"

"Inte är det farligt", sa Mor, "lärarinnan är så snäll, så snäll, så du kan inte tänka dig."

"Är hon lika snäll som Mor?" frågade Lasse.

"Ja, hon är närapå ändå snällare", sa Mor. "Förresten, inte är du liten nu längre, du har ju redan fått mössa med skärm!"

"Ja visst, det är ju sant", sa Lasse, "adjö då, Mor!" Och så gick han.

"Vart ska du gå, Lasse?" jamade Sara, som satt utanför stugan och slickade sina tassar.

"Till skolan och lära mig om allting i hela världen", sa Lasse.

"Då följer jag med", sa Sara.

Ute på ängen mötte de Botvid. "Vart ska du gå, Lasse?" råmade han.

"Till skolan och lära mig om allting i hela världen", sa Lasse.

"Är det inte farligt att gå i skolan?" råmade Botvid.

"Inte", sa Lasse, "lärarinnan är så snäll, så snäll, närapå ändå snällare än Mor."

"Då följer jag med", sa Botvid.

I hagen kom Gullan skuttande mot dem.

"Vart ska ni gå?" bräkte hon.

"Till skolan och lära oss om allting i hela världen", sa Lasse.

"Är det inte farligt att gå i skolan?" frågade Gullan.

"Inte", sa Botvid, "lärarinnan är så snäll, så snäll, så hon är ännu snällare än min egen kossa-mu."

"Då följer jag me-e-e-ed", bräkte Gullan.

Inne i skogen kom lilla Kurre nerdansande från ett träd.

"Vart i all sin dar ska ni gå?" frågade han och såg så nyfiken ut.

"Till skolan och lära oss om allting i hela världen", sa Lasse.

"Är det inte farligt då, att gå i skolan?" frågade Kurre.

"Bä-ä, så dumt du frågar", bräkte Gullan, "lärarinnan är ju så snäll, så snäll, så hon är ändå snällare än min getmamma."

"Då får man kanske nötter", sa Kurre, "då följer jag med."

Längre in i skogen skuttade Jösse emot dem.

"Vart ska ni ta vägen?" frågade han och satte sig mitt framför dem med huvudet på sned och öronen alldeles styva av förvåning.

"Till skolan och lära oss om allting i hela världen", sa Lasse.

"Men det är bestämt alldeles rysligt *farligt* att gå i skolan!" sa Jösse.

"Nu var du allt dum", sa Kurre. "Lärarinnan är ju snällare än den snällaste ekormamma i hela skogen."

"Då följer jag med", sa Jösse.

När de hunnit allra längst in i skogen fick de se lilla trollet Snurrebuss, som låg på magen i riset och mumsade blåbär.

"Vart ska ni gå?" frågade han.

"Till skolan och lära oss om allting i hela världen", sa Lasse.

"Är det inte otäckt att gå i skolan?" frågade Snurrebuss.

"Inte", sa Jösse. "Lärarynnan är ju den allra snällaste har-
mamma, som finns i hela världen."

"Då följer jag med", sa Snurrebuss.

När Lasse kom fram till skolan hade redan alla de andra bar-
nen kommit, och de blevo så förvånade, när Lasse klev in med Sara
och Botvid och Gullan och Kurre och Jösse och lilla trollet
Snurrebuss.

"Goddag, Lasse", sa lärarynnan, "vilka är det du har med
dig?"

"Det är bara mina kamrater, som så gärna vill få lära sig om
allting i hela världen", sa Lasse. "Det är Sara och Botvid och
Gullan och Kurre och Jösse och Snurrebuss."

"Ja, ni får väl sätta er då på den bortersta bänken", sa lära-
rynnan, "men *alldeles* tysta och stilla måste ni sitta, annars får ni
inte stanna i skolan!"

Och så satte de sig i en rad på den bortersta bänken, men Jösse
satte sig ytterst nära dörren.

Och så ritade lärarynnan ett stort A på tavlan och skulle lära
barnen hur det lät. Och de sa allesammans a på en gång, fast
Botvid, som också ville vara med, sa mu-u istället.

Då började alla barnen skratta, och lärarynnan sa till Botvid, att
han skulle sitta *alldeles* tyst.

Men Snurrebuss var så förskräckligt odygdig, så han kunde inte
låta bli att sticka armen bakom Gullans rygg och nypa Botvid i
svansen.

Då bölade Botvid och stångade till Gullan, för han trodde för-
stås att det var Gullan som nöp honom. Och Gullan, hon bräkte

"Är det inte otäckt att gå i skolan?" frågade Snurrebuss.

och stångades tillbaka, och så kom hon till att sparka ner både Sara och Kurre och Snurrebuss från bänken.

Då satte lärarinnan på sig sina glasögon och tittade mycket strängt på dem, och så sa hon:

”Den som bråkar för stå i skamvrån!”

Och då blev Jösse så skrämnd, så han tog ett skutt rakt på dörren, så den gick upp. Och så gav han sig iväg med Kurre och Snurrebus och Gullan och Botvid och Sara efter sig i en lång rad, för de blev så förskräckligt rädda allesamman.

Och Lasse, han fick en så stor lust att följa dem, så han måste hålla sig fast med båda händerna i bänken och tänka på, att han var en stor gosse nu, som hade mössa med skärm. Och då gick det för honom att stanna.

Men Jösse och Kurre och Gullan och Botvid och Sara och Snurrebuss, de sprang ända tills de kom till stätten i skogen, och där ställde de sig att vänta på Lasse.

Och till sist kom då Lasse äntligen med mössan på nacken och skolväskan över axeln och såg ut som en hel karl.

”Varför var ni så dumma och sprang er väg?” sa han, ”nu får ni ju inte lära er någonting!”

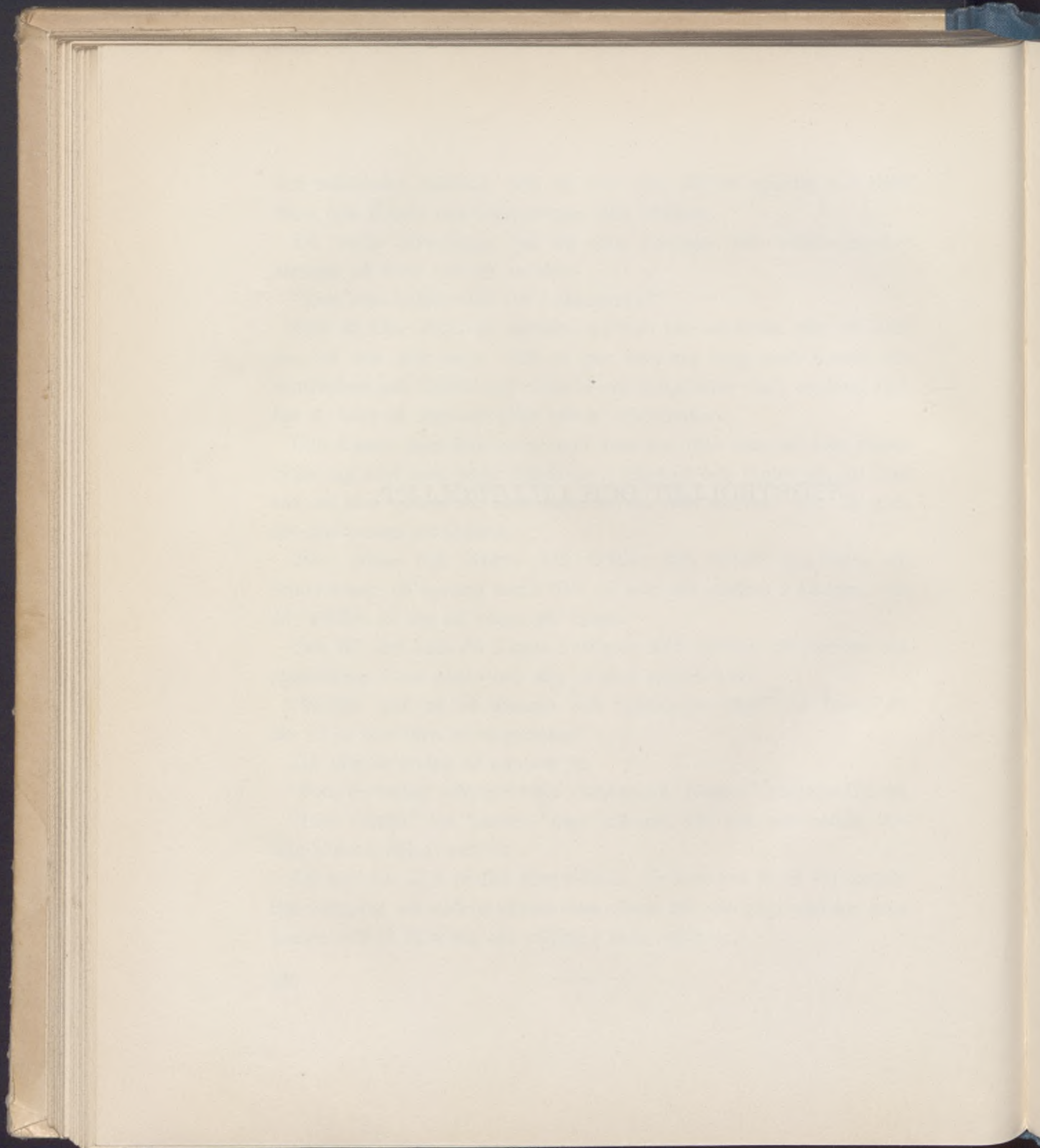
Då såg de andra så snopna ut.

”Kan du redan allting i hela världen nu, Lasse?” råmade Botvid.

”Inte riktigt”, sa Lasse, ”men närapå, för jag har redan lärt mig både A och O och Ö.

Då suckade lilla trollet Snurrebuss, för han var ju så förskräckligt odygdig, så aldrig skulle *han* duga till att gå i skolan, som Lasse, och få lära sig om allting i hela världen.

STORTROLLET OCH LILLTROLLET.

Stortrollet satt utanför sin håla och dåsade, då lilltrollet kom skuttande mellan träden, precis som en hare. Det bar sig inte bättre än att lilltrollet skuttade rakt i knä på Store Brum.

"Nu knep jag dig!" brummade stortrollet.

"Kära, söta, släpp mig", pep lilltrollet.

"Läs upp trollramsans, så slipper du lös!" brummade stortrollet.

"Kan inte, kan inte", pep lilltrollet.

"Har inte mor din lärt dig trollramsans?" röt stortrollet.

"Jag har alldeles för klen huve!" pep lilltrollet.

Då tog Store Brum sin näverlur och ropade, så det ekade genom skogen:

"Sumpa Runka Gungfly, Sumpa Runka Gungfly!"

Efter en stund kom Sumpa Runka Gungfly med andan i halsen.

"Varför har du inte lärt son din trollramsans?" röt Store Brum.

"Ack, han är ju så liten och klen", gnällde Sumpa Runka, "det fastnar ingenting i skallen hans."

"Vet du inte, att den trollkärning, som glömmer lära barna sina trollramsans är dömd att mista svansen?" röt stortrollet.

"Ojia mej, ojia mej", gnällde Sumpa Runka, "kära, gulle, rare Store Brum, lär du min lille Pip trollramsans, så ska du få min rara, svartspräckliga get."

"Låt gå", sa stortrollet, "jag har just som smak för getsoppa till kvälls."

"In med dig i hålan då", sa han till lille Pip, här ska bli lärdom åv, säger du inte efter vart eviga ord, så klämmer jag dig till mos!"

"Ja, säger du inte efter Store Brum varteviga ord, så får du så mycket stryk, så du varken kan gå eller stå eller vifta på svansen", gnällde Sumpa Runka.

"Glöm inte att ta den svartspräckliga med dig till kvällen!" röt Store Brum, när han stängde dörren till hålan.

Och så satte han den lilla darrande trollbytingen framför sig på stenbordet och själv satte han sig på stora ekkubben.

"Korum, lorum, snorum, bumberibex", började stortrollet.

"Lorum, korum, borum, snummerisex", pep lilltrollet så ynkligt.

"Galet!" röt stortrollet.

"Nu knep jag dig!" brummade stortrollet.

”Galet”, pep lilltrollet efter.

”Akta dej!” röt stortrollet och räckte ur sin labb för att gripa lilltrollet.

”Akta dej”, pep lilltrollet förskräckt och kilade kvickt som en ekorre uppför bergväggen, och där satte han sig högt under taket i en liten skreva.

”Kom hit, så jag får ge dej smörj!” röt stortrollet, så att berget skakade.

”Kom hit så jag får ge dig smörj”, pep lilltrollet darrande.

Då blev Store Brum vild av vrede. Han rusade runt hålan för att få fatt i en käpp att peta ner lilla Pip med, men han hittade ingenting, och då dunkade han huvudet i bergväggen, så det ekade lång väg.

Trollen från grannbergen kommo lunkande och frågade vad som stod på.

”Han gör mej galen”, röt Store Brum.

”Han gör mej galen”, pep lille Pip så ängsligt från sin skreva.

”Ta hit'en så jag får klämma'n till mos!” skrek Store Brum, hemsk att skåda.

”Ta hit'en så jag får klämma'n till mos”, pep det ynkligt däruppifrån.

Men det tyckte de andra trollen lät så obeskrivligt roligt, så de till att skratta och slå sig på knäna. Och då rusade Store Brum på dem, och det blev ett slagsmål, som hördes lång väg.

I detsamma kom Sumpa Runka linkande med den svartspräckliga, som bräkte i ett.

Stortrollet slutade tvärt att slåss och klädde sig i sitt rufsiga hår, ty han kom plötsligt ihåg getsoppan, och magen kändes tom.

"Här kommer jag med den rara geten", sa Sumpa Runka, "är min lille Pip fullärder nu?"

"Han är ett rackartroll", röt Store Brum.

"Han är ett rackartroll", pep det där uppifrån taket.

"Se, där sitter ju min lille Pip, sa Sumpa Runka. "Pip lelle, du skulle ju säga efter varteviga ord, sa ja dej."

"Det har jag gjort hela tiden", pep lille Pip.

"Va, va, va, va nu då?!" röt Store Brum.

"Va, va, va, va nu då", gnällde Pip.

Då började grannbergstrollen skratta ännu värre än förut. Ja, se den Pip; maken till kvickt lilltroll hade väl aldrig funnits. Visst hade han sagt efter Store Brum varteviga ord, det kunde de alla intyga. Nej, se maken till kvickhuvud, som den Pip, fanns då inte!

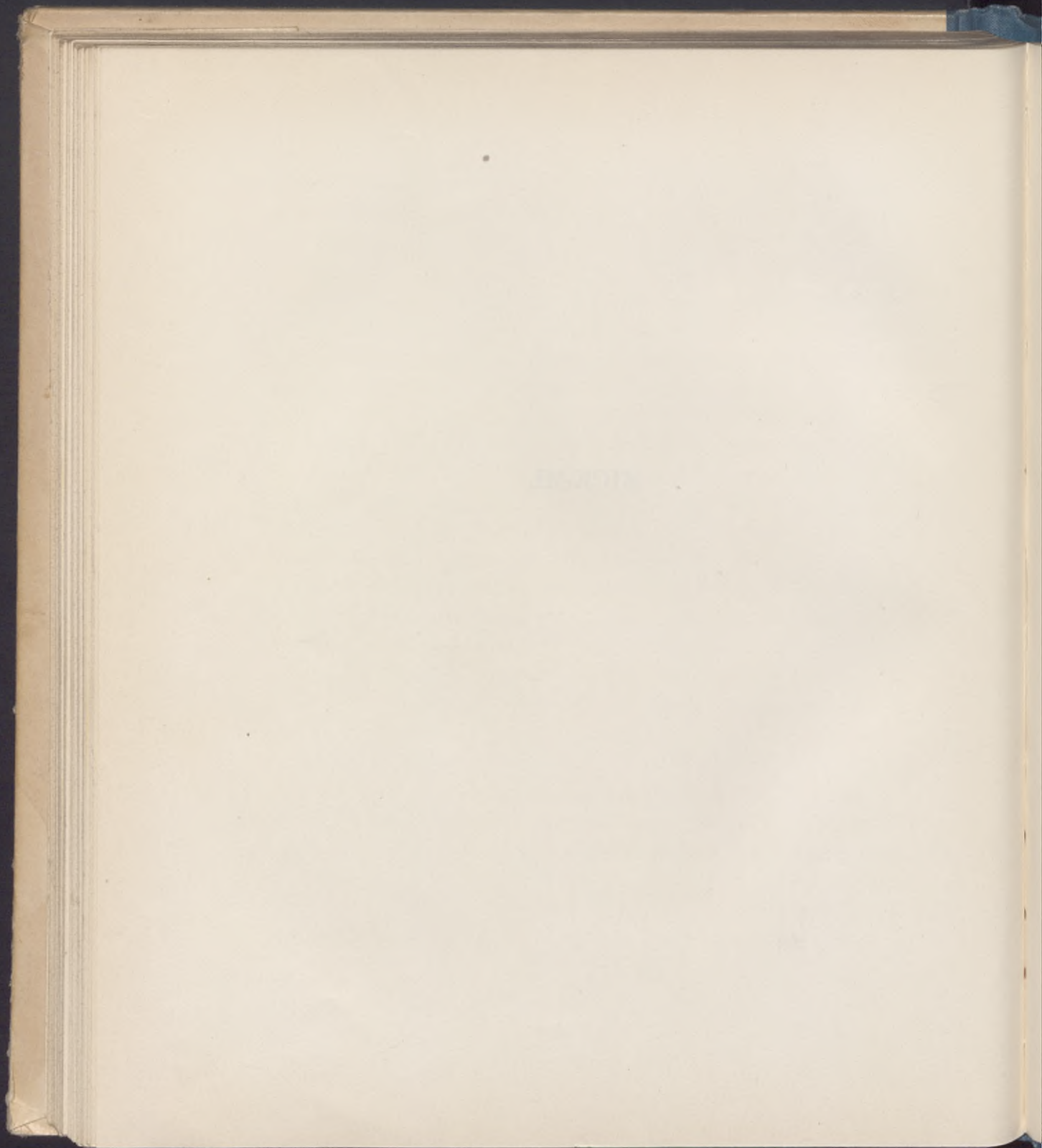
Och medan de skrattade och väsnades kring Store Brum, så passade lille Pip på att hasa utför bergväggen och var med några skutt ur hålan. Där löste han den svartspräckliga och gav sig iväg i ett huj genom skogen.

Sen dess gällde lilltrollet för att vara skogens kvickaste troll, och Sumpa Runka fick behålla svansen sin, ty det var ingen som vågade sig på att förhöra lilla Pip i trollramsans.

Men lilla Pip själv begrep inte ett dugg av det hela. Bara så mycket begrep han som att det var bäst hålla sig riktigt långt borta från Store Brums håla, när han hädanefter skuttade hare i vildmarken.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

MICK-MI.

Det var en gång en skogshuggare, som bodde ensam i sitt nybygge långt borta i vildmarken. En ko hade han och en katt, men det var också allt sällskap han höll sig med, om man inte räknar hans fiol, som vanligen fick hänga orörd på väggen inne i stugan.

Folket i byn undrade ibland, när nybyggaren kom ner för att

göra något uppköp, om han inte skulle gifta sig snart, men det hade han inte lust med, han trivdes bäst i sin ensamhet, sade han.

En dag, när han vandrade genom skogen, mötte han ett stort tattarfölje på väg söderut. "Nå, ger ni er iväg nu?" sade han, nog så belåten att bli av med dem, ty ingen är riktigt glad åt att se sådana gäster i trakten. Den yngsta tattarflickan vinkade åt honom och skrattade, så de vita tänderna blänkte, och så vred hon på sig, liksom för att visa sin grannlåt.

Det var värst, vad hon var grann, tänkte skogshuggaren och log, där han gick genom skogen. Nya fina stadskläder; dem hade hon nog tigt sig till, den sluga jäntan.

Om en stund kom han förbi den plats i skogen, där tattarfolket haft sitt läger om natten. Där låg en grön kjol och en brokig duk kvarglömda. Det där har tattartösen glömt kvar i glädjen över sin nya grannlåt, tänkte nybyggaren. Och så hängde han upp kläderna i en buske vid vägen.

Nybyggaren såg inte, där han fortsatte sin väg genom skogen, att en liten vit varelse smög fram ur skogens dunkel och hastigt grep kjolen och duken. "Akta dig, akta dig, det är människokläder", hördes bakom henne. Men den lilla vita var redan försvunnen med sitt byte.

På kvällen satt nybyggaren vid elden i stugan och försökte laga ett hål, han rivit på sin jacka. Hans fingrar voro ovana vid sådant arbete, så det gick fumligt, och efter en stund slängde han jackan från sig med en suck.

"Man skulle ha kvinnfolk till sådant arbete", sade han. Han satt och stirrade i elden och blossade på sin pipa, och tankarna

vandrade på nytt till tatarfolket han mött, då han plötsligt tyckte sig märka, att någon rörde sig bredvid honom. Och när han vände på huvudet, fick han se ett litet ljushårigt kvinnfolk, som satt och stoppade hålet på hans jacka med stor iver. Hon höll huvudet nerböjt, men hennes smala vita händer rörde sig snabbt i arbetet, och nålen flög upp och ner.

Nybyggaren vågade inte röra sig, för han var rädd att synen skulle försvinna. Men rätt som det var tog tråden slut för flickan bredvid honom. Då ryckte hon hastigt av sig ett av sina guldglänsande hårstrån och trädde på nålen, och vid den rörelse hon så gjorde, fick skogshuggaren se en skymt av ett mjukt flickansikte.

Han fick plötsligt stor lust att se hennes ögon och grep henne därför om handleden.

"Vem är du?" frågade han.

Då såg hon upp och han mötte ett par stora förskrämda ögon.

"Bara Mick-Mi", svarade hon med mild röst.

Sedan steg hon upp, räckte honom den lagade jackan och neg, och innan han visste ordet av, var hon försvunnen.

Mannen sprang till dörren för att se, vart hans gäst tagit vägen, men hur han spanade, så var hon försvunnen i skogens dunkel. Men jackan var så väl lagad, att han aldrig sett maken.

Nybyggaren gick och funderade på vad som hänt honom, och han betogs av allt större längtan att återse Mick-Mi.

En kväll tog han ner sin fiol från väggen och satte sig att spela i månskenet utanför stugan. Han spelade de finaste låtar han kunde, och till slut började han fantisera ihop en låt, som han tyckte alldeles liknade Mick-Mi.

Rätt som det var satt hon bredvid honom på bänken, utan att han märkt hur hon kom.

"Vill du mig något?" frågade hon.

Då skar nybyggaren oförmärkt ett stort hål på jackan med slidkniven.

"Se, ett sådant stort hål jag fått", sade han till Mick-Mi.

"Ge hit", sade Mick-Mi och räckte ut handen efter jackan. Och så satte hon sig att laga hålet med stor iver. På nytt såg han, hur hon ryckte av ett av sina långa glänsande hårstrån och trädde på nålen. Hon såg tydligen att sy lika bra i månsken som i klaraste solsken, tänkte han.

Han satt och såg på henne och var glad, att han skurit hålet så stort, att det skulle dröja länge, innan det blev lagat.

"Varifrån är du?" frågade han.

Mick-Mi lade fingret på läpparna och skakade på huvudet.

"Aldrig fråga", sade hon.

"Hör du till vandringsfolket?" frågade han.

Mick-Mi skakade på huvudet igen.

"Inte säga", sade hon.

Men skogshuggaren tyckte sig förstå, hur det hängde ihop. Nog för att han kände igen tattarkläderna, både halsduken och kjolen, men Mick-Mi själv var inte av tatarblod, det syntes tydligt på hennes hår och vita hy. Säkert var hon som späd stulen av tattare. Man hade ju hört sägas, att vandringsfolket ibland rövade andras barn. Och så hade hon måst följa med det svarthåriga folket, men nu hade hon fått tillfälle att rymma. Kanske var hon rent av ett kungabarn, hon hade ju så fina, vita händer.

Rätt som det var satt Mick-Mi bredvid honom på bänken, utan att han märkt hur hon kom.

Ju längre han såg på henne, dess större lust fick han att behålla henne hos sig för alltid.

"Mick-Mi", frågade han. "Vill du gifta dig med mig och bo hos mig här i stugan?"

"Vad är gifta?" frågade Mick-Mi.

"Du ska vara min hustru och bo hos mig här i stugan och laga mina kläder och koka min mat", sade skogshuggaren.

Mick-Mi skakade på huvudet.

"Mick-Mi inte kan koka", sade hon.

"Det ska jag lära dig", sade skogshuggaren, "kom ska du se."

Och så tog han Mick-Mi med sig in i stugan och lärde henne göra upp eld i spisen och sätta på potatisgrytan. Och Mick-Mi var så snabb att lära; men när skogshuggaren satte på stekpannan och det feta fläskoset började fylla stugan, då flydde Mick-Mi förfärad ut genom dörren.

"Mick-Mi inte tycka om den lukten", sade hon.

Och nybyggaren skrattade och satte sig bredvid henne i månskenet på bänken, där hon fortsatte laga hans jacka. "Du behöver inte steka fläsk, lilla Mick-Mi", sade han, "det kan jag lika väl göra själv."

Och hur det var, lovade Mick-Mi honom till sist, att hon skulle följa med till kyrkbyn nästa dag för att ta ut lysning. Men ingen fick fråga henne, varifrån hon kom, sade hon.

Det var heller ingen som frågade, ty då skogshuggaren berättade för prästen om Mick-Mi, trodde även prästen, att Mick-Mi var ett bortrövat barn, som måst följa med tattarna från sin spädaste

ålder, och hur skulle väl ett sådant barn kunna veta något om sin härkomst?

Skogshuggaren ville beställa bruddräkt åt Mick-Mi nere i byn, men Mick-Mi skakade förfärad på huvudet. "Mick-Mi har själv", sade hon, och hon var tydligen mycket angelägen att komma bort från byn ut i skogen igen. Inte en enda gång vågade hon slå upp ögonen där nere i byn, så skygg var hon.

När skogshuggaren en söndag kom ner till kyrkbyn med Mick-Mi för att vigas, var det många nyfikna ögon, som betraktade dem. Mick-Mi satt på hästen så insvept i sin vita brudslöja, att man knappt såg hennes ansikte, och den unge nybyggaren gick bredvid och ledde hästen och såg så stolt ut, som om han fått traktens rikaste bonddotter till brud.

"Det är just något att vara stolt över, en sån där tattarflicka", sade folket i byn, ty ryktet hade spritt sig, att nybyggaren skulle gifta sig med en av vandringsfolket.

Nybyggaren kunde inte nog förundra sig över, vilken liten behändig hustru han fått. Så fint och prydligt, som hon höll huset både utan och innan, och ändå hade hon de finaste små prinsesshänder. Hon var mjuk och lekfull som en kattunge. Hon sjöng med späd och klar röst de underligaste visor, som det varken var rim eller reson i, men som ändå voro obeskrivligt vackra att lyssna till. Och fast hon aldrig såg ut att ha brått som annat kvinnfolk, så var maten färdiglagad i rätt tid, när han kom från sitt arbete, och kon var mjölkad och omskött, kon, som han hade tänkt ta hand om själv, för inte trodde han, att Mick-Mi kunde mjölka. Och aldrig hade hans skjortor tvättats så bländande vita eller hans

fönsterrutor lyst så blanka. När gjorde de små vita händerna allt det där? undrade han ibland. Ty medan han var inne i stugan, satt Mick-Mi mest vid sin spinnrock eller lekte med kissekatten.

Men han visste inte, han, att Mick-Mi hade god hjälp i arbetet.

Så fort mannen gått till sitt arbete om morgnarna, sprang Mick-Mi utanför stugknuten och klappade i händerna, och strax kom en massa små tomtar rullande från alla håll precis som grå ullgarnsnystan. Och så började de feja både i stugan och ladugården. En sopade golvet, en gned fönstren, en skurade kopparkastrullerna, en mjölkade kon, en tog itu med tvätten, och en satte sig att kärna smör, så vasslan skvätte. Och Mick-Mi själv, hon skrattade och sjöng, medan hon lät spinnrockshjulet snurra och spann det allra finaste lin.

En dag kom mannen hem tidigare än vanligt för att äta middag. På långt håll kände han av oset, som trängde ut genom den öppna dörren, att det stektes fläsk i stugan. Det var hans älsklingsrätt, så han påskyndade belåten sina steg. Det var bra snällt av Mick-Mi, att hon så ofta gav honom den maten, tänkte han, fast hon hade så svårt att fördraga oset därav. Hon satte sig alltid i det öppna fönstret i stället för vid bordet, när de hade sådan mat.

Nu fick han se, att Mick-Mi satt utanför stugan med kissemissen i famn och sov. Han ville inte störa henne, ty hon sov så gott, och han klev därför tyst förbi henne in i stugan. Nu brännes väl fläsket i pannan, tänkte han.

Men inne i stugan stod en liten besynnerlig gumma och vände fläskbitarna. Grå och liten var hon, och hon vred förskräckt på

sitt fula huvud och stirrade på nybyggaren med ett par gula ögon, och så — i ett tag — var hon försvunnen.

Nybyggaren gick ut och tog Mick-Mi i armen.

"Vakna, Mick-Mi", ropade han, "det stod ett troll i stugan, när jag kom in!"

"Ett troll", sa Mick-Mi och såg yrvaket på honom med stora, förskräckta ögon. Men så skakade hon på huvudet. "Det inte troll", fortsatte hon, "det bara min gamla gudmor, som hjälper mig steka fläsk."

"Varför har du inte bett henne hit förr?" frågade nybyggaren.

"Ack, hon ful och vanskapt, du se själv, hon inte vilja visa sig för folk", sade Mick-Mi.

"Besynnerligt, att du aldrig lär dig tala ordentligt", sade nybyggaren misslynt, "du talar ju fortfarande som en tattarjänta."

Mick-Mi såg på honom med stora ögon.

"Du ond?" sade hon, "då Mick-Mi försvinna."

Då log skogshuggaren och drog Mick-Mi till sig.

Men några dagar senare kom han hem vid dåligt humör. Han hade haft motgång i sitt arbete och längtade att urladda sig på någon. I förstugan snubblade han över några vedträn, och det blev en kärkommen anledning.

"Tänker du bryta benen av mig med dina träklotsar?" röt han med rynkade ögonbryn till Mick-Mi.

Hon såg förfärad på honom, och i nästa ögonblick var hon försvunnen.

Där stod han snopen. Det hjälpte inte, hur han letade och ropade, ingenstans kunde han finna Mick-Mi.

Men nästa morgon, då han efter en sömnlös natt kom ut i köket, satt Mick-Mi vid sin spinnrock vid fönstret som vanligt, och i spisen flammade elden under vällinggrytan.

"Stygga Mick-Mi, var hade du gömt dig?" sade han och slog armarna om henne.

"Mick-Mi sagt, du bli ond, Mick-Mi försvinna", sade hon blott. Och var hon gömt sig fick han aldrig veta.

Ett par gånger till hände det nybyggaren samma sak, ty han var en ganska häftig man. Men när Mick-Mi en gång var försvunnen tre hela dygn, blev han så rädd att förlora henne, att han föresatte sig att aldrig mer säga ett hårt ord till henne. När därför det dåliga lynnet ville komma på honom, sprang han ut för sig själv i skogen och kom inte in till Mick-Mi, förrän han kände sig i jämnvikt. Och Mick-Mi var glad och leffull som vanligt.

Så en dag blev nybyggaren bjuden till ett gille nere i byn. Han ville, att Mick-Mi skulle följa med, men det ville hon inte. "Mick-Mi inte passa bland människorna där", sade hon.

Nybyggaren gick och tänkte på de orden, när han vandrade ner till bygden. Det var då sant, att Mick-Mi inte var lik andra, så fin och späd som hon var, och så skrämnd för det minsta. Som det där, att hon inte tålde höra ett hårt ord. Har man någonsin hört talas om något sådant? tänkte nybyggaren. Det finns väl inte den man i hela bygden, som inte sjunger ut ibland, när han är på dåligt humör, och hustrurna, de kan nog svara, minsann. Men Mick-Mi, hon bara försvinner, precis som en solrök försvinner hon. Det är ju inte likt något annat, tänkte han, och det var inte utan, att han tyckte litet synd om sig själv.

Men när han kom till gillestugan och såg kvinnfolken där, så kunde han inte låta bli att tycka, att de var ena riktiga mjölsäckar i jämförelse med hans Mick-Mi. Och längre fram på kvällen, då han druckit mycket vin, började han skryta vitt och brett om henne.

Då stirrade många ögon nyfiket på honom, ty det gick underligt tal nere i bygden om nybyggarens unga hustru. Och det eggade honom att fortsätta.

Och hur det var, när han skrutit en stund med Mick-Mis stora duglighet, kom han att berätta om den lilla vanskapta gumman, som hjälpte henne steka fläsk, och hur underligt Mick-Mi ibland kunde försvinna och bli borta vid första hårda ord, han sa.

Då blev ansiktena så hånfulla runt om honom, särskilt kvinnornas.

"Förstår du då inte, att det är ett skogsrå du gift dig med", ropade de, "ett styggt troll är det, som förvänt synen på både dig och prästen. Just en fin hustru att skryta med!"

Nybyggaren hade nu druckit mer vin än han kunde tåla, och han betogs genast av en stor medömkan med sig själv över, att han blivit så skamligt bedragen.

Men medömkan övergick i förbittring, och han ryckte till sig sin mössa och rusade i väg från gillet raka vägen genom skogen för att gå till rätta med Mick-Mi.

När han kom nära hemmet, tyckte han sig se som en böljande vit dimma i månskenet utanför stugan. Dimman upplöstes, och han såg ett ögonblick Mick-Mi dansa med sin långa vita brudslöja. Men så försvann även denna syn, och när han kom in i stugan, satt Mick-Mi vid spiselns med katten i knät.

Han grep henne hårt i armen.

"Stå till svars nu, du leda trollpacka!" röt han.

Mick-Mi stirrade förfärad på honom.

"Mick-Mi inte troll, Mick-Mi bara stackars älva", sade hon med ynkelig röst. "Nu Mick-Mi gå!"

Och så var Mick-Mi försvunnen för alltid från skogshuggarens stuga.

"Vad hade du bland människorna att göra?" sade de andra älvorna, när den stackars Mick-Mi kom tillbaka. "Nu måste du dansa bort din sorg!" Och så drogo de henne med sig i sin långdans.

Men den unge skogshuggaren gifte efter några år om sig med en flicka från bygden. Det var ett rejält kvinnfolk, som kunde både steka fläsk och koka kål, och som höll att gräla på också, var lugn för det.

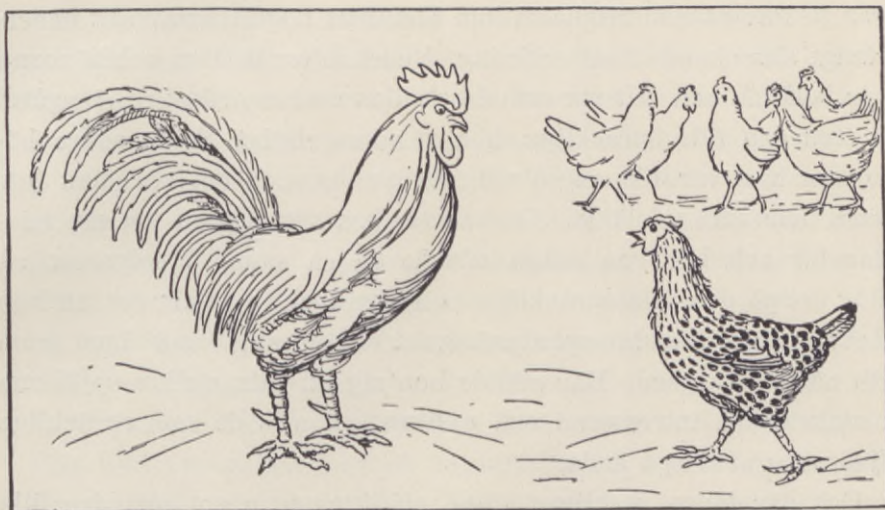
Men ibland, när hennes käre man var vid dåligt lynne och slängde till henne några vresiga ord, och hon stod där med händerna i sidorna och gav honom svar på tal, så teg han plötsligt och suckade, ty det kom över honom en sån oresonlig längtan efter Mick-Mi.

För så där är det alltid. Aldrig blir människan *riktigt* nöjd, hur bra hon än får det.

SAGAN OM DEN VETGIRIGA HÖNAN.

MAISON ADRIENNE DE LA GARDIE

Det fanns aderton hönor på sopbacken och bara en enda tupp. Men så var det också en tupp som hette duga. En sådan stjärt och en sådan hållning och en sådan röst se'n! "Ack, ack, ack, ack, en sån röst!" Den var så att hönorna måste blunda var gång tuppen gol.

"Ack, ack, ack, ack, en sån tupp", kacklade de till varandra, "ack, ack, ack, ack en sån tupp."

Alla hönorna voro stora och vita och vackra och av samma ras som tuppen, alla utom en som var spräcklig och mindre till växten. Men hon beundrade tuppen, hon lika mycket som de andra hönorna, ja kanske ännu mera, för hennes lilla hönshjärta höll rakt på att smälta av hänryckning var gång tuppen gol.

Och tuppen, han gick då så stolt och pöste av självbehag. Det

var ju inte så underligt, om han blev litet högfärdig av allt underdånigt skrockande runt omkring. Men han var belåten, och hönorna var belåtna, och allt var som det skulle vara i en ordentlig hönsgård.

Men den lilla spräckliga, hon var inte riktigt lik de andra hönorna, hon var liksom så vetgirig av sig, och det bör man inte vara, när man är höna. En vacker dag, när tuppen tog sin middagslur och hönorna också dåsade av en smula i solgasset, så flög det på den lilla spräckliga en sådan lust att se sig om, att hon flaxade iväg över hönsgårdsstängslet och sprang landsvägen fram till nästa hönsgård. Där ställde hon sig att titta mellan spjälorna i staketet, så intresserad och nyfiken, att alla de små spräckliga fjädrarna stodo på ända.

Och där fanns verkligen något att titta på, något som den lilla spräckliga aldrig sett förr. Där fanns kalkoner.

"Ack, ack, ack, ack, såna åbäken", tänkte den lilla spräckliga, alldeles häpen över vad hon såg.

Men så fick hon syn på kalkontuppen, och då blev hon så förskräckt, att hon inte kunde tänka på en lång stund. Han stod just och purrade upp sig och pöste. Kammen var alldeles röd, och han såg så ilsken ut, att skinnet knottrade sig på den lilla spräckliga. Och så gol han. Ett sånt läte! Skulle det kallas galande? Om den lilla spräckliga hade kunnat hålla för öronen, så hade hon gjort det, ty maken till elände hade hon aldrig hört!

Men se nu på de där dumma, fula hönorna. Springer de inte omkring och fjäskar för sitt åbäke till tupp. Och alltvärre pöser han. "Ack, ack, ack, ack såna tok, ack, ack, ack, ack, såna tok!"

Och så sprang den lilla spräckliga raka vägen hem.

"Ack, ack, ack, ack", kacklade hon, då hon flaxade över staketet rakt ner i hönsflocken. Och hönorna blevo genast spritt vakna och förfärligt nyfikna, för alla höns är nyfikna. Bara tuppen höll sig litet åt sidan, men han lyssnade allt lika noga han till vad den lilla spräckliga berättade. Och hon beskrev och lade ut med alla de små fjädrarna på ända av iver. Nej, tack, tack, tack, tacka vet jag vår tupp", sade hon. Och "tack, tack, tack, tack, tacka vet jag vår tupp", skrockade alla hönorna omkring henne.

Då kom den lilla spräckliga plötsligt att titta på tuppen. Han stod där och lyssnade och pöste av välbehag, och sannerligen, nej sannerligen var han inte just nu en liten smula lik kalkontuppen!

Den lilla spräckliga blev så förskräckt, att hon stannade mitt i skrockandet med öppen näbb. Och så snodde hon tvärt om och sprang till bortersta vrån av hönsgården, och där lade hon sig ner precis som om hon ruvade.

"Va-va-va-vart tog hon vägen", skrockade de andra hönorna, "va-va-va-vart tog hon vägen?"

Men den lilla spräckliga molteg. Hon var så bekymrad. Det var första gången i sitt liv hon sett något fel på tuppen, och därför gick det alldeles runt i hennes lilla hönshjärna.

Den natten hade den lilla hönan en förskräcklig dröm. Hon tyckte att tuppen pöste och pöste tills han blev lika stor som kalkontuppen, ja, ännu större blev han. Och kammen lyste allt rödare och rödare och till slut, o fasa, till slut sprack han med en väldig knall!

Hönan skrek till i sömnen och trillade av pinnen, och tuppen trodde det var morgon och började gala. Men så märkte han då sitt misstag och somnade på nytt. Men den lilla spräckliga kunde

inte sova, så förfärad var hon över sin dröm. Hon hade bara *en* tanke i sitt huvud och den var, att hon måste hindra tuppen från att spricka.

Nästa morgon, när tuppen som vanligt gick och solade sig i all sin glans, kunde han inte låta bli att undra på vad hönorna hade för sig, där de flockade sig i en vrå. Det var visst den lilla spräckliga, som förde ordet. Kanske förberedde de en särskild hyllningsgård åt honom. Och så låtsade han inte om dem, utan tog till att gala det finaste han kunde.

Den lilla spräckliga stod och berättade för de andra hönorna om sin förfärliga dröm, och de kacklade allihopa av förskräckelse. Och så ville den lilla spräckliga, att de genast skulle gå allihopa och varna tuppen.

"Höck-hock-hock-hocken går först?" frågade hon.

"Tack, tack, tack, tack inte jag", svarade de andra hönorna.

Och då måste den spräckliga gå först, fast hon var den allra minsta.

"Kom, kom, kom, kom i en ra!" kacklade hon.

Men den gamla ligghönan låg där borta och varnade:

"Gack, gack, gack, gack inte dit!" sade hon.

Och därför var den lilla modiga hönan alldeles ensam, fast hon trodde att hon hade alla de andra hönorna efter sig i en lång rad.

Tuppen stod där och väntade sig något riktigt vackert och såg ännu mera självbelåten ut än vanligt.

Den lilla spräckliga hade hjärtat ända upp i halsgropen.

"Du ska, ska, ska, ska inte pösa så", stammade hon, "du ka, ka, kan spri-ki-ki-kicka då!"

Åh, vad tuppen blev ond. Aldrig i sitt liv hade han träffat en

så näsvis höna! Han jagade henne runt hönsgården tre varv, medan hon sprang för livet, och de andra hönsen gnodde vettskrämda om varandra.

Till sist räddade sig den lilla spräckliga med nätt nöd upp på högsta pinnen i hönshuset, dit hon visste att tuppen aldrig kom. Och däruppe satt hon och darrade och vågade sig inte ut på ett helt dygn.

Sen dess var det inte likt sig i hönsgården. Den lilla spräckliga höll sig så långt från tuppen som möjligt, och han låtsade aldrig om henne. Men alla de andra hönsen fjäskade så mycket mera omkring honom och skrockade underdånigare än någonsin. "Ack, ack, ack, en sån tupp", lät det omkring honom för jämnan. Men det där glada, överdådiga humöret var liksom borta från tuppen. Inte ens hans galande lät lika gällt som förr. Fast stolt och stram var han, värre än förr. Han kunde inte låta bli att fundera på vad den där lilla spräckliga gick och tänkte om honom. Och därför klev han omkring stel och högtidlig som en gammal stork.

Ja, det var inte trevligt alls på hönsgården längre. Och värst var det för den lilla spräckliga. Hon blev så orolig och nervös till slut för tuppens skull, att hon rakt inte orkade värpa mer. Och när en höna inte värper, så är det slut med henne.

"Det gå-gå-gå-går ju på tok!" klagade hon för den gamla ruvhönan, som just fått sin kull utkläckt.

"Va-va-va-va-va' de ja sa'?" svarade ligghönan, och det var just inte någon tröst.

En dag fick den lilla spräckliga höra ett samtal mellan kokerskan och lagårds-Fia.

"Den där lilla spräckliga värper inte mer", sa Fia. "Hon är rakt som om hon hade fått koller."

"Då tar vi henne till söndan", sa kokerskan.

Den lilla hönan förstod nog vad det betydde. Inte för att livet var så roligt numera — men att bli plockad och komma i stekgrytan, det hade hon ändå inte lust till.

Och nästa morgon, när tuppen sjöng sitt kuckeliku, så var den lilla spräckliga försvunnen. Hon hade sprungit till skogs.

Det var inte utan, att tuppen saknade henne en smula, fast han inte låtsats om henne sista tiden. Ja, han gick rent av och slokade med stjärtfjädrarna en hel dag för hennes skull. "Hon var den enda man kunde ha utbyte av", sade han, "ingen av er andra kan ju säga ett förnuftigt ord."

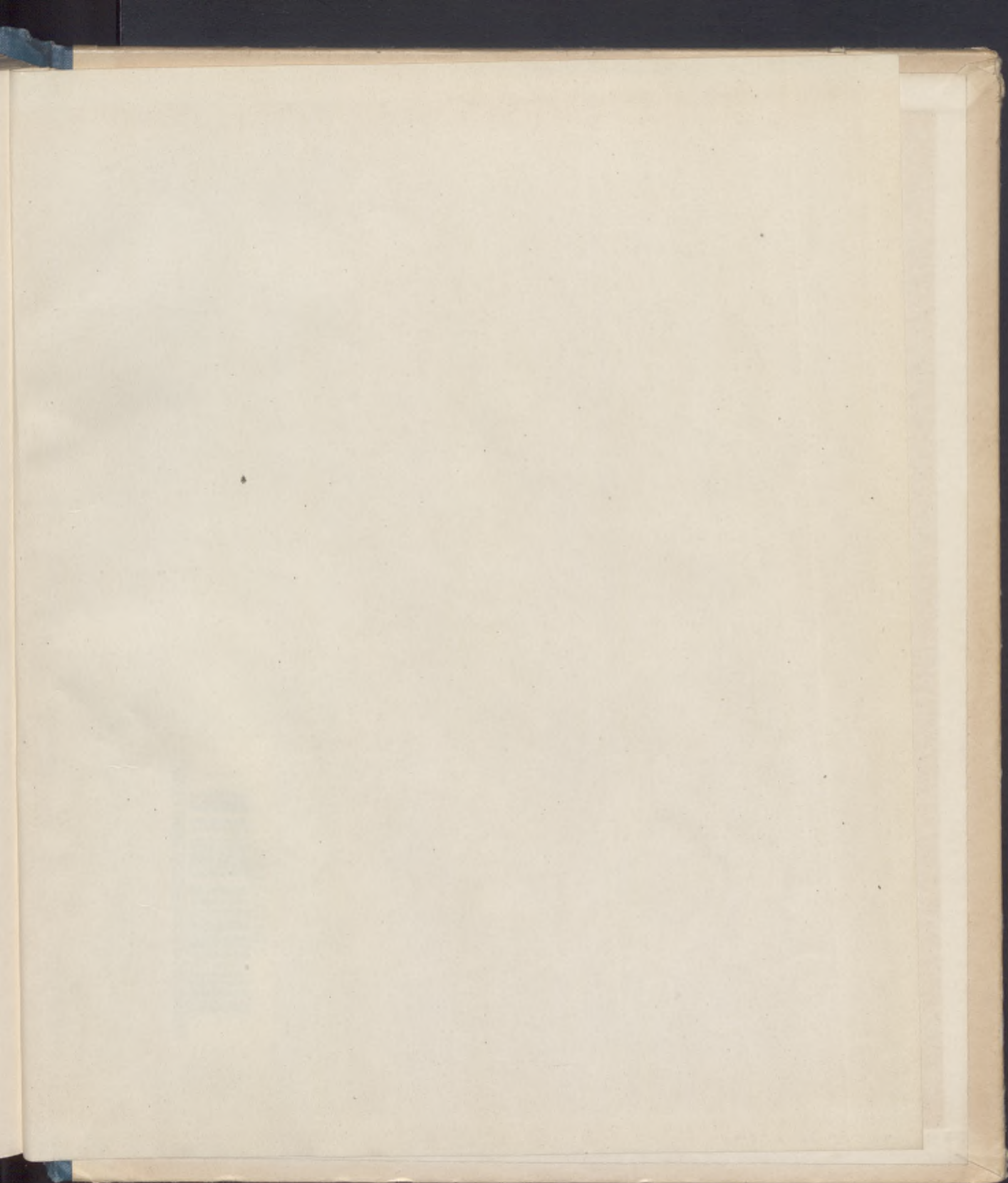
Då började alla hönorna kackla om varandra. Hon var ju alldeles kollrig av svartsjuka den lilla spräckliga. Hon ville förstås ha tuppen alldeles för sig själv. Och nu hade hon gått i döden av olycklig kärlek. "Ack, ack, ack, ack, en sån toka!"

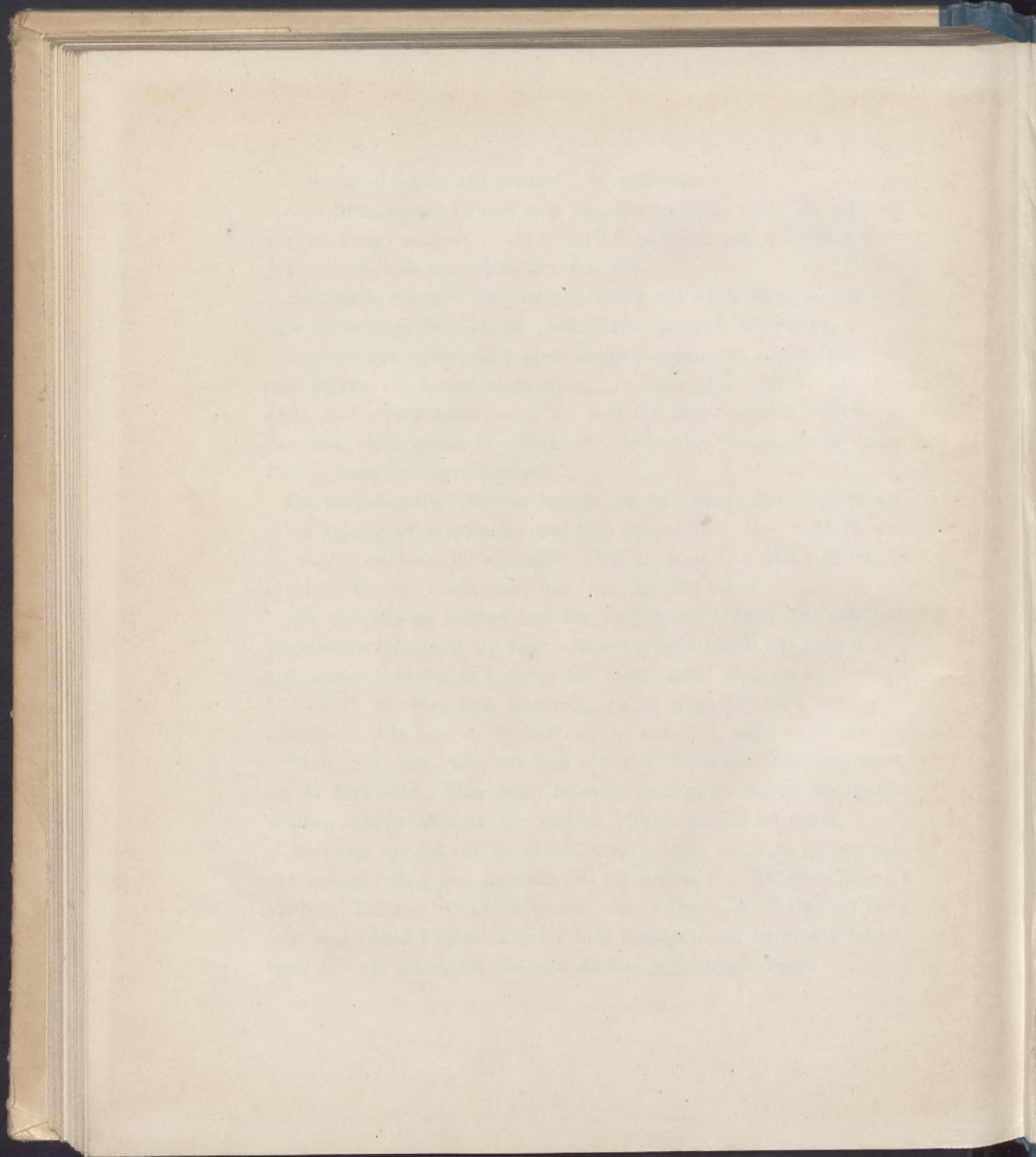
Det där kändes riktigt bra för tuppen att lyssna till, och han började morska upp sig igen. Han var allt något till tupp i alla fall, när en höna gick i döden för hans skull! Och en så begåvad höna till! Nu blev han högfärdigare än någontin, och han pöste och pöste, tills han en vacker dag — ack, ack, ack — sprack!

"Ack, ack, ack, ack, att han sprack!" kacklade hönorna, utom sig av förtvivlan. Men snart tröstade de sig, för en av den gamla hönans tuppkycklingar var just på vippen att bli fullvuxen.

Men nog var det väl, att den lilla spräckliga slapp se på när tuppen sprack! Jag kan inte låta bli att undra, hur det gick henne i skogen. Kanske tog räven henne, eller kanske, ja, det är nu bara mitt eget påhitt förstås, kanske blev hon gift med en stadig tjäder-tupp och har nu en hel rad små duniga, spräckliga ungar.

GÖTEBORGS UNIVERSITETS BIBLIOTEK

1001877660

